

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสำรวจ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย และผู้ปกครอง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

- 1.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 8 – 10)
- 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก (ตารางที่ 11)
- 1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม (ตารางที่ 12 - 22)
- 1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม (ตารางที่ 23)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสำรวจ

- 2.1 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 1
- 2.2 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2
- 2.3 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 3
- 2.4 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 1
- 2.5 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 2
- 2.6 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 3

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

1.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1.1 สถานภาพของผู้บริหาร ดังเสนอในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=110	
1. เพศ		
หญิง	72	65.45
ชาย	38	34.55
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	12	10.90
30 - 35 ปี	14	12.73
36 - 40 ปี	27	24.55
41 - 45 ปี	23	20.91
46 ปีขึ้นไป	34	30.91
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 3	12	10.91
มัธยมศึกษาปีที่ 6	13	11.82
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	10	9.09
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	67	60.91
สูงกว่าปริญญาตรี	8	7.27
4. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย		
4.1 ไม่มี	25	22.73
4.2 มี	85	77.27
ถ้ามี ท่านเคยได้รับความรู้จากแหล่งใด		
เรียนในสถาบันฝึกหัดครู	24	21.82
เข้ารับการอบรม หรือสัมมนา	50	45.45
ศึกษาด้วยตนเอง	62	56.36

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
N=110		
5. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน		
5.1 ตำแหน่งงานในปัจจุบัน		
ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ	56	50.91
ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้จัดการ	8	7.27
อื่น ๆ	46	41.82
5.2 ลักษณะของตำแหน่งงาน		
ข้าราชการประจำในสังกัดกระทรวงกลาโหม	69	62.73
ลูกจ้างประจำในสังกัดกระทรวงกลาโหม	3	2.73
ลูกจ้างชั่วคราวในสังกัดกระทรวงกลาโหม	31	28.18
อื่น ๆ	7	6.36
5.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก		
น้อยกว่า 1 ปี	4	3.64
1-5 ปี	57	51.82
6-10 ปี	28	25.45
10 ปีขึ้นไป	21	19.09

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.45 และมีอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.91 ผู้บริหารร้อยละ 60.91 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 77.27 จากการศึกษาด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 56.36 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 50.91 โดยมีตำแหน่งเป็นข้าราชการประจำในสังกัดกระทรวงกลาโหม คิดเป็นร้อยละ 62.73 และมีระยะเวลาในปฏิบัติงานด้านการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็ก 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.82

1.1.2 สถานภาพของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ดังเสนอในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยจำแนกตามสถานภาพ

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=108	
1. เพศ		
หญิง	103	95.37
ชาย	5	4.63
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	11	10.19
30 - 35 ปี	21	19.44
36 - 40 ปี	52	48.15
41 ปีขึ้นไป	24	22.22
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 3	15	13.89
มัธยมศึกษาปีที่ 6	27	25.00
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	17	15.74
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	49	45.37
4. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย		
4.1 ไม่มี	3	2.78
4.2 มี	105	97.22
ถ้ามี ท่านได้รับความรู้จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เรียนในสถาบันฝึกหัดครู	43	39.81
เข้ารับการอบรม หรือสัมมนา	86	79.63
ศึกษาด้วยตนเอง	49	45.37
5. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน		
5.1 ตำแหน่งงานในปัจจุบัน		
ครู	69	63.39
ผู้ช่วยครู	4	3.70
พี่เลี้ยงเด็ก	35	32.41

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน) N=108	ร้อยละ
5.2 ลักษณะของตำแหน่งงาน		
ข้าราชการประจำในสังกัดกระทรวงกลาโหม	5	4.63
ลูกจ้างประจำในสังกัดกระทรวงกลาโหม	11	10.19
ลูกจ้างชั่วคราวในสังกัดกระทรวงกลาโหม	63	58.33
อื่นๆ	29	26.85
5.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาและการ เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย		
น้อยกว่า 1 ปี	2	1.85
1-5 ปี	42	38.89
6-10 ปี	39	36.11
10 ปีขึ้นไป	25	23.15

จากตารางที่ 9 แสดงว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 95.37 โดยมีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.15 บุคลากรร้อยละ 45.37 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 97.22 โดยได้รับการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 79.63 บุคลากรส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 63.39 โดยมีตำแหน่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวในสังกัดกระทรวงกลาโหม คิดเป็นร้อยละ 58.33 และมีระยะเวลาในปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.89

1.1.3 สถานภาพของผู้ปกครอง ดังเสนอในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพ

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
N=108		
1. เกี่ยวข้องกับเด็กเป็น		
มารดา	76	70.37
บิดา	32	29.63
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	14	12.96
30 - 35 ปี	41	37.96
36 - 40 ปี	35	32.41
41 ปีขึ้นไป	18	16.67
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3	5	4.63
มัธยมศึกษาปีที่ 3	11	10.19
มัธยมศึกษาปีที่ 6	23	21.30
อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	16	14.81
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	51	47.22
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.85
4. อาชีพ		
ข้าราชการทหาร	42	38.89
ข้าราชการสังกัดอื่น	15	14.89
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	1.85
ลูกจ้างในหน่วยงานราชการ	4	3.70
ธุรกิจส่วนตัว	8	7.41
รับจ้าง	19	17.59
แม่บ้าน	18	16.67

จากตารางที่ 10 แสดงว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นมารดาของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 70.37 โดยมีอายุระหว่าง 30-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.96 ผู้ปกครองร้อยละ 47.22 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นข้าราชการทหาร คิดเป็นร้อยละ 38.89

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก ดังเสนอในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานรับเลี้ยงเด็ก

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=110	
1. การจดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์		
จดทะเบียน	23	20.91
ไม่ได้จดทะเบียน	87	79.09
2. ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก		
2.1 เกณฑ์อายุในการรับเด็ก		
ต่ำกว่า 1 ปี	3	2.73
1 - 3 ปี	26	23.64
3 - 4 ปี	76	69.09
4 ปี ขึ้นไป	5	4.54
2.2 จำนวนเด็กในความดูแล		
ต่ำกว่า 80 คน	83	75.46
80 - 100 คน	8	7.27
มากกว่า 100 คน	19	17.27

จากตารางที่ 11 แสดงว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 79.09 รับเด็กในช่วงอายุระหว่าง 3 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.09 และสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่มีจำนวนเด็กต่ำกว่า 80 คน คิดเป็นร้อยละ 75.46

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม

1.3.1 ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงเด็ก ดังเสนอในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=110	
1. พื้นที่ของสถานรับเลี้ยงเด็ก		
น้อยกว่า 1 ไร่	34	30.91
1 – 2 ไร่	63	57.27
มากกว่า 2 ไร่	13	11.82
2. สภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน		
มีสนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็ก	110	100
มีมุมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสนาม	53	48.18
มีพื้นผิวหลายแบบ	35	31.82
มีต้นไม้ใหญ่ หรือมีสวนหย่อมสำหรับเป็นที่พักผ่อน และทำกิจกรรม	80	72.73
3. ลักษณะอาคารสถานรับเลี้ยงเด็ก		
อาคารชั้นเดียว	102	92.73
อาคาร 2 ชั้น	8	7.27
มากกว่า 2 ชั้น	-	-
4. นโยบายในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน		
กำหนดแผนผังการจัดห้องเรียนเป็นรูปแบบเดียวกันทุกห้อง	17	15.46
ให้บุคลากรแต่ละห้องเรียนจัดห้องเอง	84	76.36
อื่น ๆ	9	8.18
5. การจัดห้องน้ำสำหรับเด็ก		
จัดไว้ในห้องเรียน	13	11.82
จัดไว้ในส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารเรียน	66	60.00
จัดไว้เป็นสัดส่วน แยกจากอาคารเรียน	31	28.18

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
6. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก		
สถานที่ตั้งไม่เหมาะสมสำหรับการจัดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก	7	6.36
สถานที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่เสี่ยงอันตราย	12	10.91
พื้นที่ว่าง หรือสนามเด็กเล่นคับแคบ	19	17.27
อาคารเรียนชำรุด ทรวดโทรมไม่ปลอดภัยสำหรับเด็ก	10	9.09

จากตารางที่ 12 แสดงว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่มีพื้นที่ประมาณ 1 - 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.27 สถานรับเลี้ยงเด็กทุกแห่งมีสนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 100 ลักษณะอาคารเป็นอาคารชั้นเดียว คิดเป็นร้อยละ 92.73 และการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนจะให้นุเคราะห์แต่ละห้องเรียนจัดห้องเอง คิดเป็นร้อยละ 76.36 และมีการจัดห้องน้ำไว้ภายในส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.00

ปัญหาที่พบด้านสภาพแวดล้อมภายนอก คือ พื้นที่ว่างหรือสนามเด็กเล่นคับแคบ คิดเป็นร้อยละ 17.27

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม

รายการ	จำนวน(คน) N=108	ร้อยละ
1. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน		
มีมุมประสบการณ์	86	79.63
มีบอร์ดหรือป้ายนิเทศสำหรับจัดตกแต่งตามเรื่องที่สอน	49	45.37
มีมุมสำหรับแขวนหรือเก็บของใช้ส่วนตัวของเด็ก	75	69.44
มีที่เก็บผลงานของเด็กเป็นรายบุคคล	31	28.70
มีที่แสดงผลงานเด็ก	45	41.67
มีโต๊ะเรียนและเก้าอี้สำหรับเด็ก	68	62.96
มีตู้สำหรับจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน หรือเครื่องมือ	77	71.30
2. มุมประสบการณ์ในห้องเรียน		
มุมบทบาทสมมติ	42	38.89
มุมบล็อก	78	72.22
มุมศิลปะ/มุมสร้างสรรค์	54	50.00
มุมดนตรี	46	42.59
มุมภาษาไทย	26	24.07
มุมหนังสือ	62	57.41
มุมสังคม	9	8.33
มุมคณิตศาสตร์	30	27.78
มุมธรรมชาติ/มุมวิทยาศาสตร์	24	22.22
มุมเกษตร	8	7.41
3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน		
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการจัดตกแต่งห้องเรียน	8	7.41
ภาระรับผิดชอบมากทำให้ไม่มีเวลาในการจัดตกแต่งห้อง	9	8.33
ไม่มีแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	18	16.67
ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการ ตกแต่งห้องเรียน	23	21.30
ไม่มีแหล่งในการจัดหาหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการ ตกแต่งห้องเรียน	5	4.63

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลด้านสภาพแวดล้อม

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=108	
1. สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน		
มีมุมประสบการณ์	86	79.63
มีบอร์ดหรือป้ายนิเทศสำหรับจัดตกแต่งตามเรื่องที่สอน	49	45.37
มีมุมสำหรับแขวนหรือเก็บของใช้ส่วนตัวของเด็ก	75	69.44
มีที่เก็บผลงานของเด็กเป็นรายบุคคล	31	28.70
มีที่แสดงผลงานเด็ก	45	41.67
มีโต๊ะเรียนและเก้าอี้สำหรับเด็ก	68	62.96
มีตู้สำหรับจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน หรือเครื่องมือ	77	71.30
2. มุมประสบการณ์ในห้องเรียน		
มุมบทบาทสมมติ	42	38.89
มุมบล็อก	78	72.22
มุมศิลปะ/มุมสร้างสรรค์	54	50.00
มุมดนตรี	46	42.59
มุมภาษาไทย	26	24.07
มุมหนังสือ	62	57.41
มุมสังคม	9	8.33
มุมคณิตศาสตร์	30	27.78
มุมธรรมชาติ/มุมวิทยาศาสตร์	24	22.22
มุมเกษตร	8	7.41
3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน		
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในการจัดตกแต่งห้องเรียน	8	7.41
ภาระรับผิดชอบมากทำให้ไม่มีเวลาในการจัดตกแต่งห้อง	9	8.33
ไม่มีแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	18	16.67
ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการ ตกแต่งห้องเรียน	23	21.30
ไม่มีแหล่งในการจัดหาหรือจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการ ตกแต่งห้องเรียน	5	4.63

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=108	
อุปกรณ์/เครื่องใช้มีขนาดใหญ่ไม่เหมาะสมกับตัวเด็ก	6	5.56
อุปกรณ์/เครื่องใช้มีสภาพชำรุดทรุดโทรมไม่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการตกแต่งห้องเรียน	19	17.59
พื้นที่ภายในห้องเรียนคับแคบไม่เพียงพอสำหรับจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก	35	32.41
พื้นที่ภายในห้องเรียนคับแคบไม่สามารถจัดเป็นมุมประสบการณ์ได้	41	37.96

จากตารางที่ 13 แสดงว่าห้องเรียนส่วนใหญ่จะมีมุมประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 79.63 โดยส่วนใหญ่มีมุมบล็อก และมุมหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 72.22 และ 57.41 ตามลำดับ

ปัญหาที่พบด้านสภาพแวดล้อมภายใน คือ พื้นที่ภายในห้องเรียนคับแคบไม่สามารถจัดเป็นมุมประสบการณ์ได้ คิดเป็นร้อยละ 37.96

1.3.2 ข้อมูลด้านการบริหารและการนิเทศการสอน ดังเสนอในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านการบริหาร

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง		
เป็นสวัสดิการของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน	110	100
ช่วยแบ่งเบาภาระของข้าราชการหน่วยงานอื่น	80	72.73
ช่วยแบ่งเบาภาระของประชาชนทั่วไป	71	64.55
เป็นสถานที่ฝึกหัดของนิสิต/นักศึกษา	22	20.00
2. นโยบายในการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก		
บริหารงานตามนโยบายของหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ	51	46.36
บริหารงานตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	42	38.18
บริหารงานตามนโยบายของผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก	28	25.45
บริหารงานตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก	27	24.55
อื่นๆ	2	1.82
3. แนวปฏิบัติในการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก		
ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ	36	32.73
คณะกรรมการบริหารฯ เป็นผู้ตัดสินใจ	18	16.36
คณะกรรมการบริหารฯ และผู้บริหารร่วมกันตัดสินใจ	40	36.36
คณะกรรมการบริหารฯ ดำเนินงานและเสนอให้ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ	26	23.64
คณะกรรมการบริหารฯ ดำเนินงานและแจ้งให้ผู้บริหารรับทราบเพื่อเสนอหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อตัดสินใจ	27	24.55
ให้อิสระบุคลากรในการตัดสินใจ	19	17.27

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
4. ขอบข่ายงานของผู้บริหาร		
พิจารณาวางแผน และโครงการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก	78	70.91
ควบคุมการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก	73	66.36
พิจารณาแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก	92	83.64
ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากร	88	80.00
ชี้แจงกับชุมชนให้เข้าใจในการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก	51	46.36
ชักชวนประชาชนให้นำเด็กเข้ามาใช้บริการสถานรับเลี้ยงเด็ก	55	50.00
ชักชวนประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมตามโอกาส	34	30.91
อื่น ๆ	2	1.82
5. แหล่งของงบประมาณ		
งบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด	20	18.18
งบประมาณจากหน่วยงานสวัสดิการ	18	16.36
ค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียมจากผู้ปกครอง	97	87.27
เงินบริจาค	48	43.64
6. การจัดสรรเงินงบประมาณ		
เงินเดือนของบุคลากร	48	43.64
ค่าอาหารกลางวัน	62	56.36
ค่าอาหารว่าง/นม	58	52.73
ค่าบำรุง รักษาอาคารสถานที่	67	60.91
ค่าสื่อการเรียนการสอน	63	57.27
ค่าวัสดุ และครุภัณฑ์	65	59.09
ค่าตรวจสุขภาพเด็ก	18	16.36
อื่น ๆ	3	2.72

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=110	
7. การส่งต่อเด็กเข้าเรียนในระดับสูงขึ้น		
7.1 ไม่มี	97	88.18
7.2 มี	13	11.82
ถ้ามี เป็นโรงเรียนประเภทใด		
โรงเรียนที่จัดเป็นสวัสดิการให้กับข้าราชการทหาร	6	5.45
โรงเรียนที่จัดสำหรับบุคคลทั่วไป	7	6.36
8. ปัญหาที่พบในการบริหารงาน		
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเท่าที่ควร	24	21.82
ไม่สามารถดำเนินการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กได้ตามนโยบายที่วางไว้	18	16.36
บุคลากรไม่เข้าใจนโยบายของสถานรับเลี้ยงเด็ก	6	5.45
ผู้ปกครองไม่เข้าใจนโยบายของสถานรับเลี้ยงเด็ก	12	10.91
งบประมาณไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	48	43.64
มีความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณ	13	11.82
ไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	19	17.27

จากตารางที่ 14 แสดงว่าสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งหมดจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสวัสดิการของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100 ในการบริหารงานจะบริหารตามนโยบายของหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ คิดเป็นร้อยละ 46.36 โดยมีคณะกรรมการบริหารฯ และผู้บริหารร่วมกันตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 36.36 ผู้บริหารส่วนใหญ่จะมีหน้าที่ในการพิจารณาแก้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก คิดเป็นร้อยละ 83.64

แหล่งงบประมาณส่วนใหญ่ได้มาจากค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียมจากผู้ปกครอง คิดเป็นร้อยละ 87.27 และได้จัดสรรเป็นค่าบำรุง รักษาอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 60.91 สถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ไม่มีการส่งต่อเด็กเข้าเรียนในระดับสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 88.18

ปัญหาที่พบด้านการบริหารงาน คือ งบประมาณไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 43.64

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านการนิเทศการสอน

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
1. การนิเทศการสอนของบุคลากร		
1.1 ไม่มี	41	37.27
1.2 มี	69	62.73
ถ้ามี วัตถุประสงค์หลักในการนิเทศการสอน		
เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ของสถานรับเลี้ยงเด็ก	47	42.73
เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนางานบริหาร และวิชาการ	50	45.45
เพื่อบุคลากรสามารถจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยได้ ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	38	34.55
เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจในการใช้คู่มือครู หลักสูตร แผนการสอน การจัดกิจกรรม การใช้สื่อ และการวัดและ ประเมินผลเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ	42	38.18
เพื่อให้บุคลากรมีความรับผิดชอบและสามารถปรับปรุง พัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	50	45.45
เพื่อให้บุคลากรได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์ระดับปฐมวัยทั้งให้สามารถแก้ปัญหาได้	27	24.55
เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่บุคลากร	31	28.18
เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดี ภายในระบบงาน	31	28.18
เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานในด้านการศึกษา ปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	36	32.73
2. รูปแบบการนิเทศการสอน		
นิเทศภายในจากผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก	32	29.09
นิเทศภายในจากผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร	31	28.18
นิเทศภายในจากครูผู้เชี่ยวชาญของสถานรับเลี้ยงเด็ก	22	20.00
พัฒนาตัวครูให้สามารถนิเทศตัวเอง	31	28.18
อื่น ๆ	4	3.64

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
3. กิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศการสอน		
การประชุมนิเทศ	12	10.91
การให้ไปฝึกฝน	19	17.27
การศึกษาดูงาน	49	44.55
การอบรมสัมมนา	55	50.00
การสาธิตการสอน	13	11.82
การประชุมปรึกษาหารือ	18	16.36
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	10	9.09
การบรรยายหรือปาฐกถา	5	4.55
การให้บริการทางเอกสาร	13	11.82
การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม	8	7.27
การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล	25	22.72
การจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน	17	15.45
การพบปะสนทนาทางวิชาการ	15	13.64
การเยี่ยม/สังเกตการสอนในชั้นเรียน	39	35.45
การให้ศึกษาดำรงและเอกสารทางวิชาการ	25	22.73
4. ปัญหาในการนิเทศการสอน		
ไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการนิเทศการสอน	21	19.02
ไม่มีบุคลากรเพียงพอในการทำหน้าที่นิเทศการสอน	27	24.55
ไม่มีบุคลากรที่เหมาะสมในการทำหน้าที่นิเทศการสอน	11	10.00
บุคลากรไม่ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศในการนิเทศการสอน	1	0.91
บุคลากรไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นิเทศ	3	2.73
5. การนิเทศจากภายนอก		
5.1 ไม่ได้รับ	44	40.00
5.2 ได้รับ	66	60.00

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=110	
ถ้าได้รับ ได้รับจากแหล่งใด		
ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัด	22	20.00
ได้รับจากหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ	40	36.36
กรมประชาสัมพันธ์	10	9.35
กรมการพัฒนาชุมชน	6	5.61
อื่น ๆ	13	12.15

จากตารางที่ 15 แสดงว่าผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จัดให้มีการนิเทศการสอนของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 62.73 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนางานบริหาร และวิชาการ และเพื่อให้บุคลากรมีความรับผิดชอบและสามารถปรับปรุงพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คิดเป็นร้อยละ 45.45 โดยผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้นำหน้าที่นิเทศการสอน คิดเป็นร้อยละ 29.09 โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ที่ใช้ในการนิเทศการสอน คือ การอบรมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 50.00

ปัญหาที่พบด้านการนิเทศการสอน คือ ไม่มีบุคลากรเพียงพอในการทำหน้าที่นิเทศการสอน คิดเป็นร้อยละ 24.55 การนิเทศจากภายนอก สถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศจากภายนอก คิดเป็นร้อยละ 60.00 โดยได้รับการนิเทศจากหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ คิดเป็นร้อยละ 36.36

1.3.3 ข้อมูลด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังเสนอในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

รายการ	จำนวน(คน) N=108	ร้อยละ
1. หลักสูตร หรือแนวการจัดประสบการณ์		
แผนของกรมวิชาการ ปี 40	7	6.48
แผนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.)	23	21.30
แผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.)	15	13.89
แผนของกรมประชาสงเคราะห์	6	5.56
ปรับแผนของหน่วยงานอื่นบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสถานรับเลี้ยงเด็ก	12	11.11
แผนของหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ	43	39.81
แผนที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดทำขึ้นเอง	52	48.15
อื่น ๆ	4	3.70
2. วัตถุประสงค์ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน		
ส่งเสริมสุขภาพ อนามัยให้แก่เด็ก	83	76.85
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็ก	72	66.67
ส่งเสริมทักษะทางสังคม การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น	92	85.19
ส่งเสริมทักษะทางการคิด การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์	64	59.26
ส่งเสริมทักษะทางการอ่าน การเขียน และการบวก-ลบเลขให้กับเด็ก	18	16.67
อื่น ๆ	5	4.63
3. วิธีการจัดตารางกิจกรรม		
จัดตามแผนของสถานรับเลี้ยงเด็กที่สังกัดในกองทัพเดียวกัน	34	31.48
จัดตามแผนของหน่วยงานอื่น	24	22.22
จัดทำขึ้นเองเพื่อใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก	50	46.30

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
N=108		
4. วิธีการจัดกิจกรรม		
การสนทนา	80	74.07
การให้ปฏิบัติจริง	53	49.07
การใช้แบบฝึกหัด	25	23.15
การให้เด็กทำศิลปะ	68	62.96
การใช้เกมการศึกษา	48	44.44
การใช้เกมการละเล่น	72	66.67
การสาธิตและการทดลอง	21	19.44
การเล่านิทาน เรื่องราวต่าง ๆ	99	91.67
การใช้เพลงประกอบการสอน	74	68.52
การแสดงบทบาทสมมุติ/แสดงละคร	32	29.63
การใช้ศูนย์การเรียนรู้/มุมประสบการณ์	44	40.74
การจัดทัศนศึกษาหรือการศึกษานอกสถานที่	13	12.04
การเชิญวิทยากรมาให้ประสบการณ์พิเศษแก่เด็ก	2	1.85
5. การเลือกสื่อการเรียนการสอน		
เลือกใช้สื่อที่ผลิตขึ้นใช้เอง	72	66.67
เลือกใช้สื่อธรรมชาติ	78	72.22
เลือกใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่น	60	55.56
เลือกใช้สื่อสำเร็จรูปที่มีผู้ผลิตไว้ขาย	57	52.78
อื่น ๆ	3	2.78
6. ประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ใช้		
หุ่น	65	60.19
หนังสือ	78	72.22
บล็อก	74	68.52
เกมการศึกษา	52	48.15
ศิลปะสร้างสรรค์	50	46.30
เพลง และดนตรี	93	86.11
เครื่องเล่นสัมผัส	55	50.93

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน) N=108	ร้อยละ
ฝึกทักษะการเคลื่อนไหว	55	50.93
ฝึกทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์	17	15.74
เล่นบทบาทสมมติ เลียนแบบชีวิตจริง	30	27.78
7. วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลเด็ก		
เพื่อให้เข้าใจพัฒนาการ และความก้าวหน้าของเด็ก	85	78.70
เพื่อใช้ข้อมูลในการวางแผนโปรแกรมการเรียนการสอน และ การตัดสินใจต่าง ๆ ที่มีต่อเด็ก	34	31.48
เพื่อช่วยให้ทราบว่าเด็กคนใดต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ	47	43.52
เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กโดยมีการรายงานผล และ สื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ	73	67.59
เพื่อช่วยครูประเมินผลการสอนของตนเอง	25	23.15
8. วิธีวัดและประเมินผลเด็ก		
การสังเกตพฤติกรรม	96	88.89
การสนทนา พูดคุย	91	84.26
การตรวจผลงานหรือแบบฝึกหัด	46	42.59
การใช้แบบสำรวจรายการ	9	8.33
การใช้แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ	42	38.89
การใช้แบบบันทึกพัฒนาการ	38	35.19
การใช้ข้อสอบปากเปล่าแล้วบันทึกคำตอบ	23	21.30
9. ช่วงเวลาในการวัด และประเมินผลเด็ก		
ไม่มีการวัด และประเมินผลเด็ก	14	12.96
จบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย	51	47.22
ตามช่วงเวลาที่กำหนด	43	39.81
10. วิธีรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก		
สมุดรายงานผล	40	37.04
จัดสัมมนาผู้ปกครอง	5	4.63
เยี่ยมเยียนผู้ปกครองที่บ้าน	12	11.11
มีบริการโทรศัพท์ถามตอบ	17	15.74

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=108	
คืนผลงานของเด็กให้ผู้ปกครอง	3	2.78
จัดนิทรรศการแสดงผลงานเด็ก	22	20.37
ทำหนังสือเชิญมาพบเป็นรายบุคคล	-	-
พบปะพูดคุยกับผู้ปกครองในตอนเช้าหรือเย็นขณะที่มารับหรือส่งเด็ก	98	90.74
11. ความร่วมมือจากผู้ปกครองในการช่วยแก้ไขปัญหาของเด็ก	45	41.67
ผู้ปกครองของเด็กทุกท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี	58	53.70
ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดี	3	2.78
ผู้ปกครองส่วนน้อยให้ความร่วมมือดี	2	1.85
ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเลย		
12. ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	40	37.08
ไม่มีหลักสูตรหรือแผนการจัดประสบการณ์ที่แน่นอน	27	25.00
ไม่สามารถจัดกิจกรรมตามตารางกิจกรรมที่กำหนดไว้	61	56.48
ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน	17	15.74
สื่อการเรียนการสอนมีสภาพชำรุดทรุดโทรมไม่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้กับเด็ก	42	38.89
ไม่สามารถวัดและประเมินผลเด็กได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	3	2.78
อื่น ๆ		

จากตารางที่ 16 แสดงว่า สถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดทำขึ้นเอง คิดเป็นร้อยละ 48.15 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคม การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 85.19 และได้จัดตารางกิจกรรมขึ้นเองเพื่อใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก คิดเป็นร้อยละ 46.30 กิจกรรมส่วนใหญ่ที่บุคลากรจัดให้เด็กคือการเล่านิทานหรือเรื่องราวต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 91.67 บุคลากรส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนจาก ธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 72.22 และประเภทของสื่อที่เลือกใช้คือสื่อประเภทเพลงหรือดนตรี คิดเป็นร้อยละ 86.11 วัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลเด็ก คือ เพื่อให้เข้าใจพัฒนาการ และความก้าวหน้าของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 78.70 โดยใช้วิธีสังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 88.89 ใน

ช่วงจบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย คิดเป็นร้อยละ 47.22 และรายงานผลโดยใช้วิธีพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองในตอนเช้าหรือเย็นขณะที่มารับหรือส่งเด็ก คิดเป็นร้อยละ 90.74 ในการแก้ไขปัญหาของเด็กผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือดี คิดเป็นร้อยละ 53.70

ปัญหาที่พบด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 56.48

1.3.4 ข้อมูลด้านบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ดังเสนอในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
N=110		
1. คุณสมบัติของบุคลากร		
อายุไม่น้อยกว่า 15 ปี บริบูรณ์	39	35.45
มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์	87	79.09
ความรู้ขั้นต่ำ ม.3 ขึ้นไปหรือเทียบเท่า	72	65.45
ผ่านการอบรมตามหลักสูตรผู้ดูแลเด็ก	66	63.64
ผ่านการตรวจสอบสุขภาพก่อนปฏิบัติงาน	39	35.45
อื่น ๆ	9	8.18
2. วิธีการคัดเลือกบุคลากร		
สอบข้อเขียน	31	28.18
สอบสัมภาษณ์	76	69.09
ตรวจสอบสุขภาพ	36	32.73
ทดลองปฏิบัติงาน	82	74.55
อื่น ๆ	4	3.64
3. การเตรียมตัวบุคลากรก่อนปฏิบัติงาน		
ปฐมนิเทศในเรื่องปรัชญา จุดมุ่งหมายของสถานรับเลี้ยงเด็ก	33	30.00
อบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษาและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	73	66.36
ให้ฝึกปฏิบัติงาน	87	79.09
อื่น ๆ	5	4.55
4. การกำหนดตำแหน่ง/หน้าที่ของบุคลากร		
จัดตามวุฒิการศึกษา	53	48.18
จัดตามประสบการณ์ของบุคลากร	64	58.18
จัดตามความสนใจ และความสมัครใจ	30	27.27
จัดตามบุคลิกภาพ และลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก	49	44.55
5. การประเมินผลบุคลากร		
การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน	57	51.82
พฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก	60	54.55

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อม	52	47.27
วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	50	45.45
การดูแลเด็กทั้งในและนอกห้องเรียน	55	50.00
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก	62	56.36
บุคลิกภาพ/พฤติกรรมการทำงานของบุคลากร	47	42.73
6. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร		
จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก	35	31.82
บุคลากรมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม	11	10.00
บุคลากรมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์น้อย	17	15.45
บุคลากรมีความรู้สึกรัก อยากรู้อุดูแลเด็กไม่มากเท่าที่ควร	21	19.09
บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน	53	48.18
บุคลากรขาดความคิดริเริ่มในการจัดกิจกรรม	30	27.27
บุคลากรขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน	25	22.73
บุคลากรขาดประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับเด็ก	17	15.45
บุคลากรขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	12	10.91
บุคลากรไม่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตรงตามทฤษฎี	12	10.91
บุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	13	11.82
บุคลากรลาออกบ่อยเนื่องจากเป็นอัตราชั่วคราว เงินเดือนน้อย	13	11.82
เปลี่ยนบุคลากรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดูแลเด็ก	8	7.27
บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาและ เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	12	10.91
บุคลากรมีภาระงานมากทำให้ดูแลเด็กไม่ทั่วถึง	28	25.45
บุคลากรขาดแบบอย่าง และการฝึกอบรมที่เหมาะสม	41	37.27
บุคลากรขาดความรู้/ความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก	12	10.91
บุคลากรขาดความรู้/ความเข้าใจในการจัดการศึกษา และ การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย	21	19.09
อื่น ๆ	3	2.73

ตารางที่ 17 แสดงว่า มีการคัดเลือกบุคลากรที่มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 79.09 โดยจัดให้มีการทดลองปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 74.55 และในการเตรียมตัวบุคลากรก่อนปฏิบัติงานส่วนใหญ่ให้ฝึกปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 79.09 ส่วนการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรจะจัดตามประสบการณ์ของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 58.18 และมีการประเมินผลบุคลากรโดยการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 56.36

ปัญหาที่พบด้านบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย คือ บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน คิดเป็นร้อยละ 48.18

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยจำแนกตามข้อมูลด้านบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	N=108	
1. หน้าที่ของบุคลากร		
จัดการเรียนการสอนและเลี้ยงดูเด็ก	108	100
จัดอาหารและของว่างให้กับเด็ก	61	56.48
ดูแลความสะอาดเรียบร้อยภายในห้องเรียน	85	78.70
ชักชวนให้ผู้ปกครองร่วมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	61	56.48
ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและชุมชนในด้านการเลี้ยงดูเด็ก	26	24.07
2. สวัสดิการจากหน่วยงานต้นสังกัด		
2.1 ไม่ได้รับ	28	25.93
2.2 ได้รับ	80	74.07
ถ้าได้รับ รูปแบบของสวัสดิการ		
ค่ารักษาพยาบาลของบุคลากร	30	27.78
ค่ารักษาพยาบาลของครอบครัวบุคลากร	14	12.96
ประกันสุขภาพ/ประกันชีวิต	10	9.26
อาหารกลางวัน/ของว่าง	49	45.37
ที่อยู่อาศัย	38	35.19
กิจกรรมนันทนาการ	11	10.19

ตารางที่ 18 แสดงว่า บุคลากรทั้งหมดมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและเลี้ยงดูเด็ก คิดเป็นร้อยละ 100 และบุคลากรส่วนใหญ่จะได้รับการจัดสวัสดิการจากหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 74.07 โดยส่วนมากได้รับเป็นอาหารกลางวัน/ของว่าง คิดเป็นร้อยละ 45.37

1.3.5 ข้อมูลด้านบริการที่จัดให้เด็ก ดังเสนอในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านโภชนาการ

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
1. บริการด้านอาหารและ/หรือของว่าง		
สถานรับเลี้ยงเด็กจัดเตรียมเอง	82	74.54
หน่วยงานอื่นในสังกัดเดียวกันจัดเตรียมให้	15	13.64
ผู้ปกครองเข้ามาจัดเตรียมให้	-	-
จ้างให้บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกจัดเตรียมให้	9	8.18
ให้เด็กจัดเตรียมมาจากบ้าน	4	3.64
2. อาหารและ/หรือของว่างที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้		
อาหารเช้า	2	1.82
อาหารกลางวัน	68	61.82
อาหารว่างตอนเช้า	29	26.36
อาหารว่างตอนบ่าย	61	55.45
นมตอนเช้า	55	50.00
นมตอนบ่าย	24	21.82
อาหารเสริมตามวัย	12	10.91
3. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการด้านโภชนาการ		
ผู้รับผิดชอบการจัดโภชนาการไม่เคยเข้ารับการอบรมทาง ด้านโภชนาการเด็ก	40	36.36
ปริมาณอาหารที่จัดเตรียมไม่เพียงพอกับความต้องการของ เด็ก	3	2.73
อาหารที่จัดให้เด็กไม่ถูกหลักโภชนาการ	5	4.55

จากตารางที่ 19 แสดงว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จัดเตรียมอาหารและ/หรือของว่างเอง โดยบุคลากรภายใน คิดเป็นร้อยละ 74.54 โดยจัดเป็นอาหารกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 61.82 และจัดเป็นอาหารว่างตอนบ่าย คิดเป็นร้อยละ 55.45

ปัญหาที่พบด้านโภชนาการ คือ ผู้รับผิดชอบการจัดโภชนาการไม่เคยเข้ารับการอบรมทางด้านโภชนาการเด็ก คิดเป็นร้อยละ 36.36

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านสุขอนามัย

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
1. บริการด้านสุขอนามัย		
จัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับเด็ก	60	54.55
จัดให้เด็กได้ล้างน้ำหนัก/วัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอ	83	75.45
จัดให้มีหมอเข้ามาตรวจ/รักษาสุขภาพฟันให้กับเด็ก	66	60.00
จัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาหยอดยา และฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้กับเด็กตามกำหนด	73	66.36
มีห้องพยาบาลที่มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ	39	35.45
ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ดื่มและอุปกรณ์ต่าง ๆ ถูกสุขลักษณะและสะอาด	99	90.00
จัดให้มีที่เก็บสิ่งปฏิกูลเพียงพอ และถูกสุขลักษณะ	78	70.91
อื่น ๆ	6	5.45
2. แนวปฏิบัติในกรณีเด็กป่วย หรือเกิดอุบัติเหตุ		
แจ้งให้ผู้ปกครองพาเด็กไปหาแพทย์เอง	16	14.55
พาเด็กไปพบแพทย์เพื่อรักษาพยาบาลแล้วแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ	83	75.45
แจ้งให้ผู้ปกครองทราบแล้วพาเด็กไปพบแพทย์เพื่อรักษาพยาบาล	36	32.73
ให้การรักษาพยาบาลเองในกรณีที่ไม่วุ่นแรงแต่ถ้ารุนแรงจัดนำส่งโรงพยาบาล	75	68.18
อื่น ๆ	2	1.82
3. ปัญหาจัดบริการด้านสุขอนามัย		
ไม่มีงบประมาณสำหรับการจัดบริการด้านสุขอนามัย	29	26.36
ไม่ได้รับความร่วมมือจากรัฐที่ให้บริการทางด้านสุขอนามัย	8	7.27
อื่น ๆ	1	0.91

จากตารางที่ 20 แสดงว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จัดห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ดื่ม้ำและอุปกรณ์ต่าง ๆ ถูกสุขลักษณะ และสะอาด คิดเป็นร้อยละ 90.00 และในกรณีที่เด็กป่วย หรือเกิดอุบัติเหตุก็จะพาเด็กไปพบแพทย์เพื่อรักษาพยาบาลแล้วแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ คิดเป็นร้อยละ 75.45

ปัญหาที่พบด้านสุขอนามัย คือ สถานรับเลี้ยงเด็กไม่มีงบประมาณสำหรับจัดบริการด้านสุขอนามัย คิดเป็นร้อยละ 26.36

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านความปลอดภัย

รายการ	จำนวน(ที่/คน)	ร้อยละ
	N=110	
1. การดูแลรักษาความปลอดภัย		
มีเครื่องตัดไฟอย่างน้อย 1 เครื่องในแต่ละอาคาร	52	47.27
มีเครื่องดับเพลิงแบบมือถือติดตั้งอย่างน้อย 1 เครื่อง ในแต่ละชั้นของอาคาร	61	55.45
มีแผนผังการหนีไฟติดไว้ในอาคารบริเวณที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน	20	18.18
มีการฝึกซ้อมการป้องกัน และแก้ไขภัยพิบัติให้แก่เด็ก และบุคลากรอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	13	11.82
มีทางเข้า – ออกสถานรับเลี้ยงเด็ก 2 ทาง แต่ละทางมีความกว้างไม่น้อยกว่า 80 ซม. หรือมีทางเข้า - ออกทางเดียวที่มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 ม.	77	70.00
ส่วนของอาคารที่เป็นแง่มุมถูกทำให้มน	17	15.45
ปลั๊กไฟอยู่พ้นมือเด็ก หรือได้รับการป้องกันอย่างมิดชิดไม่ให้เด็กเอามือไปแหย่เล่นได้	75	68.18
จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราดูแลความเรียบร้อยรอบบริเวณสถานรับเลี้ยงเด็ก	60	54.55
2. ปัญหาการจัดบริการด้านความปลอดภัย		
ไม่มีบุคลากรเพียงพอในการดูแลความปลอดภัยให้กับเด็ก	12	10.91
ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลความปลอดภัยในสถานรับเลี้ยงเด็ก	20	18.18
ไม่มีงบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์รักษาความปลอดภัยอื่น ๆ	20	18.18
อื่น ๆ	3	2.73

จากตารางที่ 21 แสดงว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่มีทางเข้า - ออกสถานรับเลี้ยงเด็ก 2 ทาง โดยแต่ละทางมีความกว้างไม่น้อยกว่า 80 ซม. หรือมีทางเข้า - ออกทางเดียวที่มีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.00 ม. คิดเป็นร้อยละ 70.00

ปัญหาที่พบด้านความปลอดภัย คือ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดูแลความปลอดภัยในสถานรับเลี้ยงเด็ก และไม่มียงบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์รักษาความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 18.18

1.3.6 ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน ดังเสนอ
ในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
สถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
N=110		
1. วิธีติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง		
ประชุมพิเศษ	17	15.45
เสียงตามสาย	9	8.18
มีบริการโทรศัพท์ถามตอบ	39	35.45
เยี่ยมเยียนผู้ปกครองที่บ้าน	15	13.64
จัดประชุม/สัมมนาผู้ปกครอง	17	15.45
จัดนิทรรศการแสดงผลงานเด็ก	17	15.45
ทำหนังสือเชิญมาพบเป็นรายบุคคล	14	12.73
จดหมายข่าว/จุลสาร/วารสารเผยแพร่	24	21.82
พบปะพูดคุยกับผู้ปกครองในตอนเช้า/เย็นขณะที่มาส่ง/รับเด็ก	100	90.91
อื่น ๆ	2	1.82
2. ผู้ปกครอง/คนในชุมชนช่วยเหลือการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก		
ตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก	5	4.55
เป็นวิทยากรรับเชิญเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก	5	4.55
ช่วยเหลือในกิจกรรมที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้น	74	67.27
ช่วยเหลือในการประกอบอาหารสำหรับเด็ก	14	12.73
จัดสร้าง/ซ่อมแซมสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน	11	10.00
จัดสร้าง/ซ่อมแซมอาคาร และเครื่องเล่นต่าง ๆ	15	13.64
เข้าร่วมในชมรม/สมาคมผู้ปกครอง	10	9.09

ตารางที่ 22 (ต่อ)

รายการ	จำนวน(คน) N=110	ร้อยละ
3. การให้บริการแก่คนในชุมชน		
ให้คำปรึกษา และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและคนในชุมชนเรื่องการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ถูกต้องวิธี	62	56.36
จัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บริการตรวจสุขภาพร่างกายและ/หรือสุขภาพฟันของผู้ปกครองและคนในชุมชน	29	26.36
เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมของชุมชน	26	23.64
อื่นๆ	1	0.91
4. ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานกับผู้ปกครองและคนในชุมชน		
แนวทางในการประสานงานกับผู้ปกครองหรือคนในชุมชนไม่ชัดเจน	8	7.27
การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมของสถานรับเลี้ยงเด็กไม่ทั่วถึง	30	27.27
บุคลากรไม่ทราบวิธีประสานงานกับผู้ปกครองหรือคนในชุมชน	4	3.64
ผู้ปกครองหรือคนในชุมชนมีภารกิจที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้	56	50.91
ผู้ปกครองหรือชุมชนไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่จัดขึ้นในสถานรับเลี้ยงเด็ก	5	4.55
อื่นๆ	2	1.82

จากตารางที่ 22 แสดงว่าสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ประสานงานกับผู้ปกครองโดยการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองในตอนเช้า/เย็นขณะที่มาส่ง/รับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 90.91 และผู้ปกครองหรือคนในชุมชนช่วยเหลือการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยการช่วยเหลือในกิจกรรมที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 67.27 และทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้ให้คำปรึกษาและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ปกครองหรือคนในชุมชนเรื่องการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ถูกต้องวิธี คิดเป็นร้อยละ 56.36

ปัญหาที่พบด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน คือผู้ปกครองหรือคนในชุมชนมีภารกิจที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ คิดเป็นร้อยละ 50.91

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม ดังเสนอในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลด้านความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (คน)		
	N = 108		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	%	%	%
1. สถานรับเลี้ยงเด็กจัดสนามเด็กเล่น และบริเวณโดยรอบได้อย่างเหมาะสม	31	71	6
	28.70	65.74	5.56
2. สถานรับเลี้ยงเด็กจัดตกแต่งห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมสำหรับการดูแลเด็กปฐมวัย	46	56	6
	42.59	51.85	5.56
3. เด็กมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นหลังจากเข้ารับการเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็ก	57	49	1
	53.70	45.37	0.93
4. เด็กมีจิตใจร่าเริงแจ่มใส และมีอารมณ์มั่นคงขึ้นหลังจากเข้ารับการเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็ก	76	32	-
	70.37	29.63	-
5. เด็กความสามารถปรับตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้นหลังจากเข้ารับการเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็ก	88	19	1
	81.48	17.59	0.93
6. เด็กมีสมาธิ และสามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเองได้มากขึ้น	56	51	1
	51.85	47.22	0.93
7. เด็กช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้มากขึ้น	80	27	1
	74.07	25.00	0.93
8. ท่านพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอนที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้กับบุตรหลานของท่าน	69	36	3
	63.89	33.33	2.78
9. ท่านพอใจในการเลี้ยงดู และการดูแลพฤติกรรมที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้กับบุตรหลานของท่าน	71	35	2
	65.74	32.41	1.85
10. ท่านพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก	70	36	2
	64.82	33.33	1.85

ตารางที่ 23 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (คน)		
	N = 108		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	จำนวน	จำนวน	จำนวน
	%	%	%
11. ท่านพอใจในการปฏิบัติงานของครู/พี่เลี้ยงในสถานรับเลี้ยงเด็ก	78	30	-
	72.22	27.78	-
12. ท่านพอใจกับอาหารและ/หรือของว่างที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้ กับบุตรหลานของท่าน	56	52	-
	51.85	48.15	-
13. ท่านพอใจในการดูแลด้านสุขภาพอนามัยที่สถานรับเลี้ยงเด็ก จัดให้กับบุตรหลานของท่าน	65	41	2
	60.19	37.96	1.85
14. ท่านพอใจในการดูแลด้านความปลอดภัยที่สถานรับเลี้ยงเด็ก จัดให้กับบุตรหลานของท่าน	67	39	2
	62.04	36.11	1.85
15. ท่านพอใจในการประสานงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานรับ เลี้ยงเด็กเปิดโอกาสให้ท่านเข้าร่วม	50	50	8
	46.30	46.30	7.40
16. ท่านพอใจในการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กของสถาน รับเลี้ยงเด็ก	70	37	1
	64.81	34.26	0.93

จากตารางที่ 23 แสดงว่าในด้านสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองมีความพอใจกับการจัดสนามเด็กเล่น และบริเวณโดยรอบสถานรับเลี้ยงเด็ก ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.74 และพอใจในการจัดตกแต่งห้องเรียนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.85

ด้านพัฒนาการเด็ก ผู้ปกครองเห็นว่าเด็กมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นหลังจากเข้ารับการเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็กในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 53.70 มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส และมีอารมณ์มั่นคงขึ้น ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.37 เด็กสามารถปรับตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 81.48 มีสมาธิ และสามารถแก้ปัญหาด้วยตัวเองได้ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.85 และสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 74.07

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองมีความพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอนที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้กับเด็กในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 63.89 และพอใจในการเลี้ยงดูและการดูแลพฤติกรรมที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้กับเด็ก ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 65.74

ด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้ปกครองมีความพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 64.82 และมีความพอใจกับการปฏิบัติงานของครู/พี่เลี้ยงในสถานรับเลี้ยงเด็กในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.22

ด้านบริการที่จัดให้เด็ก ผู้ปกครองมีความพอใจกับอาหารและ/หรือของว่างที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้เด็กในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 51.85 ในการดูแลด้านสุขภาพอนามัยให้แก่เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กผู้ปกครองมีความพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 60.19 และมีความพอใจในการดูแลด้านความปลอดภัยให้แก่เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 62.04

ด้านการประสานงานระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน ผู้ปกครองมีความพอใจในการประสานงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานรับเลี้ยงเด็กเปิดโอกาสให้เข้าร่วมในระดับมาก และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.30

โดยรวมพบว่าผู้ปกครองมีความพอใจในการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กของสถานรับเลี้ยงเด็กในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 64.81

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสำรวจ

ผู้วิจัยได้เข้าทำการสังเกตสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม ซึ่งคัดเลือกจากสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดและมีปัญหาน้อยที่สุดในแต่ละกองทัพ แบ่งเป็นปัญหามากที่สุด 3 แห่ง และปัญหาน้อยที่สุด 3 แห่ง รวมสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งหมด 6 แห่ง ได้ผลดังนี้

2.1 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 1

1) ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ รับเด็กอายุระหว่าง 2 - 4 ปี ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งสิ้นประมาณ 25 คน โดยเป็นเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน 16 คน บุตรหลานของบุคคลภายนอกหน่วยงาน 9 คน ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง สำหรับเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการในหน่วยงานจะเก็บค่าบริการ 500 บาท/คน/เดือน ส่วนบุตรหลานของบุคคลภายนอกเก็บค่าบริการ 600 บาท/คน/เดือน อัตราเฉลี่ยของเด็ก : บุคลากร ประมาณ 7 : 1 โดยมี 1 ห้องเรียน และมีบุคลากรทั้งสิ้น 3 คน

2) แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

ในปัจจุบันปัญหาการเลี้ยงดูเด็กเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับบิดา มารดา ที่จำเป็นต้องประกอบอาชีพ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กในขณะที่ผู้ปกครองไม่อยู่ ปัญหาเด็กเจ็บป่วย ความกังวลห่วงใยของบิดา มารดา อาจทำให้การประกอบกิจการงานได้ผลไม่เต็มที่ ดังนั้นทางชมรมแม่บ้านจึงพิจารณาที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ โดยการจัดตั้งโครงการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระ และลดความวิตกกังวลของผู้ปกครองเกี่ยวกับบุตรหลาน
2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เหมาะสมกับวัย
3. เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กในการเข้าเรียนชั้นสูงต่อไป
4. เพื่อส่งเสริมสุขภาพ อนามัย แก่เด็กปฐมวัย
5. เพื่อฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัย และรู้จักการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

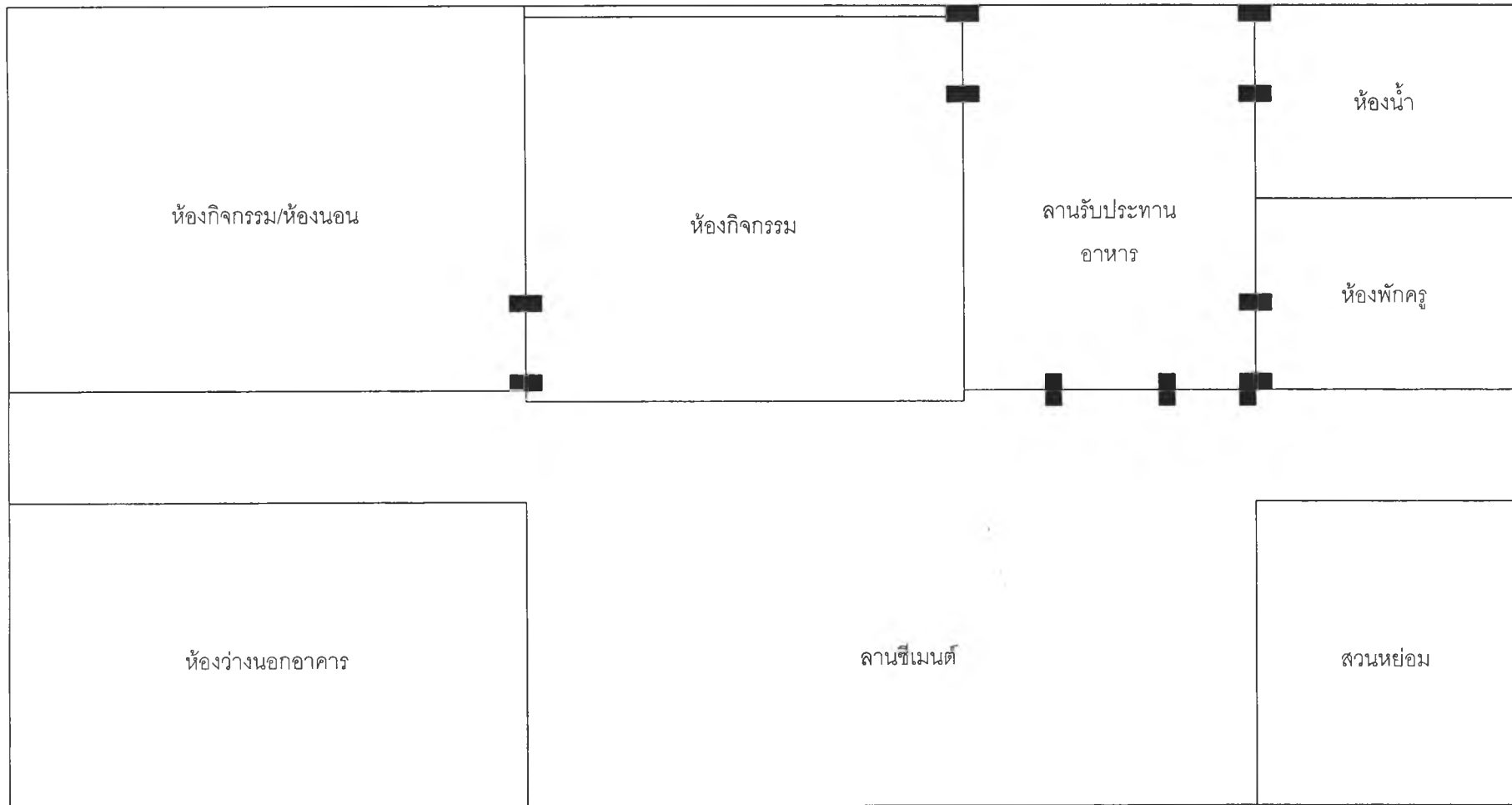
3) สภาพแวดล้อม

สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ในหน่วยงานทหาร ตรงข้ามกับโรงพยาบาล บริเวณสถานรับเลี้ยงเด็กไม่มีรั้วล้อมรอบเป็นสัดส่วน และมีคูดินอยู่บริเวณด้านหน้าสถานรับเลี้ยงเด็ก ด้านข้างของอาคารเรียนจัดเป็นสนามเด็กเล่นโดยเครื่องเล่นในสนามทั้งหมดเป็นเครื่องเล่นเหล็ก โดยปกติบุคลากรจะให้เด็กเข้ามาเล่นในสนามตอนเช้าช่วงที่อากาศไม่ร้อน แต่เนื่องจากเครื่องเล่นมีขนาดค่อนข้างใหญ่ ทำให้บุคลากรต้องให้การดูแลเด็กขณะที่เล่นอยู่ในสนามอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะช่วงหน้าฝนที่พื้นดินจะเฉอะแฉะเวลาฝนตก

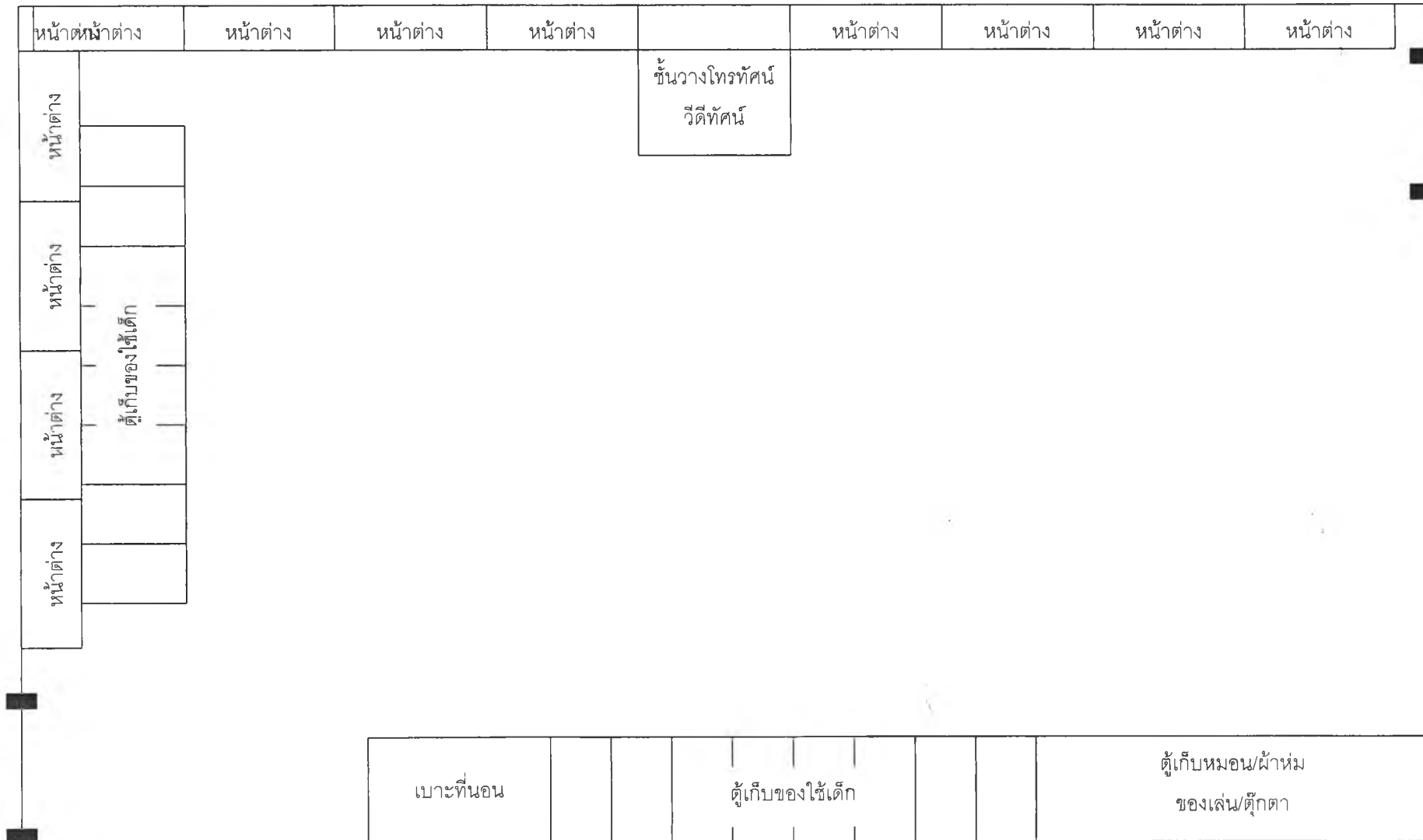
เดิมอาคารเรียนใช้เป็นที่ประชุมของชมรมแม่บ้าน ซึ่งมีการใช้งานประมาณเดือนละครั้ง เมื่อมีนโยบายในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก จึงมีการปรับพื้นที่เพื่อจัดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก อาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว มีประตูเข้า-ออกทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ภายในอาคารประกอบด้วยห้องเรียน 2 ห้อง ห้องด้านนอกเป็นห้องสำหรับทำกิจกรรมรวม ได้แก่ เคารพธงชาติ สวดมนต์ กิจกรรมวงกลม ดุวีดีทัศน์และเล่นของเล่น ภายในห้องเรียนประกอบด้วยตู้ใส่ของใช้ส่วนตัวของเด็ก ตู้เก็บสื่อการเรียนการสอน โทรทัศน์และเครื่องวีดีทัศน์ ตรงกลางห้องเป็นลานกว้างซึ่งไม่มีโต๊ะและเก้าอี้ของเด็ก ซึ่งในช่วงที่จัดกิจกรรมวงกลมบุคลากรจะนั่งบนเก้าอี้เพื่อสอนเด็ก ส่วนห้องด้านในจัดไว้สำหรับเด็กโต เมื่อต้องการแยกออกมาทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่เด็กเล็กไม่สามารถทำได้ หรือใช้จัดกิจกรรมให้เด็กในวันที่อากาศร้อนเนื่องจากมีการติดเครื่องปรับอากาศไว้ ของใช้ภายในห้องส่วนใหญ่เป็นของใช้ของชมรมแม่บ้าน เช่น เก้าอี้รับแขก ตู้เก็บของที่ระลึกของชมรมแม่บ้าน และได้มีการจัดโต๊ะยาวและเก้าอี้ขนาดเล็กสำหรับเด็กนั่งทำกิจกรรม

ห้องน้ำของเด็กมีโถส้วมสำหรับเด็ก 2 ที่ โดยจะมีที่กั้นระหว่างห้องและมีประตูปิด-เปิดแต่ไม่มีกอลอนประตู นอกจากนั้นยังจัดลานสำหรับให้เด็กอาบน้ำแปรงฟันโดยที่พื้นได้ทำขอบปูนสูงประมาณ 3 นิ้ว เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำไหลออกมาด้านนอก นอกจากนั้นยังใช้เป็นที่ยังใช้ทำควมสะอาดภาชนะด้วย ส่วนที่รับประทานอาหารของเด็กจัดอยู่ระเบียงหน้าห้องเรียนติดกับห้องน้ำ โดยเป็นที่โปร่งโล่งไม่มีที่กั้นฝุ่นละอองหรือแมลง โต๊ะรับประทานอาหารเป็นโต๊ะยาวและมีขนาดเล็กเช่นเดียวกับเก้าอี้ นอกจากใช้เป็นที่รับประทานอาหารแล้วในเวลาอื่นยังได้มีการปรับใช้เพื่อทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่เด็กต้องทำบนโต๊ะ เช่น กิจกรรมศิลปะ ฯลฯ ห้องนอนของเด็ก ปกติจะจัดให้เด็กนอนในห้องเรียนด้านนอก และวางที่นอนให้เด็กบนพื้นห้อง แต่ถ้าวันไหนอากาศร้อนจะจัดให้เด็กเข้าไปนอนในห้องด้านในที่มีเครื่องปรับอากาศ ส่วนห้องพยาบาล สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จัดห้องพยาบาลหรือเครื่องปฐมพยาบาลไว้สำหรับเด็กป่วย เนื่องจากโรงพยาบาลของหน่วยงานตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามเมื่อเด็กป่วยหรือมีอุบัติเหตุทางสถานรับเลี้ยงเด็กสามารถส่งเด็กเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทันที

แผนภาพที่ 4 อาคารเรียนสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 1

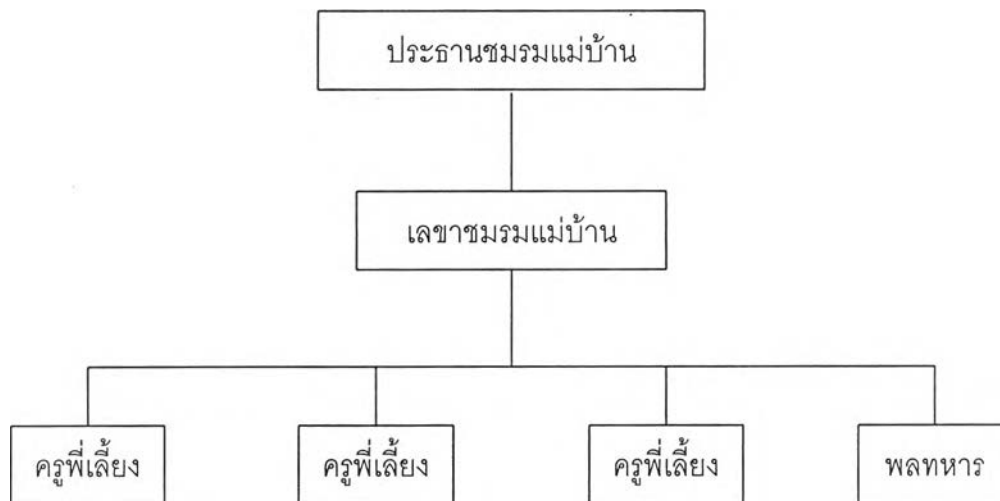

แผนภาพที่ 5 การจัดห้องเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 1

4) การบริหารและการนิเทศการสอน

การบริหารงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก มีประธานชมรมแม่บ้านในฐานะประธานสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็ก และมีเลขาธิการชมรมแม่บ้านเป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารกับครูพี่เลี้ยง ในการดำเนินงานตามนโยบาย ทางผู้บริหารได้กำหนดตำแหน่ง/หน้าที่ให้ครูพี่เลี้ยงเป็นลายลักษณ์อักษร โดยครูพี่เลี้ยงจะเป็นผู้รับผิดชอบการจัดหลักสูตร/การเรียนการสอน จัดหาโภชนาการและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของเด็กทั้งหมดโดยมีเลขาธิการชมรมแม่บ้านเป็นผู้ให้คำปรึกษา และประสานงานกับผู้บริหารในกรณีที่เกิดปัญหาหรือข้อขัดข้องในการดำเนินงานตามนโยบายที่ได้วางไว้หรือต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานภายนอก โดยมีโครงสร้างการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็กดังเสนอในแผนภาพที่ 6

แผนภาพที่ 6 โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 1

แหล่งงบประมาณส่วนใหญ่ของสถานรับเลี้ยงเด็กได้รับจากค่าบำรุงการศึกษา และค่าบริการที่จัดเก็บกับผู้ปกครองของเด็กโดยใช้เป็นค่าโภชนาการของเด็กในแต่ละวัน รวมทั้งเงินเดือนของบุคลากร แต่เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการของข้าราชการภายในหน่วยงานซึ่งเป็นการจัดโดยไม่หวังผลกำไร ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครองจึงต่ำมากทำให้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทางหน่วยงานต้นสังกัดจึงได้ให้ความช่วยเหลือโดยการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด นอกจากนั้นทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังได้รับการบริจาคเงินจากผู้บังคับบัญชา หรือชมรมแม่บ้านของกองทัพเวลามาเยี่ยมชมกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยเงินที่ได้รับจะนำมาใช้สำหรับจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็นในสถานรับเลี้ยงเด็ก เช่น แก้ว อี วิทยุ เทป ส่วนค่าน้ำค่าไฟ ทางหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน

การนิเทศการสอน ผู้บริหารได้มีการให้คำปรึกษาแก่บุคลากรทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม แต่ยังไม่เคยจัดการอบรมหรือส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมทางด้านการศึกษาปฐมวัยกับหน่วยงานอื่น และยังไม่เคยจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ๆ แต่ผู้บริหารจะอนุญาตให้บุคลากรสามารถลาหยุดได้ในกรณีที่ต้องการไปเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก และภายหลังจากที่เข้ารับการอบรมแล้วบุคลากรที่ไปอบรมจะได้นำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้กับบุคลากรคนอื่น

5) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่มีการใช้หรือจัดทำหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ในการจัดกิจกรรมทางชมรมแม่บ้านได้มอบหมายให้บุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก โดยบุคลากรจัดขึ้นตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียน จากการทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการดูแลเด็ก โดยกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจหรือจัดขึ้นตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ในการจัดกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมจะมีการแยกกลุ่มเด็กเล็กเด็กโตออกจากกัน เพื่อให้เด็กโตได้ทำกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อเตรียมความพร้อม ในขณะที่เด็กเล็กจะเล่นของเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างอื่น โดยสถานรับเลี้ยงเด็กได้มีการติดตามกิจกรรมไว้ในบริเวณด้านหน้าห้องเรียน ดังเสนอในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ตารางกิจกรรมสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 1

เวลา	กิจกรรม
7.30 - 8.30	รับเด็ก ดูแลจัดของใช้ส่วนตัวเข้าที่
8.30 - 9.00	สนทนา สัมพันธภาพเด็ก - ผู้ปกครอง
9.00 - 9.30	เข้าแถว เคารพธงชาติ สวดมนต์
9.30 - 10.00	กิจกรรมวงกลม กิจกรรมเข้าจังหวะ
10.00 - 10.30	ดื่มนม
10.30 - 11.00	กิจกรรมสร้างสรรค์
11.00 - 12.00	รับประทานอาหารกลางวัน แปรงฟัน
12.00 - 14.30	พักผ่อน
14.30 - 15.00	ตื่นนอน อาบน้ำ แต่งตัว
15.00 - 15.30	รับประทานอาหารว่าง
15.30	ผู้ปกครองรับเด็กกลับบ้าน

สื่อการเรียนการสอน บุคลากรจะคัดเลือกสื่อที่เป็นรูปธรรมเด็กสามารถจับต้องได้ และทำการจัดซื้อโดยทำเรื่องขอเบิกเงิน เพื่อนำไปจัดซื้อสื่อ/อุปกรณ์การสอนตามความต้องการ สื่อที่ใช้ส่วนหนึ่งเป็นสื่อสำเร็จรูป เช่น ภาพผลไม้ บล็อกพลาสติก ม้วนวีดีทัศน์ และอีกส่วนหนึ่งเป็นสื่อที่บุคลากรจัดทำเอง เช่น หุ่นนิ้วมือ จิกซอว์ โดยจะทำตามหนังสือหรือรายการโทรทัศน์ แต่ในช่วงที่สังเกตไม่พบว่าบุคลากรนำออกมาใช้กับเด็ก ส่วนการประเมินผลเด็ก บุคลากรใช้วิธีการสังเกตจากพฤติกรรมและผลงานของเด็ก โดยบุคลากรจะเขียนผลการประเมินลงในผลงานที่เด็กทำแล้วนำไปติดบริเวณประตูทางเข้าเพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบ นอกจากนั้นยังใช้วิธีรายงานผลพัฒนาการเด็ก ในขณะที่ผู้ปกครองมารับ-ส่งเด็ก

6) บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

สถานรับเลี้ยงเด็กมีบุคลากรทั้งสิ้น 3 คน โดยเป็นหัวหน้าหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานประจำสถานรับเลี้ยงเด็ก 1 คน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานในสถานรับเลี้ยงเด็กให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงาน และรับผิดชอบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก บุคลากรอีก 2 คน มีตำแหน่งเป็นพี่เลี้ยงเด็กมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยในการดูแลเด็ก เกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็กต้องเป็นภรรยา หรือครอบครัวของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน ซึ่งเป็นนโยบายของหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือให้ครอบครัวทหารชั้นผู้น้อยมีรายได้เพิ่มเติม นอกจากนั้นยังต้องมีความอดทนและรักเด็กโดยภายหลังจากผ่านเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นแล้ว ประธานชมรมแม่บ้านจะทำการสัมภาษณ์ และให้หัวหน้า ฯ เป็นผู้พิจารณาว่าพอใจที่จะร่วมงานด้วยหรือไม่ เนื่องจากประธาน ฯ มีความเห็นว่าหัวหน้า ฯ เป็นคนที่ต้องทำงานร่วมกับพี่เลี้ยงเด็ก ถ้าได้ร่วมงานกับคนที่พอใจจะทำให้การทำงานราบรื่น ดังนั้นเมื่อหัวหน้า ฯ พอใจแล้วประธานฯถึงจะรับเข้าทำงาน ในการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหารจะมีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประเมินบุคลากรโดยใช้การสังเกตการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรอย่างไม่เป็นทางการขณะที่มาเยี่ยมชมกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งที่ผ่านมามีส่วนใหญ่นักบริหารก็พอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร

ปัญหา เนื่องจากเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ทำให้กิจกรรมและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่พร้อมเท่าที่ควร ประกอบกับยังไม่มีหน่วยงานอื่นเข้ามาให้ความช่วยเหลือบุคลากรจึงต้องเป็นผู้จัดเตรียมเองทั้งหมดซึ่งทำให้เหนื่อยและล่าช้า ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่เลี้ยงดูเด็กทำได้ไม่เต็มที่

7) บริการที่จัดให้เด็ก

โภชนาการ หัวหน้า ๔ จะเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตารางอาหาร โดยมีหลักในการจัดตารางอาหารให้มีสารอาหารครบ 5 หมู่ สะอาด ราคาถูก และดูน่ารับประทาน อาหารที่จัดให้เด็กในแต่ละวันจะมี 3 มื้อ ประกอบด้วยน้ำเต้าหู้หรือนมถั่วเหลืองในตอนเช้า อาหารกลางวันทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะจัดจ้างให้ร้านอาหารภายในหน่วยงานประกอบอาหารให้ ส่วนของว่างในตอนบ่ายจะจัดเป็นผลไม้หรือคุกกี้ให้กับเด็ก โดยจะมีการติดตามอาหารประจำวันไว้ให้ผู้ปกครองรับทราบบริเวณที่รับประทานอาหารของเด็ก

สุขอนามัย สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้เด็กได้ซึ่งน้ำหนัก-วัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังมีแพทย์จากโรงพยาบาลในหน่วยงานเข้ามาให้วัคซีนกับเด็กตามอายุ และมีทันตแพทย์เข้ามาให้บริการตรวจสุขภาพฟันของเด็กทุก ๆ 6 เดือน ในกรณีที่เด็กป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุบุคลากรจะพาเด็กเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลของหน่วยงานได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

ความปลอดภัย เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในเขตของทหารซึ่งมีการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มงวดทำให้มีความปลอดภัยสูง และบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งหมดก็เป็นครอบครัวของข้าราชการในหน่วยงานทำให้มีความคุ้นเคยกับผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงสามารถส่งเด็กคืนให้ผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นได้มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงไว้บริเวณด้านหน้าของอาคาร และมีการติดตั้งแผนผังการหนีไฟไว้ในบริเวณเดียวกัน ซึ่งในแผนผังจะมีการระบุถึงหน้าที่ของบุคลากรแต่ละคนเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ ตลอดจนเบอร์โทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหา เนื่องจากอาคารเรียนไม่ได้จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก ทำให้บางส่วนในอาคารเรียนไม่ปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการติดตั้งปลั๊กไฟอยู่ในระดับที่เด็กสามารถเหยืงนิ้วเล่นได้ นอกจากนั้นอาคารยังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงทำให้มีพื้นที่บางส่วนที่ยังไม่เรียบร้อยทำให้เป็นอันตรายต่อเด็ก บุคลากรจึงต้องให้การดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดมากขึ้น

8) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน

สถานรับเลี้ยงเด็กมีการประสานงานกับผู้ปกครองผ่านบุคลากร โดยส่วนมากเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และบอกข่าวสารของสถานรับเลี้ยงเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบขณะมารับ-ส่งเด็ก ส่วนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวของเด็ก บุคลากรยังไม่ได้มีการบอกกล่าวให้ผู้ปกครองรับทราบ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีปฏิกิริยาที่ไม่ดีเมื่อได้รับทราบถึงปัญหาของบุตรหลานของตน และในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทางสถานรับเลี้ยงเด็กไม่ต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือในกิจกรรมใด ๆ ที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้น เนื่องจากจะทำให้บุคลากรรู้สึกอึดอัดและทำงาน

ไม่สะดวก ส่วนใหญ่จะเป็นการขอความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อช่วยพัฒนาเด็กที่บ้าน เช่น การช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือของเด็กโดยการให้เด็กต่อบล็อกพลาสติกหรือปั้นดินน้ำมัน ส่วนความสัมพันธ์กับชุมชน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่ได้มีการประสานงานในด้านใด ๆ

9) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารและบุคลากรเห็นด้วยกับการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหมเนื่องจากการช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตรหลานของกำลังพลในหน่วยงานขณะปฏิบัติหน้าที่ ช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการนำเด็กเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กภายนอก และช่วยให้ผู้ปกครองมีความสะดวกในการรับ-ส่งบุตรหลาน นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยเหลือครอบครัวของกำลังพลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการที่ให้ภรรยาหรือครอบครัวของข้าราชการทหารเข้ามาทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก

การปรับปรุงบริการสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารต้องการให้สถานรับเลี้ยงเด็กมีการกั้นรั้วล้อมรอบสถานรับเลี้ยงเด็ก และจัดบริเวณที่รับประทานอาหารของเด็กให้เป็นสัดส่วน มีมุ้งลวดโดยรอบ ส่วนบุคลากรต้องการเข้ารับการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กควรเอาใจใส่เด็ก และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เป็นไปตามวัย ให้เด็กได้รับความอบอุ่น และควรมีการเตรียมบุคลากรและอุปกรณ์ให้พร้อม โดยบุคลากรเด็กควรมีความรักเด็ก มองโลกในแง่ดี พุดจาจะฉาน โอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก

2.2 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2

1) ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ รับเด็กอายุระหว่าง 1 1/2 - 4 ปี ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งสิ้นประมาณ 26 คน โดยเป็นเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน 17 คน บุตรหลานของบุคคลภายนอกหน่วยงาน 9 คน ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง สำหรับเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการในหน่วยงานจะเก็บค่าบริการ 350 บาท/คน/เดือน ส่วนบุตรหลานของบุคคลภายนอกเก็บค่าบริการ 400 บาท/คน/เดือน อัตราเฉลี่ยเด็ก : บุคลากร ประมาณ 8 : 1 โดยแบ่งกลุ่มเด็กเป็น 2 ห้องเรียน คือ ห้องสำหรับเด็กเล็กอายุระหว่าง

1 1/2 - 2 1/2 ปี และเด็กโตอายุระหว่าง 2 1/2 - 3 1/2 ปี และมีบุคลากรประจำห้อง 1 คนและ 2 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

2) แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

เนื่องจากกองทัพได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูบุตรหลานของข้าราชการในหน่วยงาน ซึ่งเป็นการลดภาระของข้าราชการในการเลี้ยงดูเด็ก จึงได้มีนโยบายให้มีการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นในหน่วยงานของกองทัพ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่เป็นข้าราชการทหาร ที่บิดา มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน

2. เพื่อให้เด็กมีความพร้อมสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับอนุบาล

3) สภาพแวดล้อม

สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหาร บริเวณที่ตั้งอยู่ค่อนข้างห่างจากชุมชน รอบสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นที่ว่างมีต้นไม้ขึ้นปกคลุม สถานรับเลี้ยงเด็กมีรั้วล้อมรอบบริเวณเป็นสัดส่วน ด้านหน้าอาคารเรียนเป็นลานเสาธง ส่วนด้านข้างของอาคารเรียนจัดเป็นสนามเด็กเล่น ภายในสนามมีเครื่องเล่นสนามที่เป็นเครื่องเล่นเหล็กและมีบ่อทราย และได้มีการชิงที่บังแดดไว้ด้านบนของสนามเด็กเล่น โดยบุคลากรจะให้เด็กเข้าเล่นในช่วงที่แดดร่ม แต่ในช่วงที่ผู้วิจัยทำการสังเกตไม่พบว่าบุคลากรให้เด็กเข้าไปเล่นในสนามเด็กเล่น

อาคารเรียนจัดขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานรับเลี้ยงเด็กโดยเฉพาะ เป็นอาคารชั้นเดียว มีประตูเข้าออกทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ที่ประตูมีที่กันที่มีมีความสูงขนาดเท่ากับความสูงของเด็กเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเดินออกนอกสถานรับเลี้ยงเด็กได้เอง พื้นอาคารปูด้วยแผ่นกระเบื้อง ด้านข้างและด้านบนของอาคารมีช่องลมที่ช่วยทำให้อากาศถ่ายเท และมีการตกแต่งอาคารเรียนด้วยภาพวาดและภาพปะติด บริเวณกลางอาคารเป็นโล่งกว้างไว้สำหรับทำกิจกรรมรวม เช่น ดูวีดีทัศน์ ออกกำลังกาย วิ่งเล่น เล่นรถลาก เป็นต้น บริเวณภายในอาคารเรียนค่อนข้างมืดเนื่องจากบุคลากรไม่ค่อยเปิดไฟ ส่วนมากอาศัยแสงแดดที่ส่องจากภายนอก

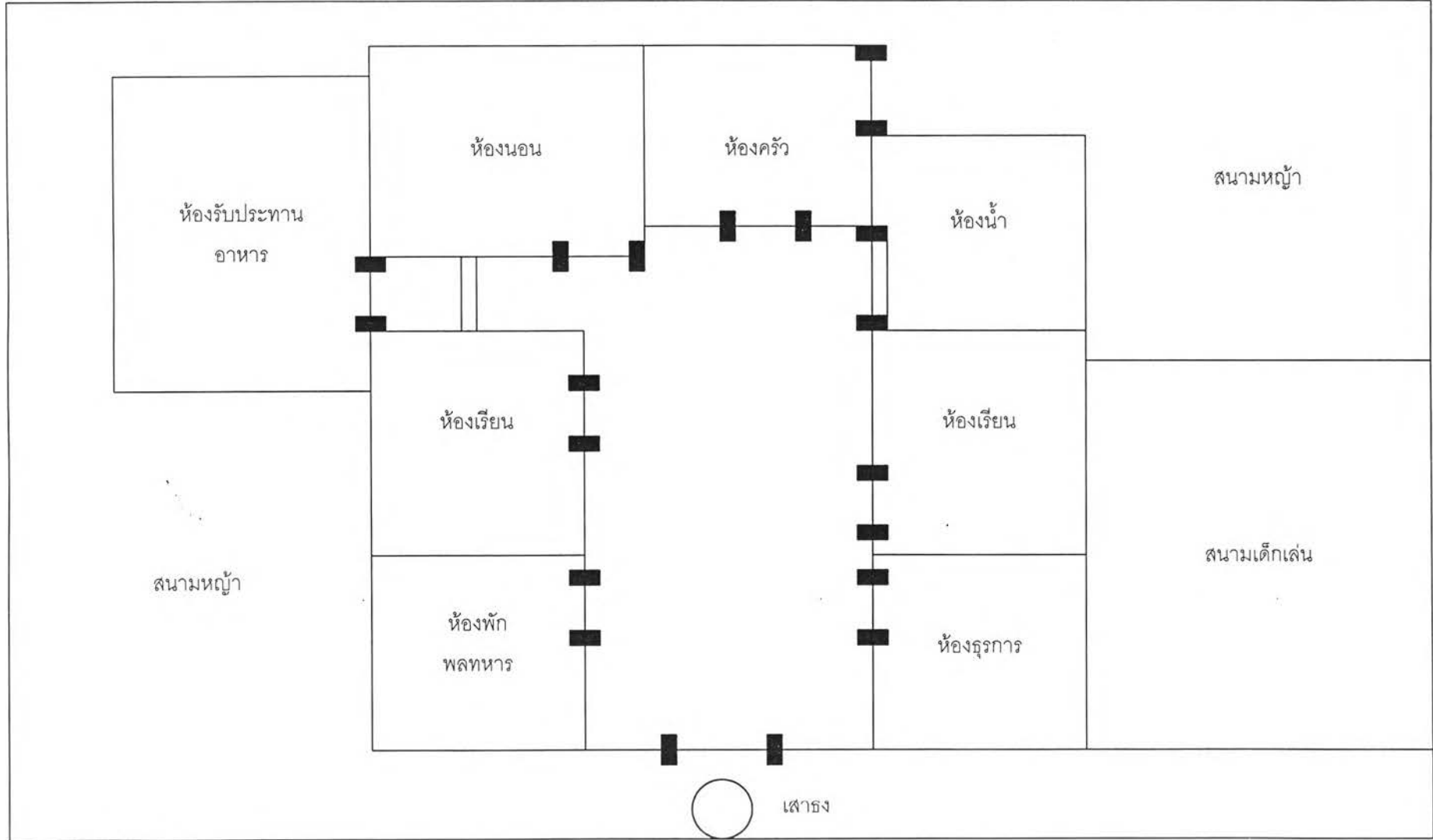
ภายในอาคารประกอบด้วยห้องเรียน 2 ห้อง บุคลากรแต่ละห้องเป็นผู้จัดตกแต่งห้องเรียนเอง โดยได้รับแนวคิดจากการดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ๆ และศึกษาจากหนังสือ พื้นที่บริเวณภายในห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ มีการจัดวางสื่อการเรียนการสอนเป็นมุมต่าง ๆ ได้แก่ มุมหนังสือ มุมไม้บล็อก มุมตุ๊กตา และมีการติดแผ่นโปสเตอร์การศึกษา และกระดานไวท์บอร์ดด้านหน้าห้อง

เรียน ตรงกลางห้องจัดให้มีโต๊ะและเก้าอี้ขนาดเล็กสำหรับเด็กนั่งทำกิจกรรม และสามารถจัดเก็บได้เมื่อต้องการทำกิจกรรมบนพื้นห้อง ด้านหลังห้องเรียนยังจัดให้มีตู้สำหรับใส่ของใช้ของเด็ก มีราวตากผ้าเช็ดตัว และที่ตากผลงานของเด็ก

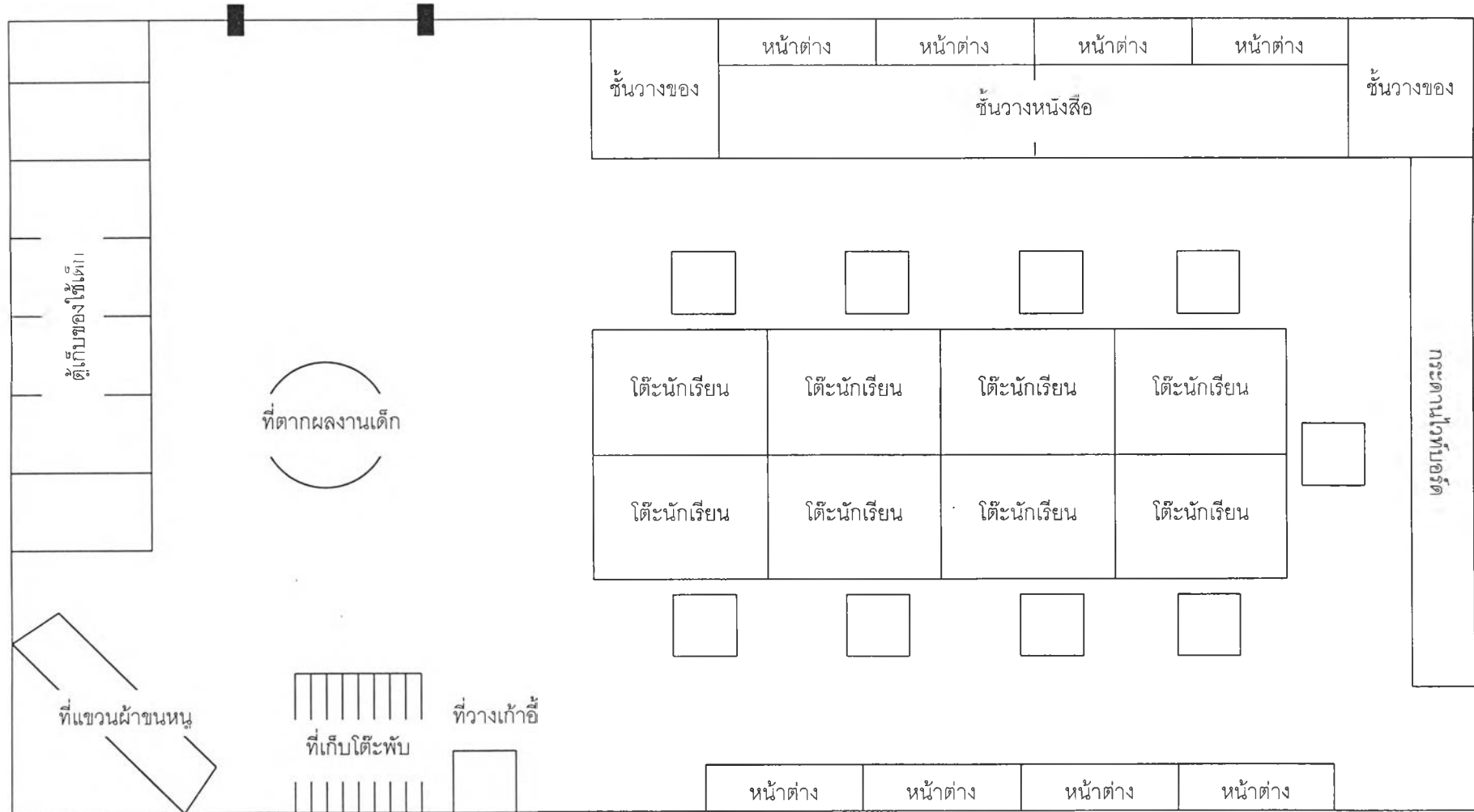
ห้องน้ำของเด็กอยู่ในอาคารเรียน พื้นของห้องน้ำมีระดับที่ต่ำกว่าพื้นด้านนอกเพื่อกันน้ำไม่ให้ไหลออกมาได้ ห้องส้วมมี 4 ห้อง ระหว่างห้องมีกำแพงกันแต่ไม่มีประตู โถส้วมมีขนาดเล็กสำหรับเด็ก และมีบ่อน้ำสำหรับอาบน้ำเด็ก โดยพื้นบริเวณที่อาบน้ำเด็กมีแผ่นยางปูกันลื่น ห้องนอนเด็กจัดเป็นห้องเฉพาะที่นอนของเด็กจัดวางเรียงบนพื้นห้อง ภายในห้องมีพัดลมและมีหน้าต่างช่วยระบายอากาศ ห้องรับประทานอาหารเป็นส่วนต่อเติมขึ้นภายหลังโดยรอบเป็นกระจกใส ภายในห้องมีโต๊ะและเก้าอี้ยาวขนาดเล็กสำหรับเด็ก บริเวณด้านข้างจัดให้มีคูเลอรีใส่น้ำและแก้วน้ำสำหรับเด็กดื่ม น้ำ โดยบุคลากรจะเป็นผู้รินน้ำวางไว้ให้เด็ก ห้องครัวจัดอยู่ด้านหลังของอาคารเป็นที่สำหรับเตรียมของว่างและนมให้กับเด็ก ภายในห้องมีอ่างล้างจาน ตู้เย็น เครื่องซักผ้า ตู้กับข้าว และเครื่องใช้ที่จำเป็น สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จัดห้องพยาบาลหรือเครื่องปฐมพยาบาลไว้สำหรับเด็กป่วย เนื่องจากโรงพยาบาลของหน่วยงานตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง

ปัญหา เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ในบริเวณที่ค่อนข้างห่างจากชุมชน ประกอบกับไม่มีรถรับจ้างผ่านทำให้ผู้ปกครองที่ไม่มีรถไม่สะดวกในการมารับ-ส่งเด็ก ภายในห้องเรียนขาดอุปกรณ์สำหรับจัดตกแต่งห้อง

แผนภาพที่ 7 อาคารเรียนสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2

แผนภาพที่ 8 การจัดห้องเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2

4) การบริหารและการนิเทศการสอน

การบริหารงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก มีหน่วยงานสวัสดิการกองทัพเป็นผู้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็ก และหน่วยงานที่ตั้งเป็นผู้ควบคุมดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ โดยมีผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้รับนโยบาย และมอบหมายให้ครูใหญ่สถานรับเลี้ยงเด็กเป็นคนรับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ โดยครูใหญ่ได้แต่งตั้งผู้ช่วยครูใหญ่ให้ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยของสถานรับเลี้ยงเด็ก เป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นไปตามนโยบายของผู้บริหาร ตลอดจนให้คำปรึกษาและประสานงานกับผู้บริหารในกรณีที่บุคลากรเกิดปัญหาหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายที่ได้วางไว้ หรือต้องการความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานภายนอก โดยมีแผนภาพโครงสร้างการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็กดังเสนอในแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2

งบประมาณ ค่าบริการที่ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจัดเก็บจากผู้ปกครอง ทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้รวบรวมเพื่อนำส่งหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ เพื่อหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพจะได้จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายให้หน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้การดูแลของหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ เช่นเดียวกับสถานรับเลี้ยงเด็กที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพ ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งงบประมาณหลัก โดยใช้จ่ายเป็นเงินเดือนของบุคลากร และเป็นงบในการซ่อมแซมหรือจัดสร้างอาคารสถานที่ ส่วนงบประมาณที่ใช้ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น การซ่อมทำไฟฟ้า ประปา หรือโทรศัพท์ ทางหน่วยที่ตั้งจะเป็นผู้ให้การสนับสนุน

ปัญหา เนื่องจากกำลังพลภายในหน่วยงานไม่ค่อยมีการโยกย้าย ทำให้จำนวนเด็กเล็กในหน่วยงานลดลง และส่งผลให้เด็กที่จะเข้ารับการเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยงเด็กมีจำนวนน้อย รายได้ของสถานรับเลี้ยงเด็กจึงลดลงไม่เพียงพอสำหรับการบริหารงาน

การนิเทศการสอน ในแต่ละปีหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพจะจัดการอบรมให้แก่บุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยเรื่องที่อบรมจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งได้มีโอกาสศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่นในสังกัดเดียวกัน ตลอดจนได้มีโอกาสฝึกงานเกี่ยวกับการดูแลเด็กด้วย โดยทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมปีละ 1 คน นอกจากนั้นทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังเปิดโอกาสให้บุคลากรมีโอกาสได้ศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กของหน่วยงานที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงด้วย

5) หลักสูตรและการจัดเรียนการสอน

สถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่มีการใช้หรือจัดทำหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กผู้บริหารได้มอบหมายให้บุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบจัดเตรียมกิจกรรมให้กับเด็ก โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดให้กับเด็กเป็นกิจกรรมที่บุคลากรศึกษาจากหนังสือ และเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานสวัสดิการกองทัพ นอกจากนั้นยังอาศัยประสบการณ์จากการดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ๆ ซึ่งบุคลากรได้นำกิจกรรมมาปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมหลักที่บุคลากรจะจัดให้กับเด็กทุกวัน คือ บันทึนน้ำมันวาดภาพ โดยทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้มีการติดตารางกิจกรรมไว้ในบริเวณลานกลางอาคาร แต่จากการสังเกตพบว่ากิจกรรมที่ระบุในตารางไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่พบจากการสังเกต ดังเสนอในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ตารางกิจกรรมที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2

เวลา	กิจกรรมตามตาราง	กิจกรรมจากการสังเกต
7.30 - 9.00	รับเด็กเป็นรายบุคคล ตรวจสุขภาพ	รับเด็กเป็นรายบุคคล ดูวีดีทัศน์
9.00 - 9.10	เคารพธงชาติ สวดมนต์ กายบริหาร	เคารพธงชาติ สวดมนต์
9.10 - 9.30	กิจกรรมวงกลม	ดูวีดีทัศน์
9.30 - 9.45	ดื่มนม	
9.45 - 10.00	กิจกรรมกลางแจ้ง (แดดไม่ร้อน)	ดื่มนม
10.00 - 10.30	กิจกรรมสร้างสรรค์ การเล่นตามมุม	กิจกรรมวงกลม
10.30 - 10.45	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เล่นของเล่น
10.45 - 11.30	รับประทานอาหารกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน ล้างหน้า ล้างมือ ทาแป้ง
11.30 - 14.00	นอนพักผ่อน	นอนพักผ่อน
14.00 - 14.15	รับประทานอาหารว่าง	รับประทานอาหารว่าง
14.15 - 15.00	นิทาน เล่นของเล่น (ก่อนกลับบ้าน)	เล่นของเล่น ดูวีดีทัศน์
15.00	ผู้ปกครองรับเด็กกลับบ้าน	ผู้ปกครองรับเด็กกลับบ้าน

สื่อการเรียนการสอน บุคลากรจะเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ที่มีความทนทาน ช่วยสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก และสามารถเล่นได้หลายคน ในการจัดซื้อบุคลากรจะส่งรายละเอียดของสื่อ/อุปกรณ์ที่ต้องการเพื่อให้ครูใหญ่จัดซื้อ ส่วนสื่อที่ใช้ในห้องเรียนบางอย่างบุคลากรจะจัดซื้อเองที่ร้านค้าในตัวเมือง โดยสื่อที่บุคลากรใช้เป็นส่วนมากคือสื่อสำเร็จรูป เช่น หนังสือ ไม้บล็อก บล็อกพลาสติก ดินน้ำมัน ม้วนวีดีทัศน์ ฯลฯ ในการวัดและประเมินผล ยังไม่มีการวัดและประเมินผลเด็กอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่บุคลากรใช้วิธีการสังเกตจากผลงานของเด็ก ซึ่งจะส่งคืนให้ผู้ปกครองทุกเดือน ในการรายงานผลการประเมินและ/หรือพัฒนาการเด็ก บุคลากรใช้วิธีการพูดคุยกับผู้ปกครองในช่วงที่มารับ-ส่งเด็ก ที่ผ่านมามีเด็กยังไม่เป็นไปตามที่คาดหวังเนื่องจากเด็กยังมีการทะเลาะกัน และไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของบุคลากร

ปัญหา สถานรับเลี้ยงเด็กยังขาดสื่อการเรียนการสอนบางชนิด เช่น อุปกรณ์สำหรับการจัดมุมสร้างสรรค์ อุปกรณ์สำหรับมุมศิลปะ และอุปกรณ์ในมุมบทบาทสมมติ

6) บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

สถานรับเลี้ยงเด็กมีบุคลากรทั้งสิ้น 3 คน มีตำแหน่งเป็นที่เลี้ยงเด็กซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดประสบการณ์และการเลี้ยงดูเด็ก เกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็กต้องเป็นภรรยา หรือครอบครัวของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน ซึ่งเป็นนโยบายของหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือให้ครอบครัวทหารชั้นผู้น้อยมีรายได้เพิ่มเติม โดยภายหลังจากผ่านเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นแล้ว จะจัดให้มีการทดสอบความรู้ และทำการสัมภาษณ์โดยครูใหญ่ ในการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของบุคลากร ผู้บริหารจะให้บุคลากรแบ่งหน้าที่กันเองตามความพอใจ ส่วนในการประเมินผลบุคลากร ผู้บริหารได้มอบหมายให้ผู้ช่วยครูใหญ่เป็นผู้ติดตามผลการดำเนินงานของบุคลากร ซึ่งหากมีจุดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงผู้ช่วยครูใหญ่ถ้าเป็นเรื่องเล็กผู้ช่วยใหญ่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นเรื่องใหญ่ผู้ช่วยครูใหญ่จะแจ้งให้ครูใหญ่รับทราบเพื่อจะได้มีการประชุมหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยที่ผ่านมาผู้บริหารค่อนข้างพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ในการสร้างขวัญกำลังใจของบุคลากร นอกจากสวัสดิการที่บุคลากรได้รับในฐานะที่เป็นภรรยาของนายทหารแล้ว ผู้บริหารยังมีการสอบถามถึงปัญหาในการทำงานและความต้องการของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหา

1. บุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กบางคนเป็นภรรยาของนายทหารที่มียศเท่าเทียมกันหรือสูงกว่าผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานในบางกรณีทำให้ผู้บริหารไม่สามารถวางกล่าวตักเตือนบุคลากรได้ เพราะเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานหรือมีผลต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จึงทำให้การบริหารปกครองเป็นไปด้วยความยากลำบาก
2. บุคลากรแบ่งแยกเป็น 2 ฝ่าย ถึงแม้ผู้บริหารจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาแต่ไม่สามารถทำให้ปัญหาคลี่คลายลงได้ เนื่องจากบุคลากรแต่ละฝ่ายไม่พยายามปรับตัวเข้าหากัน ทำให้เกิดผลเสียกับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นอย่างมาก เช่น เมื่อเด็กในความรับผิดชอบของบุคลากรอีกฝ่ายหนึ่งร้องไห้ ถึงแม้จะเห็นแต่บุคลากรอีกฝ่ายหนึ่งก็จะไม่เข้าไปช่วยเหลือ
3. เนื่องจากผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กมีนโยบายไม่ให้นักลกรลงโทษเด็กด้วยการตี และตัวบุคลากรเองก็ไม่ทราบวิธีจัดการกับเด็กที่มีพฤติกรรมไม่ดีด้วยวิธีอื่น ดังนั้นเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น แกล้งเพื่อนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของบุคลากร บุคลากรจึงไม่สามารถควบคุมเด็กได้ เด็กจึงมีพฤติกรรมที่ไม่ดีรุนแรงมากขึ้น และเป็นแบบอย่างให้เด็กคนอื่น ๆ ประพฤติตัวตาม ส่งผลให้การควบคุมเด็กเป็นไปด้วยความลำบากยิ่งขึ้น

7) บริการที่จัดให้เด็ก

โภชนาการ บุคลากรจะเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตารางอาหาร โดยมีหลักในการจัดตารางอาหารให้มีสารอาหารครบ 5 หมู่ สะอาด อาหารที่จัดให้เด็กในแต่ละวันจะมี 3 มื้อ ประกอบด้วยนมในตอนเช้า อาหารกลางวันโดยจะจัดจ้างให้ร้านอาหารสวัสดิการในหน่วยงานประกอบอาหารให้ โดยในระหว่างการรับประทานอาหารบุคลากรจะกระตุ้นให้เด็กช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร ส่วนของว่างในตอนบ่ายจะจัดเป็นขนมให้กับเด็ก แต่ไม่มีการติดตารางอาหารไว้ให้ผู้ปกครองรับทราบ

ปัญหา เนื่องจากในสถานรับเลี้ยงเด็กมีเด็กที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่ ทำให้ต้องประกอบอาหารที่ไม่มีหมูเป็นส่วนประกอบให้ต่างหาก แต่มีบางครั้งที่บุคลากรเกิดการผิดพลาดโดยการนำอาหารที่มีหมูมาให้เด็กอิสลามรับประทาน ทำให้ผู้ปกครองไม่พอใจเข้ามาต่อว่าบุคลากร นอกจากนี้บุคลากรยังไม่ค่อยพอใจในอาหารที่ร้านอาหารจัดให้เด็ก เนื่องจากมีลักษณะของอาหารที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก

สุขอนามัย เด็กจะได้รับวัคซีน และมีบริการตรวจสุขภาพเด็ก 3 เดือน/ครั้ง โดยแพทย์จากโรงพยาบาลในหน่วยงาน และในกรณีที่เด็กเกิดอุบัติเหตุทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะนำเด็กส่งโรงพยาบาลทันทีเพื่อรักษา โดยผู้ปกครองไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพราะถือว่าเป็นสวัสดิการของหน่วยงาน ส่วนในกรณีที่เด็กป่วยทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะโทรแจ้งให้ผู้ปกครองมารับเด็กกลับบ้าน แต่ถ้าผู้ปกครองไม่สามารถมารับได้ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะแยกเด็กป่วยออกจากเด็กปกติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ นอกจากนี้บุคลากรยังเคยทำบันทึกพัฒนาการของเด็กโดยบันทึกวันละ 2 - 3 คน ใน 1 อาทิตย์จะบันทึกให้ครบทุกคนโดยจะเลือกบันทึกจากเด็กที่มีพฤติกรรมที่น่าสนใจ แต่ในปัจจุบันไม่ได้ทำการบันทึกแล้วเนื่องจากบุคลากรมีงานมากทำให้ไม่มีเวลา

ความปลอดภัย เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในเขตของทหารซึ่งมีการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มงวดทำให้มีความปลอดภัยสูง และบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งหมดก็เป็นครอบครัวของข้าราชการในหน่วยงานทำให้มีความคุ้นเคยกับผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงสามารถส่งเด็กคืนให้ผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้การที่สถานรับเลี้ยงเด็กได้จัดทำที่กั้นบริเวณประตูหน้าสถานรับเลี้ยงเด็กเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเดินออกไปข้างนอกได้เองตามลำพัง ซึ่งเป็นการช่วยป้องกันอันตรายให้กับเด็กด้วยอีกทางหนึ่ง

8) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน

สถานรับเลี้ยงเด็กมีวิธีการประสานงานกับผู้ปกครองหลายวิธี โดยส่วนมากทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะให้บุคลากรเป็นผู้บอกข่าวสารของสถานรับเลี้ยงเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบในขณะที่มารับ-ส่งเด็ก นอกจากนั้นได้มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์หน้าประตู และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของหน่วยงาน ส่วนในกรณีที่ไฟดับทางหน่วยงานจะใช้รถกระจายเสียงขับประกาศในชุมชน ส่วนในวันพุทธจะมีการประกาศหน้าแถวทหาร ในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่ได้มีการประสานงานในด้านใด ๆ

ปัญหา ผู้ปกครองของเด็กบางคนมีความคิดว่าสถานรับเลี้ยงเด็กควรเน้นการสอนวิชาการให้เด็ก เมื่อพบว่ากิจกรรมที่บุคลากรจัดให้เด็กไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการ ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าบุคลากรไม่ได้สอนอะไรให้เด็กเลย ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงแก้ปัญหาโดยการจัดเก็บผลงานของเด็กและรวบรวมส่งคืนให้ผู้ปกครองทุกเดือน

9) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารและบุคลากรเห็นด้วยกับการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหมเนื่องจากการช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตรหลานของกำลังพลในหน่วยงานขณะปฏิบัติหน้าที่ ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการนำเด็กเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กภายนอก นอกจากนั้นยังช่วยให้บุตรหลานของข้าราชการได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดและถูกวิธี

การปรับปรุงบริการสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารต้องการการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ เพื่อเป็นค่านมและค่าอาหารสำหรับเด็ก และพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนบุคลากรต้องการให้สถานรับเลี้ยงเด็กจัดอาหารที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และปรับปรุงของเล่นสนามให้เหมาะสมกับขนาดตัวของเด็ก นอกจากนั้นยังต้องการให้ผู้บริหารจัดการ การอบรม และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีโอกาสศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่นเพื่อพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานะที่จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กควรมีความปลอดภัย และบุคลากรควรมีความกระตือรือร้นในการขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อสามารถจัดการเลี้ยงดูและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก

2.3 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 3

1) ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ รับเด็กอายุระหว่าง 1 1/2 - 4 ปี ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งสิ้นประมาณ 24 คน โดยเป็นเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน 12 คน บุตรหลานของบุคคลภายนอกหน่วยงาน 12 คน ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง สำหรับเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการในหน่วยงานจะเก็บค่าบริการ 200 บาท/คน/เดือน ส่วนบุตรหลานของบุคคลภายนอกเก็บค่าบริการ 300 บาท/คน/เดือน อัตราเฉลี่ยของเด็ก : บุคลากร ประมาณ 12 : 1 โดยมี 1 ห้องเรียน และมีบุคลากรทั้งสิ้น 2 คน

2) แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่จึงมีกำลังพลชั้นผู้น้อยมาอยู่จำนวนมาก ประกอบกับกำลังพลต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่นอกหน่วยงาน และแม่บ้านก็มีภาระงานหลายอย่างทำให้ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ผู้บังคับบัญชาจึงดำริให้ก่อตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นเพื่อรับดูแลบุตรหลานของกำลังพลในหน่วยงานแทนแม่บ้าน แต่ในปัจจุบันเนื่องจากหน่วยงานเป็นหน่วยทหารประจำ จึงไม่ค่อยมีการโยกย้ายกำลังพลทำให้จำนวนเด็กลดน้อยลง แต่อย่างไรก็ตามทางผู้บังคับบัญชายังเล็งเห็นถึงความสำคัญและยังให้ดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็กต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่ครอบครัวข้าราชการในหน่วยงานและราษฎรในพื้นที่ใกล้เคียง
2. เพื่อแบ่งเบาภาระของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กที่ทำงานนอกสถานที่
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย
4. เพื่อปลูกฝังความมีระเบียบวินัยสำหรับเด็ก และการปรับปรุงตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

3) สภาพแวดล้อม

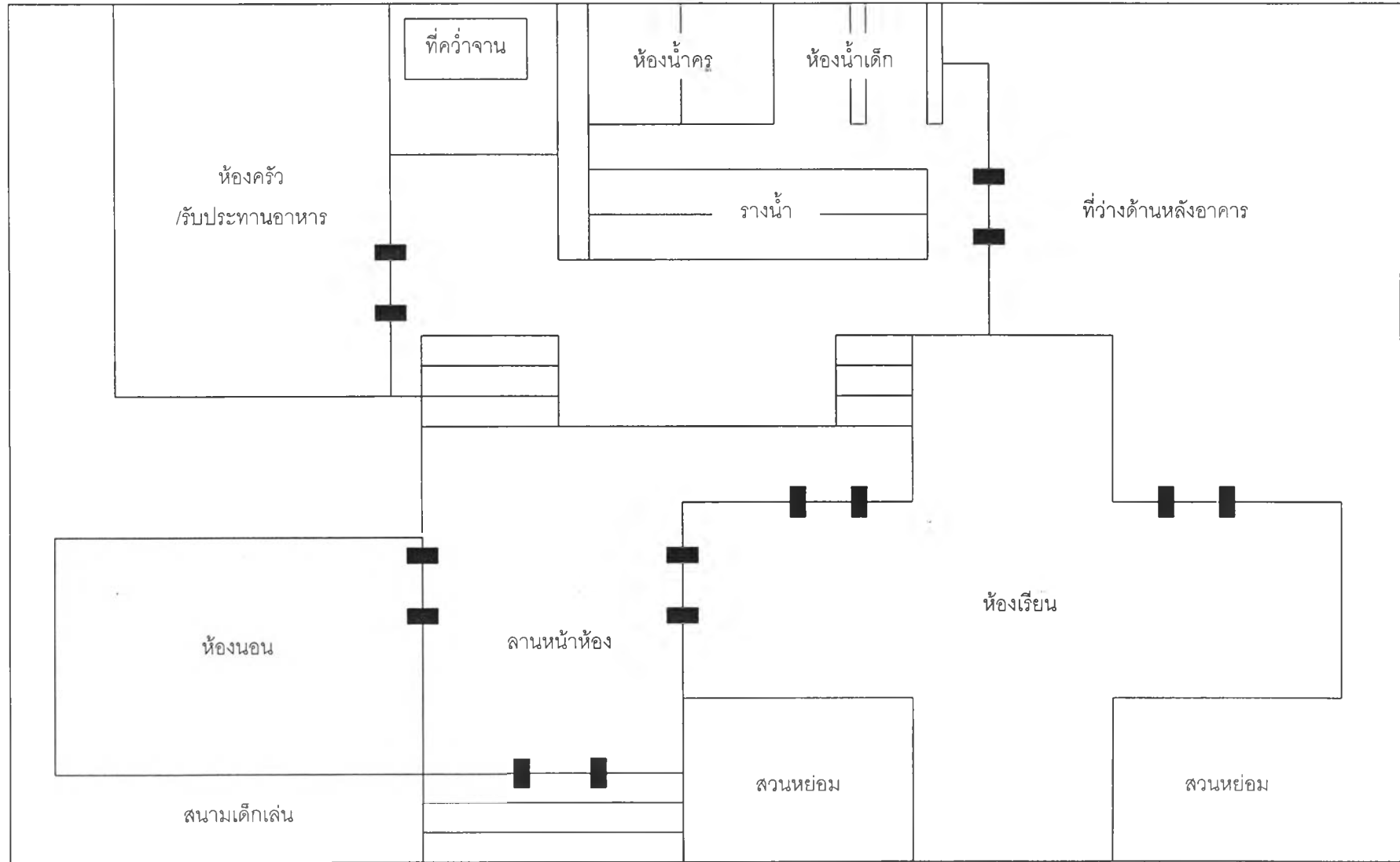
สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหาร โดยรอบสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นที่โล่งกว้าง มีต้นไม้ขึ้น สถานรับเลี้ยงเด็กมีรั้วล้อมรอบเป็นสัดส่วน บริเวณด้านหน้าอาคารเรียนมีเสาธงและจัดเป็นสนามเด็กเล่น ภายในสนามเด็กเล่นมีเครื่องเล่นสนามที่เป็นเครื่องเล่นเหล็ก ซึ่งมีสภาพค่อนข้างเก่าและขึ้นสนิม ทางเข้าอาคารเรียนเป็นทางขึ้นบันไดซึ่งมีประตูเหล็กกั้นด้านหน้าเพื่อป้องกัน

ไม่ให้เด็กเดินออกนอกสถานรับเลี้ยงเด็กได้โดยลำพัง และมีเครื่องดับเพลิงมือถือแขวนอยู่บนฝาผนังทั้ง 2 ด้าน นอกจากนั้นบริเวณลานหน้าห้องเรียนได้จัดชั้นวางกระเป๋าและรองเท้าของเด็ก และมีม้ายาวสำหรับนั่ง

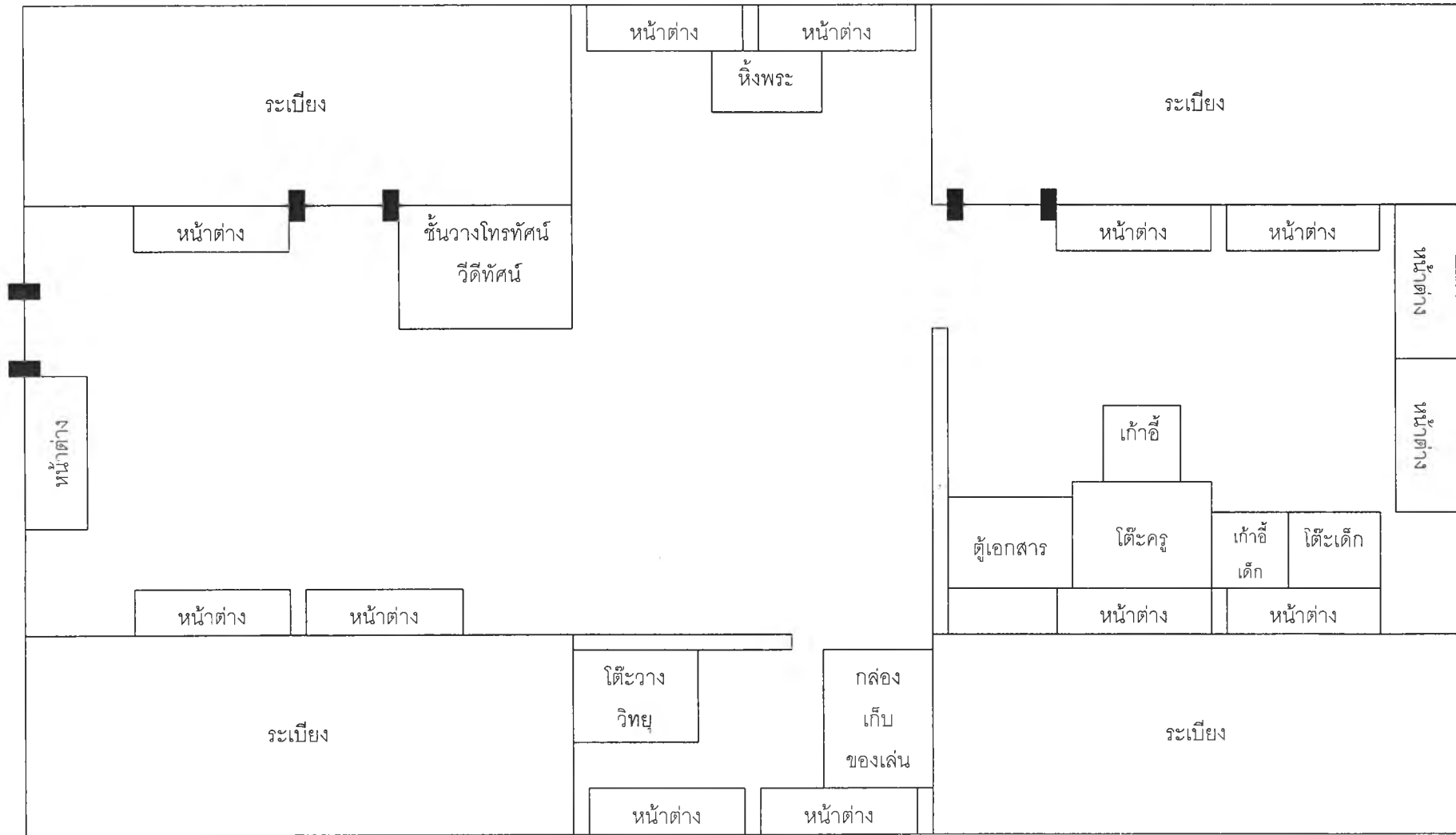
อาคารเรียนมีชั้นเดียว ภายในอาคารมีลักษณะโปร่งโล่ง โดยฝาผนังช่วงล่างก่อด้วยอิฐ ส่วนด้านบนเป็นไม้ที่ตีเป็นตารางโปร่งสลับกับกระจกแสงแดดส่องเข้ามาภายในได้ พื้นที่ภายในอาคารเรียนนั้นเป็น 3 ห้อง ว่างระหว่างห้องกันด้วยรั้วเหล็กเตี้ย ๆ โดยห้องแรกใช้เป็นห้องสำหรับทำกิจกรรมรวม เช่น เข้าแถว กิจกรรมเคลื่อนไหว ดุวีดีทัศน์ ฯลฯ ภายในห้องมีตู้ที่มีโทรทัศน์ และวีดีทัศน์ นอกจากนั้นยังมีอีกส่วนหนึ่งของห้องที่ยกพื้นขึ้น เพื่อใช้เป็นที่สำหรับเด็กสวดมนต์และนั่งสมาธิในตอนเย็นก่อนกลับบ้าน ส่วนอีกห้องหนึ่งใช้ทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่เด็กต้องนั่งทำงานกับโต๊ะ โดยเด็กจะช่วยกันยกโต๊ะและเก้าอี้มาจัดเรียงกันเองโดยบุคลากรไม่ต้องเข้าไปช่วย และเมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้วก็ช่วยกันยกเก้าอี้และโต๊ะขึ้นซ้อนกันเพื่อเก็บที่เดิม และห้องสุดท้ายจัดไว้สำหรับเก็บของเล่น และมีโต๊ะสำหรับวางวิทยุ นอกจากนั้นภายในห้องยังประกอบด้วยตู้สำหรับเก็บเอกสารและสื่อการเรียนการสอน และโต๊ะทำงานของบุคลากร ส่วนบริเวณฝาผนังห้องได้มีแผนโปสเตอร์การศึกษาติดไว้

ห้องน้ำเด็กอยู่แยกจากอาคารเรียน ด้านหน้าห้องน้ำมีรางน้ำซึ่งมี 2 ด้าน ด้านหนึ่งจัดไว้สำหรับชำระล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนอีกด้านหนึ่งซึ่งอยู่ภายในจัดไว้สำหรับเด็กได้อาบน้ำ โดยบุคลากรจะเปิดน้ำใส่กะละมังแล้วให้เด็กเอามือตักน้ำอาบ ภายในห้องน้ำประกอบด้วยห้องส้วม 2 ห้อง ซึ่งมีขนาดของอุปกรณ์สำหรับผู้ใหญ่ ว่างระหว่างห้องมีกำแพงกัน แต่ไม่มีประตู ส่วนห้องนอนเด็กจัดเป็นห้องเฉพาะ โดยมีการจัดวางที่นอนให้เด็กบนพื้นห้อง และมีพัดลมเพดานช่วยระบายอากาศ เนื่องจากอากาศค่อนข้างเย็นจึงมีการจัดเตรียมผ้าห่มไว้สำหรับเด็ก นอกจากนั้นยังมีตู้เก็บของและที่นอนเก่าที่ไม่ได้ใช้แล้วจัดอยู่ในห้องด้วย ห้องครัวและห้องรับประทานอาหารจัดเป็นห้องเดียวกันอยู่แยกจากตัวอาคารเรียนเช่นเดียวกับห้องน้ำ ภายในห้องประกอบด้วยโต๊ะและเก้าอี้ยาวสำหรับรับประทานอาหาร บริเวณที่ประกอบอาหารและที่ล้างจาน บริเวณที่ต้มน้ำและเตรียมนมให้เด็ก ตู้สำหรับเก็บภาชนะ ตู้เย็น และบริเวณที่วางโต๊ะหรืออุปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้ สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จัดห้องพยาบาลหรือเครื่องปฐมพยาบาลไว้สำหรับเด็กป่วย เนื่องจากหน่วยพยาบาลตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เมื่อเด็กป่วยหรือมีอุบัติเหตุทางสถานรับเลี้ยงเด็กสามารถส่งเด็กเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทันที

แผนภาพที่ 10 อาคารเรียนสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 3

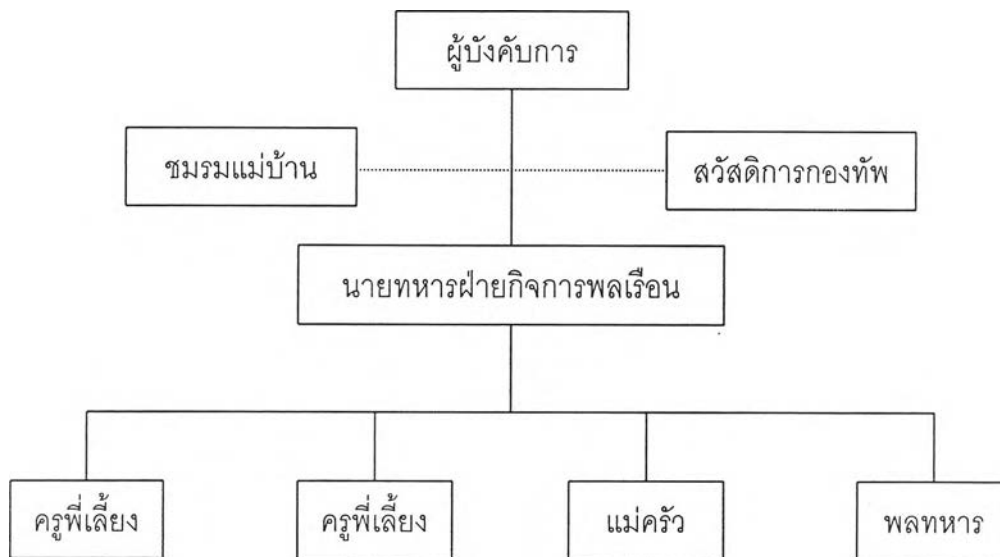

แผนภาพที่ 11 การจัดห้องเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 3

4) การบริหารและการนิเทศการสอน

การบริหารงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก มีกองทัพโดยผู้บังคับการเป็นผู้ควบคุมและสนับสนุน การดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด โดยมีนายทหารฝ่ายกิจการพลเรือนเป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารกับครูพี่เลี้ยง และมีการมอบหมายให้ครูพี่เลี้ยงเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและการเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งจะมีชมรมแม่บ้านเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำด้านการเรียนการสอนและการเลี้ยงดูเด็ก พร้อมทั้งให้การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ชำรุดเสียหายตามโอกาส นอกจากนั้นหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพยังได้ให้ความช่วยเหลือโดยการให้งบประมาณในการต่อเติมอาคารสถานที่เพิ่มเติม ส่วนในกรณีครูพี่เลี้ยงมีปัญหา ข้อขัดข้องหรือต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอก นายทหารฝ่ายกิจการพลเรือนจะเป็นผู้ให้คำปรึกษา และประสานงานกับผู้บริหารต่อไป โดยมีแผนภาพโครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กดังเสนอในแผนภาพที่ 12

แผนภาพที่ 12 โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 3

แหล่งงบประมาณของสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนหนึ่งได้รับจากค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง แต่เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการของข้าราชการภายในหน่วยงานโดยไม่หวังผลกำไร ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครองจึงต่ำมากซึ่งไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทางหน่วยต้นสังกัดจึงได้ให้ความช่วยเหลือโดยการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม โดยนำเงินที่ได้รับจากกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงาน เช่น ร้านค้าสวัสดิการ ค่าเช่าสถานที่ของเอกชนมาช่วยเหลือกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยใช้จ่ายเป็นเงินเดือนของบุคลากรและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอก

จากนั้นทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังได้รับการบริจาคเงินจากผู้บังคับบัญชา หรือชมรมแม่บ้านของ กองทัพเวลามาเยี่ยมชมกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก รวมทั้งได้รับการบริจาคเงินจากบุคคลภายนอก ซึ่งฝากเข้าบัญชีเพื่อนำมาใช้สำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อไป

การนิเทศการสอน ในแต่ละปีหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพจะจัดการอบรมให้แก่ บุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยให้การอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยง ดูเด็กปฐมวัย ซึ่งทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมปีละ 1 คน นอกจากนั้น บุคลากรทั้งหมดยังได้รับการอบรมจากสถานรับเลี้ยงเด็กต้นแบบที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ของหน่วยงานเดียวกันทุกปี ซึ่งทำให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น จาก การสัมภาษณ์พบว่าก่อนที่บุคลากรจะเข้ารับการอบรม บุคลากรได้จัดให้เด็กต้องเรียนเขียนอ่านทำ ให้เด็กร้องไห้ เกรียด และไม่ยอมมาสถานรับเลี้ยงเด็ก แต่ภายหลังจากที่บุคลากรได้รับการอบรมแล้ว ทำให้บุคลากรเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยนี้ได้อย่างเหมาะสม และไม่ได้อึดให้เด็กต้องเรียนเขียน/อ่านอีก นอกจากนั้นบุคลากรยังได้รับความรู้เกี่ยวกับ เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เช่น วิธีการให้เด็กเลิกดูนมจากขวดแล้วเปลี่ยนมาดื่มนมจากแก้วแทน

5) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่มีการใช้หรือจัดทำหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก แต่จะมี คู่มือที่แสดงว่าเด็กแต่ละวัยควรได้รับการพัฒนาทางด้านใดบ้าง ซึ่งจะระบุถึงกิจกรรมหลัก ๆ ของ ตารางกิจกรรม แต่จะไม่มีการระบุถึงรายละเอียดของกิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผู้บริหารจึงได้ มอบหมายให้บุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับเด็ก บุคลากรจึงต้องคิด กิจกรรมขึ้นเอง โดยเน้นกิจกรรมที่让孩子ได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนตาม ความเหมาะสมหรือความสนใจของเด็ก ซึ่งอาจจะมีการจัดมุมประสบการณ์ให้เด็กอาทิตย์ละครั้ง หรือพาเด็กออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น พาเด็กไปตัดใบตองด้านหลังสถานรับเลี้ยงเด็กเพื่อนำมาทำกระทงในวันลอยกระทง หรือพาเด็กไปเก็บผักบุ้งเพื่อนำมาประกอบอาหารโดยจะให้เด็กมีส่วน ร่วมในการประกอบอาหารร่วมกับบุคลากร ซึ่งส่วนมากจะให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำและให้ เด็กเล็กนั่งดู โดยกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กจะมีการเตรียมล่วงหน้าประมาณ 1 อาทิตย์ แต่ถ้ามีเด็ก เข้ามาใหม่จะเป็นการเตรียมกิจกรรมวันต่อวัน โดยบุคลากรจะคอยสังเกตว่ากิจกรรมใดที่เด็กชอบ จะได้นำมาจัดใหม่ โดยทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้มีการติดตามกิจกรรมไว้ในบริเวณด้านนอกห้อง เรียน แต่จากการสังเกตพบว่ากิจกรรมที่ระบุในตารางไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่พบจากการสังเกต ดังเสนอในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ตารางกิจกรรมที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 3

เวลา	กิจกรรมตามตาราง	เวลา	กิจกรรมจากการสังเกต
7.30 - 8.50	รับเด็ก ตรวจสอบสุขภาพ	7.30 - 8.50	รับเด็ก ตรวจสอบสุขภาพ
8.50 - 9.30	เคารพธงชาติ สวดมนต์	8.50 - 9.30	เคารพธงชาติ สวดมนต์ กิจกรรมในห้องเรียน ดูวีดีทัศน์
9.30 - 10.00	กิจกรรมในห้องเรียน	9.30 - 9.40	ดื่มนม
10.00 - 10.20	เคลื่อนไหว และจังหวะ	9.40 - 11.00	เคลื่อนไหว จังหวะ เล่นอิสระ
10.20 - 10.40	พัก (รับประทานอาหารว่าง)		
10.40 - 11.20	กิจกรรม การละเล่น	11.00 - 11.30	รับประทานอาหารกลางวัน
11.20 - 12.30	พักรับประทานอาหารกลางวัน	11.30 - 14.00	นอน
12.30 - 14.00	นอนพักผ่อน		
14.00 - 14.20	เก็บที่นอน ล้างหน้า	14.00 - 14.20	รับประทานอาหารว่าง
14.20 - 14.30	รับประทานอาหารว่าง	14.20 - 15.25	อาบน้ำ แต่งตัว
14.30 - 15.00	ร่วมทำกิจกรรม		
15.00 - 15.30	พักดูวีดีทัศน์ ร้องเพลง	15.25 - 15.45	สนทนา
15.30 - 16.00	รอผู้ปกครอง	15.45	ลงสนามเด็กเล่น รอผู้ปกครอง

สื่อการเรียนการสอนที่บุคลากรใช้มีทั้งสื่อสำเร็จรูป เช่น ดินน้ำมัน บล็อกพลาสติก แผ่นภาพประกอบการศึกษา ฯลฯ และสื่อที่นำมาจากธรรมชาติ เช่น ใบตอง ต้นกล้วย ตำลึง ฯลฯ ในการจัดซื้อ บุคลากรสามารถจัดซื้อของตามที่ต้องการแล้วค่อยนำไปเสิร์จมาแสดงเพื่อเบิกเงิน โดยบุคลากรจะเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก นอกจากการจัดซื้อแล้วบุคลากรยังได้รับการบริจาคอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น กาว กระดาษ จากผู้ปกครองด้วย แต่ไม่บ่อยนัก ในการวัดและประเมินผลเด็ก บุคลากรทุกคนจะร่วมกันประเมินผลเด็กแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร โดยใช้การสังเกตขณะที่เด็กทำกิจกรรม นอกจากนั้นยังทำการทดสอบเด็ก โดยให้เด็กทำกิจกรรมที่บุคลากรเคยสอน แล้วสังเกตว่าเด็กสามารถทำเองได้หรือไม่ ถ้าเด็กสามารถทำเองได้ถือว่าเด็กเข้าใจ แต่จะไม่มีกรบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และจะมีการรายงานผลการวัดและประเมินให้ผู้ปกครองรับทราบในช่วงที่ผู้ปกครองมารับ-ส่งเด็ก และเมื่อเด็กจะเข้าเรียนต่อในระดับอนุบาล บุคลากรจะประเมินความพร้อมทั้งหมดของเด็กอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ผู้ปกครองทราบว่าเด็กพร้อมที่จะไปเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นแล้วหรือยัง

ปัญหา เนื่องจากบุคลากรไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และการเลี้ยงดูเด็กจากผู้บริหารเท่าที่ควร บุคลากรจึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยน้อย ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการคิดสร้างสรรค์กิจกรรมที่แปลกใหม่ให้แก่เด็ก นอกจากนี้ในการเดินทาง เพื่อไปจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ค่อนข้างลำบากเนื่องจากหน่วยงานตั้งอยู่ห่างไกลจากตัวเมืองทำให้การเดินทางไปจัดซื้อไม่สะดวก

6) บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ภายในสถานรับเลี้ยงเด็กมีบุคลากรทั้งสิ้น 2 คน มีตำแหน่งเป็นพี่เลี้ยงเด็ก ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาและให้การเลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก เกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรจะไม่มีกำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่ส่วนมากจะพิจารณาเลือกบุคลากรที่เป็นภรรยาหรือครอบครัวของข้าราชการทหารในหน่วยงานที่มีวุฒิทางด้านปฐมวัย หรือยังไม่มียานทำงานก่อนเพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ครอบครัวทหารชั้นผู้น้อยมีรายได้เพิ่ม และทำการสัมภาษณ์โดยชมรมแม่บ้านของหน่วยงาน ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่จะเป็นการรับมอบงานกันเองระหว่างบุคลากรที่ทำงานอยู่ก่อนกับบุคลากรที่รับเข้าไปใหม่ ในการประเมินผลบุคลากร ผู้บริหารยังไม่ได้ทำการประเมินผลบุคลากรอย่างเป็นทางการ ส่วนมากจะเป็นการเข้ามาดูแลความเรียบร้อยของสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดข้องกับบุคลากร และบอกข่าวสารให้บุคลากรได้รับทราบ โดยที่ผ่านมาผู้บริหารค่อนข้างพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ในการสร้างขวัญกำลังใจของบุคลากร นอกจากสวัสดิการที่บุคลากรได้รับในฐานะที่เป็นภรรยาของนายทหารแล้ว ผู้บริหารยังมีค่าอาหารกลางวันให้กับบุคลากรเดือนละ 300 บาท/คน

7) การบริการที่จัดให้เด็ก

โภชนาการ ผู้บริหารได้มอบหมายให้แม่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตารางอาหาร และการประกอบอาหารให้กับเด็ก โดยมีหลักในการจัดตารางอาหารให้มีสารอาหารครบ 5 หมู่ และสะอาด อาหารที่จัดให้เด็กในแต่ละวันจะมี 3 มื้อ ประกอบด้วยนมในตอนเช้า โดยนมที่จัดให้เด็กเป็นนมผงผสมกับน้ำร้อน อาหารกลางวันซึ่งมีแม่ครัวของสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้ประกอบให้ และของว่างในตอนบ่ายซึ่งจะจัดเป็นขนมหรือผลไม้ให้กับเด็ก โดยตารางอาหารที่จัดให้เด็กยังไม่มีการติดไว้ให้ผู้ปกครองรับทราบ

สุขอนามัย บุคลากรได้จัดให้เด็กชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงทุกเดือน โดยมีการบันทึกไว้เป็นสถิติเพื่อพัฒนาการของเด็ก นอกจากนั้นเด็กจะได้รับการหยอดวัคซีนและตรวจสุขภาพร่างกายและฟันโดยแพทย์จากหน่วยพยาบาลของกองทัพ และในกรณีที่เด็กเกิดอุบัติเหตุทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะนำเด็กส่งหน่วยพยาบาลของกองทัพเพื่อรักษาทันทีโดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ส่วนในกรณีที่เด็กป่วยทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะโทรแจ้งให้ผู้ปกครองมารับเด็กกลับบ้าน แต่ถ้าผู้ปกครองไม่สามารถมารับเด็กได้ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะแยกเด็กป่วยออกจากเด็กปกติเพื่อป้องกันการติดเชื้อ นอกจากนั้นทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังได้เคยทำแบบบันทึกพัฒนาการเด็ก แต่เนื่องจากเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กมีการเข้า/ออกตลอดเวลาทำให้การบันทึกไม่ต่อเนื่อง รวมถึงผู้ปกครองของเด็กไม่ได้ให้ความสนใจในการตอบกลับเท่าที่ควรทำให้ต้องเลิกบันทึก

ความปลอดภัย เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในเขตของทหารซึ่งมีการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มงวดทำให้มีความปลอดภัยสูง และบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งหมดก็เป็นครอบครัวของข้าราชการในหน่วยงานทำให้มีความคุ้นเคยกับผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงสามารถส่งเด็กคืนให้ผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นได้มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงไว้บริเวณด้านหน้าของอาคารไว้สำหรับดับเพลิงด้วย

ปัญหา เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหารซึ่งมีการดูแลตรวจตราบุคคลที่จะเข้า-ออกของอย่างเข้มงวด ทำให้ผู้ปกครองของเด็กภายนอกไม่สามารถนำรถเข้ามาส่งลูกได้สะดวก ผู้บริหารได้ตระหนักถึงปัญหาข้อนี้จึงได้จัดทำป้ายติดรถให้กับผู้ปกครองของเด็กภายนอกเพื่อให้สามารถนำรถเข้า-ออกหน่วยงานทหารได้สะดวกขึ้น

8) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน

สถานรับเลี้ยงเด็กมีการประสานงานกับผู้ปกครองผ่านบุคลากร โดยการพบปะพูดคุยเมื่อผู้ปกครองมารับ-ส่งเด็ก ส่วนการสนับสนุนที่สถานรับเลี้ยงเด็กได้รับจากผู้ปกครอง จะได้รับเป็นการบริจาคของเล่นที่ไม่ใช้แล้ว หรืออุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ นอกจากนั้นผู้ปกครองยังได้นำขนมหรือผลไม้มาเลี้ยงเด็กในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันเด็ก หรือวันเกิดของเด็ก และทางสถานรับเลี้ยงเด็กมีการขอความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อช่วยพัฒนาเด็กที่บ้าน ส่วนความสัมพันธ์กับชุมชน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่ได้มีการประสานงานในด้านใด ๆ

ปัญหา เนื่องจากบุคลากรเป็นแม่บ้านในหน่วยงาน ทำให้ผู้ปกครองของเด็กบางส่วนไม่เชื่อมั่นในตัวบุคลากรเนื่องจากเห็นว่าเป็นแม่บ้านในหน่วยงานเหมือนกัน และพากันไปอยู่สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนข้างนอกถึงแม้ว่าจะมีการเก็บค่าบริการที่แพงกว่าหลายเท่า และเนื่องจากสถานรับ

เลี้ยงเด็กรับเด็กที่บุตรหลานของบุคคลภายนอกด้วย ทำให้ผู้ปกครองบางคนรู้สึกไม่พอใจเพราะคิดว่าบุคลากรจะเอาใจใส่เด็กภายนอกมากกว่าเด็กที่เป็นบุตรหลานของตน

9) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารและบุคลากรเห็นด้วยกับการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหมเนื่องจากเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตรหลานของกำลังพลในหน่วยงานขณะปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะครอบครัวที่ผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องทำงานนอกบ้าน และช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการนำเด็กเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กภายนอก นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมโภชนาการของเด็กให้เหมาะสมตามวัย

การปรับปรุงบริการสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารต้องการพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็กเพิ่มขึ้น ส่วนบุคลากรต้องการให้สถานรับเลี้ยงเด็กรับบุคลากรที่มีวุฒิทางด้านการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูและจัดการศึกษาสำหรับเด็ก

ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก บุคลากรควรมีนิสัยรักเด็ก และมีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูเด็ก

2.4 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 1

1) ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ รับเด็กอายุระหว่าง 2 ปี 4 เดือน - 3 ปี ถ้าเด็กน้อยจะรับเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปี ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งสิ้นประมาณ 160 คน โดยเป็นเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน 140 คน เป็นบุตรหลานของบุคคลภายนอกหน่วยงาน 20 คน ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง สำหรับเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการในหน่วยงานเก็บค่าบริการ 575 บาท/คน/เดือน ส่วนบุตรหลานของบุคคลภายนอกเก็บค่าบริการ 700 บาท/คน/เดือน อัตราเฉลี่ยของเด็ก : บุคลากร ประมาณ 13 : 1 โดยแบ่งกลุ่มเด็กเป็น 4 ห้องเรียน คณะอายุและเพศ และมีบุคลากรประจำห้อง ห้องละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

2) แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

เนื่องจากนายทหารชั้นผู้น้อยมีฐานะยากจน และประสบปัญหาการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตนในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บัญชาการจึงได้จัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้น โดยทำการรับสมัครและให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามระบบสากลนิยม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมให้สูงขึ้นพร้อมที่จะรับการศึกษาในขั้นต่อไป โดยสามารถสรุปวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กได้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างในหน่วยงาน ตลอดจนข้าราชการและประชาชนทั่วไปในการดูแลเด็กช่วงที่บิดา มารดาไปทำงานนอกบ้านโดยไม่หวังผลกำไรในการดำเนินกิจการ
2. ส่งเสริมให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและมีพัฒนาการที่สมวัย
3. เตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับอนุบาลต่อไป

3) สภาพแวดล้อม

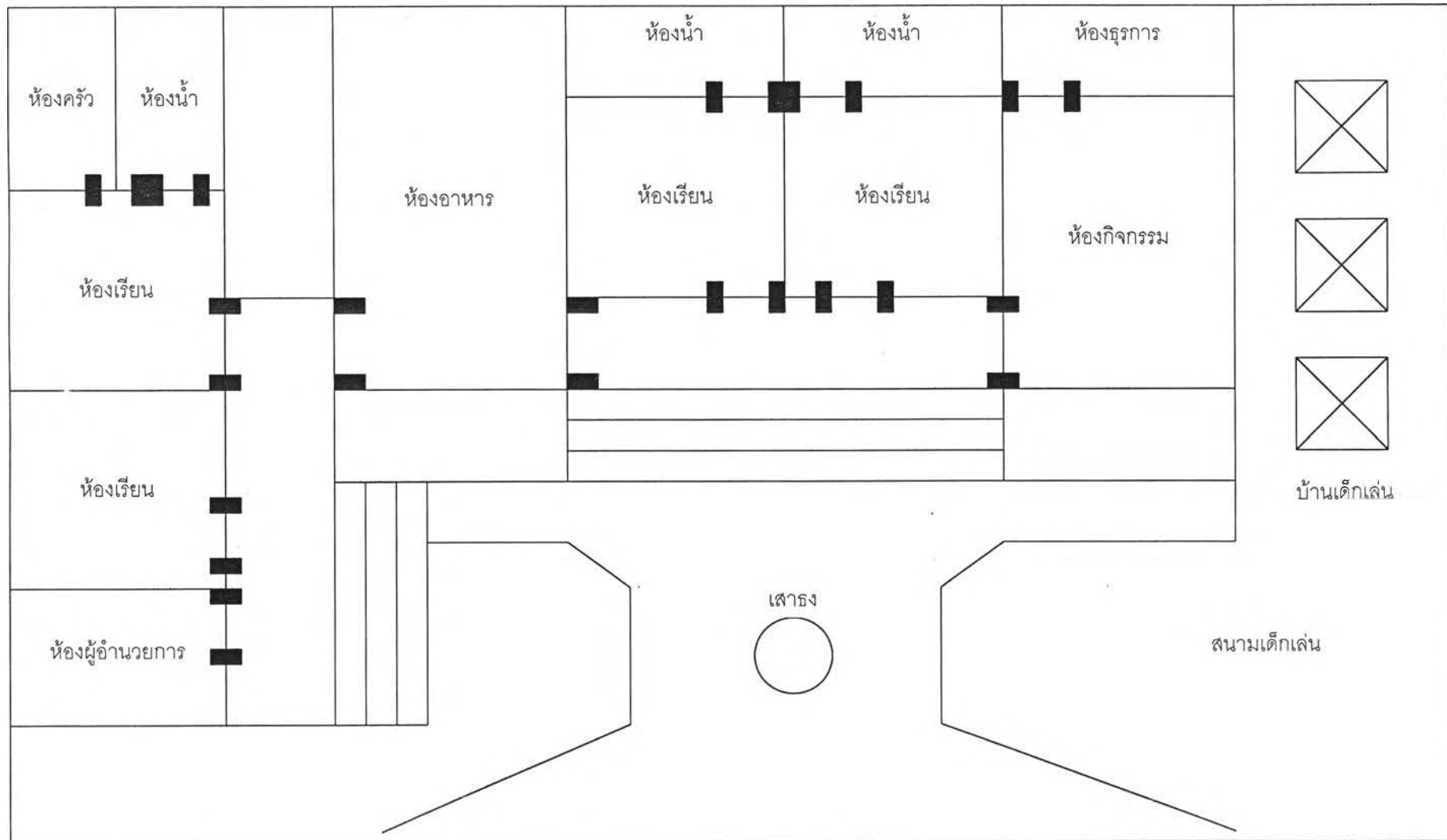
สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหาร ภายในชุมชน สถานรับเลี้ยงเด็กมีรั้วล้อมรอบบริเวณเป็นสัดส่วน โดยรั้วมีลักษณะโปร่งเตี้ยเพื่อให้สถานรับเลี้ยงเด็กดูกลมกลืนกับชุมชน โดยรอบ บริเวณด้านหน้าอาคารเรียนเป็นลานสนามหญ้าหน้าเสาธง ด้านข้างจัดเป็นสนามเด็กเล่น ซึ่งภายในสนามมีเครื่องเล่นเหล็ก บ้านไม้เด็กเล่นและมีบ่อทรายสำหรับเด็ก อาคารเรียนของสถานรับเลี้ยงเด็กมี 2 อาคาร อาคารเรียนหลังแรกประกอบด้วยห้องเรียน 2 ห้อง ห้องกิจกรรมรวม 1 ห้อง ห้องธุรการ 1 ห้อง และห้องน้ำชาย-หญิงอย่างละ 1 ห้อง ส่วนอาคารอีกหลังประกอบด้วยห้องเรียน 2 ห้อง ห้องผู้อำนวยการ 1 ห้อง ห้องครัวและห้องน้ำชาย-หญิงอย่างละ 1 ห้อง

ห้องเรียนในอาคารเรียนแต่ละหลังมีลักษณะเปิดโล่ง ระบายอากาศกันห้องด้วยรั้วไม้เตี้ย ๆ ไม่มีฝ้ากันผนังห้อง และมีประตูเปิด-ปิดเพื่อให้เด็กสามารถใช้เป็นทางเดินไปยังห้องน้ำได้ ด้านนอกห้องเรียนมีการจัดชั้นวางรองเท้าสำหรับเด็กโดยติดสัญลักษณ์ของเด็กไว้ภายใน ภายในห้องเรียนไม่มีการจัดโต๊ะและเก้าอี้สำหรับเด็ก แต่ในช่วงกิจกรรมวงกลมบุคลากรจะนำเก้าอี้มาจัดเป็นครึ่งวงกลมให้เด็กนั่ง ส่วนกิจกรรมที่เด็กต้องนั่งทำกับพื้นบุคลากรจะนำผ้าพลาสติกมาปูรองให้เด็ก บริเวณประตูทางเข้ามีโต๊ะทำงานของบุคลากร และชั้นวางแก้วน้ำของเด็ก ส่วนตู้สำหรับวางกระเป๋าเด็ก ตู้เก็บสื่อการเรียนการสอน โทรทัศน์และเครื่องเล่นวีดีโอ ถังขยะและที่นอนของเด็กวางอยู่อีกด้านหนึ่งของห้อง บริเวณฝ้าผนังห้องมีการจัดตกแต่งด้วยกระดาษที่ตัดเป็นรูปสัตว์และตัวการ์ตูนต่าง ๆ โดยเป็นผลงานที่บุคลากรในแต่ละห้องช่วยกันทำ นอกจากนี้ยังจัดเป็นห้องนอนสำหรับเด็กโดยมีการนำที่นอนของเด็กมาวางปูเรียงกันบนพื้นห้องและจัดเก็บภายหลังจากที่เด็กตื่น

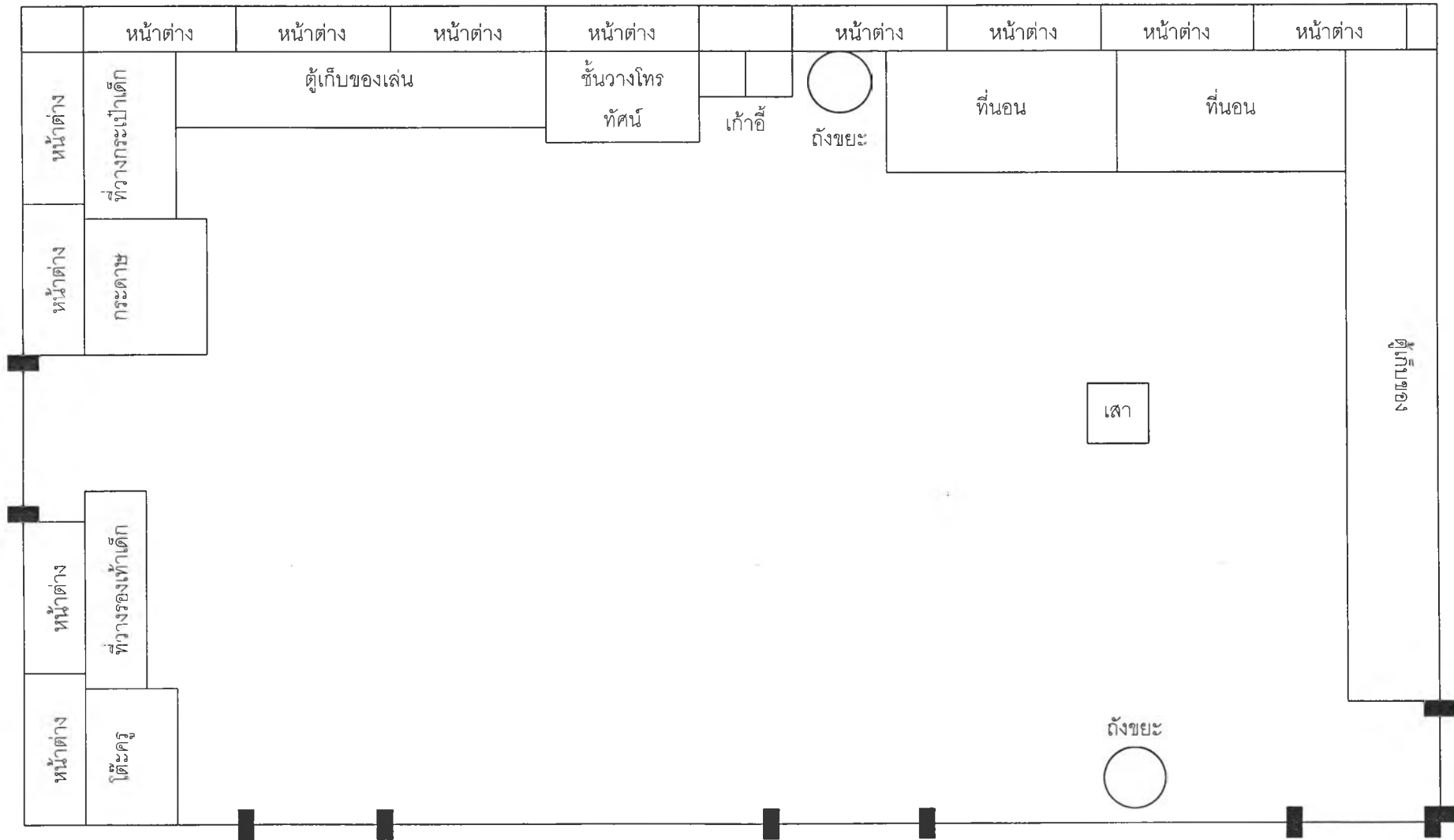
ห้องกิจกรรมรวมเป็นห้องที่จัดเพื่อให้เด็กในแต่ละห้องได้ผลัดเปลี่ยนเข้ามาเล่นของเล่น โดยภายในห้องมีตู้เก็บสื่อ/ของเล่นที่แบ่งเป็นหมวดหมู่จัดเป็นมุมต่าง ๆ ได้แก่ มุมหนังสือ มุมเกม มุมตุ๊กตา มุมบทบาทสมมติ และมีโต๊ะและเก้าอี้ยาวสำหรับให้เด็กนั่งทำกิจกรรม ห้องน้ำของเด็กมีการแบ่งเป็นห้องน้ำสำหรับเด็กหญิง-ชายอยู่ภายในแต่ละอาคารเรียน ห้องน้ำในอาคารแรกยังอยู่ในระหว่างการปรับปรุง ภายในห้องน้ำจัดเป็นโถ้วมขนาดเล็กสำหรับเด็กโดยมีผนังกันห้องน้ำแต่ไม่มีประตู ส่วนห้องน้ำในอาคารอีกหลังหนึ่งจัดให้มีโถ้วมขนาดเล็กสำหรับเด็ก โดยจัดเรียงเป็นแถวไม่มีผนังกันห้องหรือประตู และมีอ่างล้างหน้าและกระจกเงาอยู่บริเวณด้านข้าง โดยอ่างล้างหน้ามีความสูงในระดับที่เด็กสามารถเอื้อมถึงได้ ส่วนด้านบนของผนังห้องอีกด้านหนึ่งเป็นกระจกใสที่แดดสามารถส่องเข้ามาได้ นอกจากนั้นยังมีอ่างน้ำ และฝักบัวสำหรับอาบน้ำเด็ก ส่วนพื้นและผนังห้องน้ำปูด้วยกระเบื้อง ห้องรับประทานอาหารจัดแยกออกมาจากตัวอาคาร ภายในห้องมีโต๊ะและเก้าอี้ยาวขนาดเล็กสำหรับให้เด็กนั่งรับประทานอาหาร มีตู้สำหรับจัดเก็บเครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร และมีอ่างล้างมือและผ้าเช็ดมือสำหรับเด็ก หน้าต่างของห้องได้ติดมุ้งลวดเพื่อป้องกันฝุ่นละอองและแมลง แต่เนื่องจากห้องรับประทานอาหารได้จัดสร้างขึ้นสำหรับเด็ก 2 ห้องเรียนทำให้มีที่รับประทานอาหารไม่เพียงพอสำหรับให้เด็กทั้ง 4 ห้องเรียน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้แก้ปัญหาโดยการให้เด็กรับประทานอาหารที่ละ 2 ห้อง ส่วนห้องครัวอยู่ด้านหลังอาคารเรียนหลังที่สอง ภายในมีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาหาร เช่น เต้าแก๊ส ที่ดูดควัน อ่างล้างจาน ชั้นวางของ ตู้เก็บของ ส่วนชั้นคว่ำแก้วนํ้าและจาน ถังแก๊ส ตั้งอยู่ภายนอกห้องครัว ส่วนห้องพยาบาล ทางสถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จัดห้องพยาบาลหรือเครื่องปฐมพยาบาลไว้สำหรับเด็กป่วย เนื่องจากมีหน่วยพยาบาลและโรงพยาบาลของหน่วยงานตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เมื่อเด็กป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงสามารถส่งเด็กเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทันที

ปัญหา เนื่องจากรั้วล้อมรอบบริเวณสถานรับเลี้ยงเด็กค่อนข้างเตี้ยทำให้มีบุคคลภายนอกเข้ามาใช้สถานที่โดยไม่ได้รับอนุญาต ทำให้สนามเด็กเล่นของสถานรับเลี้ยงเด็กเกิดการชำรุดเสียหาย และเนื่องจากลักษณะอาคารเรียนที่เป็นแบบเปิดโล่งไม่มีผนังกันระหว่างห้องเรียนทำให้เสียงของเด็กในแต่ละห้องรบกวนซึ่งกันและกัน จึงเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนของบุคลากร

แผนภาพที่ 13 อาคารเรียนสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาบ่อยที่สุดแห่งที่ 1

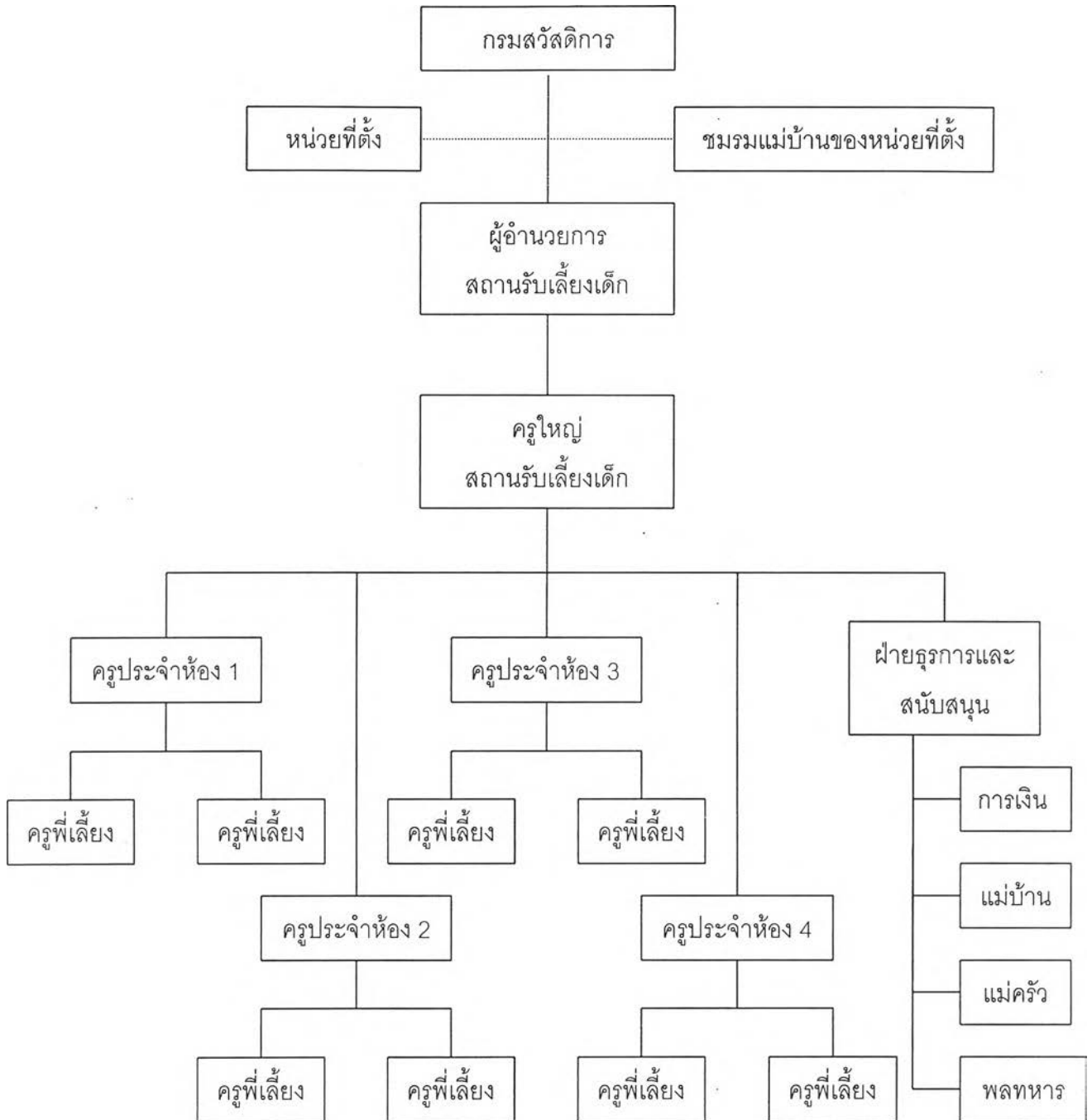

แผนภาพที่ 14 การจัดห้องเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 1

4) การบริหารและการนิเทศการสอน

การบริหารงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก มีหน่วยงานสวัสดิการกองทัพเป็นผู้กำหนดนโยบาย และกำกับดูแลการดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็ก นอกจากนี้ยังสนับสนุนงบประมาณในการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก ส่วนหน่วยที่ตั้งเป็นหน่วยบังคับบัญชาและควบคุมดูแลการดำเนินงานให้ เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ตลอดจนให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ตามที่ร้องขอ เช่น อาคาร สถานที่ งบประมาณ กำลังพล ฯลฯ โดยมีชมรมแม่บ้านเป็นที่ปรึกษา ในส่วนของสถานรับเลี้ยงเด็ก จะมีผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้บริหาร มีหน้าที่ในการวางแผนและกำหนดแนวปฏิบัติใน การดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็ก กำกับดูแลและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่าย โดยมีครูใหญ่เป็นผู้ช่วยและเป็นผู้ประสานงานระหว่างบุคลากรกับผู้อำนวยการ ในสายการปฏิบัติจะ แบ่งออกเป็น 4 ห้อง ในแต่ละห้องจะมีบุคลากร 3 คน ประกอบด้วยครูประจำห้อง 1 คน มีหน้าที่ รับผิดชอบดูแลความเรียบร้อยภายในห้อง และครูพี่เลี้ยง 2 คน เป็นผู้ช่วยของครูประจำห้อง และ ในกรณีที่เกิดปัญหาหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลากรสามารถประสานงานกับ ผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ได้โดยตรง ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็กดังเสนอใน แผนภาพที่ 15

แผนภาพที่ 15 โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 1

งบประมาณส่วนใหญ่ของสถานรับเลี้ยงเด็กได้รับจากค่าบริการที่จัดเก็บกับผู้ปกครองของเด็ก แต่เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการของข้าราชการภายในหน่วยงาน ซึ่งเป็นการจัดโดยไม่หวังผลกำไร ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครองจึงต่ำมากทำให้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทางหน่วยสวัสดิการของกองทัพจึงได้ให้ความช่วยเหลือโดยการ

สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด แต่ในปัจจุบันเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจ เงินสนับสนุนที่ได้รับได้ถูกตัดทอนลงเหลือเพียงเฉพาะงบย้งชีพ และงบสำหรับบริหารงานเท่านั้น ส่วนงบในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน งบในการปรับปรุง/ซ่อมแซมอาคารสถานที่ ทางสถานรับเลี้ยงเด็กต้องอาศัยการขอรับบริจาคเงินจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ผู้บังคับบัญชา หรือ ชมรมแม่บ้านขณะมาเยี่ยมชมกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก นายทหารที่เข้ารับการอบรมในหน่วยงาน และ สหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งเป็นสวัสดิการของหน่วยงาน

ปัญหา งบประมาณในการบริหารงานไม่เพียงพอ เนื่องจากในอดีตสถานรับเลี้ยงเด็กจัดตั้งขึ้นเพื่อให้การเลี้ยงดูเฉพาะบุตรหลานของข้าราชการและลูกจ้างในหน่วยงาน ซึ่งเป็นการจัดตั้งแบบไม่มีระบบ งบประมาณในการดำเนินงานจะอาศัยการรับบริจาคเป็นหลักซึ่งสถานรับเลี้ยงเด็กสามารถเลี้ยงตัวเองได้ แต่ต่อมาหน่วยงานสวัสดิการกองทัพได้เข้ามาให้การสนับสนุนงบประมาณในส่วนที่ขาด รวมทั้งงบประมาณในด้านอื่น ๆ ตามที่ร้องขอ ซึ่งทำให้สถานรับเลี้ยงเด็กสามารถดำเนินงานได้โดยไม่ต้องอาศัยการรับบริจาค แต่ภายหลังจากที่ประเทศไทยมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจทำให้งบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานสวัสดิการถูกตัดลง คงเหลือแต่เฉพาะงบประมาณในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น ซึ่งทำให้สถานรับเลี้ยงเด็กประสบปัญหาทางการเงิน สถานรับเลี้ยงเด็กจึงแก้ปัญหาโดยการกลับมาขอรับบริจาคเงินจากผู้มีจิตศรัทธาภายนอกเพื่อช่วยเหลือกิจการสถานรับเลี้ยงเด็กเหมือนแรกเริ่ม และพยายามคำนวณรายได้ และงบประมาณที่จะได้รับการสนับสนุนให้สอดคล้องกับรายจ่าย

การนิเทศการสอน ในแต่ละปีหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพจะจัดการอบรมให้แก่บุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยเรื่องที่อบรมจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมปีละ 2 คน และให้กลับมาถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรคนอื่น นอกจากนั้นสถานรับเลี้ยงเด็กยังเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ๆ ทั้งของหน่วยงานเดียวกันและหน่วยงานใกล้เคียง และดูงานในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด และทางหน่วยงานต้นสังกัดหรือผู้บังคับบัญชาได้เคยจัดหาทุนเพื่อส่งบุคลากรไปดูงานต่างประเทศ และกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรคนอื่น

5) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถานรับเลี้ยงเด็กจัดทำหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยหลักสูตรที่ใช้เป็นการผสมผสานกันระหว่างหลักสูตรของหน่วยงานสวัสดิการกองทัพ หลักสูตรของกรมวิชาการ และหลักสูตรของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน และนำมารวมกับประสบการณ์ของบุคลากรเพื่อปรับใช้ให้เหมาะกับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก แต่ยังมีเนื้อหาสาระหลักของหลักสูตรกรมวิชาการไว้

กิจกรรมที่จัดให้กับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก มุ่งเน้นให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถตามลำดับขั้นของพัฒนาการอย่างสมบูรณ์ โดยประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง รูปแบบการจัดกิจกรรมมี 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้กำหนดกิจกรรมที่จะจัดให้กับเด็กในแต่ละวัน และมอบหมายให้บุคลากรนำกิจกรรมไปจัดให้กับเด็กภายในห้องของตนเอง ส่วนกิจกรรมประจำวัน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การแปรงฟัน ฯลฯ ส่วนในวันพุธซึ่งเป็นวันกีฬาของหน่วยงาน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้จัดเป็นวันกีฬาสำหรับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยจะให้เด็กสวมชุดกีฬาไปร่วมกิจกรรมออกกำลังกายกลางแจ้ง ส่วนตารางกิจกรรมที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กได้รับแนวคิดมาจากตารางกิจกรรมของกรมวิชาการ การดูงานสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น และหนังสือทางวิชาการของเอกชน นำมาสรุปรวมกันและปรับให้สอดคล้องกับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก ดังเสนอในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ตารางกิจกรรมที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 1

เวลา	กิจกรรม
7.30 - 8.30	รับเด็ก
8.30 - 8.45	เคารพธงชาติ สวดมนต์ กายบริหาร ตรวจสอบสภาพร่างกาย/ความพร้อมของเด็ก
8.45 - 9.00	ดื่มนม
9.00 - 10.30	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
10.30 - 12.00	รับประทานอาหารกลางวัน
12.00 - 13.45	เข้านอน
13.45 - 14.30	ทำความสะอาดร่างกาย กิจวัตรประจำวัน
14.30 - 15.00	ดื่มนม รับประทานอาหารว่าง แต่งตัวเตรียมกลับบ้าน
15.00	ลงสนามเด็กเล่น รอผู้ปกครอง

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กมี 2 ประเภท ได้แก่ สื่อสำเร็จรูปจำพวกของเล่นและสื่อที่ช่วยเสริมสร้างจินตนาการ ส่วนมากจะจัดอยู่ในห้องกิจกรรมรวมซึ่งจะมีจำนวนและความหลากหลายมากกว่าสื่อที่อยู่ในห้องเรียน และสื่ออีกประเภทคือสื่อที่บุคลากรจัดทำขึ้นเอง โดยผู้บริหารจะจัดเตรียมวัสดุดิบไว้ให้ โดยผู้บริหารจะเป็นผู้จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน และแผนการสอนให้กับบุคลากรเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยส่วนมากจะใช้สื่อที่เป็นของจริงและรูปภาพ

การวัดและประเมินผลเด็ก บุคลากรใช้วิธีการสังเกตขณะเด็กทำกิจกรรมและใช้การสนทนาพูดคุยกับเด็ก โดยมีการสรุปผลพัฒนาการของเด็กทั้งในข้อดีและข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล และทำรายงานเพื่อส่งให้ครูใหญ่และผู้อำนวยการรับทราบทุกเดือน นอกจากนี้ยังมีการบันทึกพัฒนาการของเด็กส่วนรวมว่ามีพัฒนาการอยู่ในเกณฑ์ใด ซึ่งเท่าที่ผ่านมาเด็กส่วนใหญ่มีความสนใจและมีความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ดี ในการรายงานผลการวัดและประเมินให้ผู้ปกครองรับทราบบุคลากรจะใช้วิธีพูดคุยกับผู้ปกครองในช่วงที่มารับ-ส่งเด็ก

ปัญหา หลักสูตรและตารางกิจกรรมที่ใช้ภายในสถานรับเลี้ยงเด็กยังอยู่ในระหว่างการปรับปรุง เนื่องจากที่ผ่านมามีการกำหนดขอบเขตของหลักสูตรที่กว้างมากเกินไป ทำให้บุคลากรไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และในบางครั้งก็มีการกำหนดขอบเขตที่มีความละเอียดมากเกินไป ทำให้บุคลากรขาดอิสระในการปฏิบัติงาน สถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้พยายามปรับหลักสูตรและตารางกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก และตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรมากขึ้น

6) บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

ภายในสถานรับเลี้ยงเด็กมีบุคลากรทั้งสิ้น 12 คน 4 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียนประกอบด้วยครูประจำห้อง 1 คน ซึ่งมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กในห้องเรียน และครูพี่เลี้ยง 2 คน ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูประจำห้องในการจัดการเรียนการสอน และการเลี้ยงดูเด็ก ในการคัดเลือกบุคลากรจะมีการประกาศรับสมัครเพื่อให้มีตัวเลือก และมีการกำหนดคุณสมบัติที่ชัดเจน ดังนี้

- 1) เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 25-35 ปี
- 2) บิดา-มารดามีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
- 3) มีความรู้ไม่ต่ำกว่าอนุปริญญา หรือเทียบเท่า
- 4) ไม่เป็นผู้ที่ร่างกายพิการ ทูพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- 5) ไม่เป็นผู้ที่ถูกไล่ออกหรืออยู่ระหว่างพักราชการ
- 6) ไม่เป็นผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาของศาลให้ลงโทษ เพราะการกระทำความผิดทางอาญาเว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- 7) ไม่เป็นผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งเครื่องดองของเมาและบุหรี่

และมีขั้นตอนการคัดเลือกโดยการตรวจสอบข้อมูลทะเบียนประวัติ ทำการสัมภาษณ์โดยผู้อำนวยการ และให้ทดสอบการปฏิบัติงานโดยให้จัดกิจกรรมให้เด็ก ซึ่งขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด และมีการสรุปผลเป็นคะแนน โดยผู้ที่มีคะแนนสูงสุดจะได้รับการคัดเลือก ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้บริหารใช้การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการในระหว่างที่บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะช่วงเวลาที่เป็กิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยถ้าผู้บริหารพบข้อบกพร่องที่เป็นปัญหา ปลีกย่อยที่ไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวมผู้บริหารจะบอกให้บุคลากรแก้ไขทันที หรือเรียกมานำเป็นรายบุคคล ส่วนปัญหาที่มีผลกระทบต่อส่วนรวมหรือเป็นปัญหาที่คนอื่นหรือส่วนอื่นน่าจะรับทราบจะนำเข้าที่ประชุม เพื่อชี้แจงปัญหาข้อขัดข้องและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยที่

ผ่านมาบุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีถึงดีมาก และทางสถานรับเลี้ยงเด็กมีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรโดยการให้เครื่องแบบปีละ 2 ชุด จัดเลี้ยงอาหารกลางวัน เงินตอบแทน การปฏิบัติงานล่วงเวลา มีเงินกู้เพื่อสวัสดิการครูและเจ้าหน้าที่ดอกเบี้ยยต่ำ และมีระบบประกันสังคมให้

ปัญหา เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน ที่ไม่จบทางด้านการศึกษาปฐมวัย ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนและการเลี้ยงดูเด็กน้อย ผู้บริหารจึงได้แก้ปัญหาโดยการจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ๆ และส่งเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานสวัสดิการกองทัพจัดขึ้น ส่วนการส่งเสริมด้านวุฒิการศึกษา ผู้บริหารได้มีการสนับสนุนให้บุคลากรเดิมได้เรียนต่อเพื่อให้ได้วุฒิปริญญาตรีทางด้านการศึกษาปฐมวัย

7) บริการที่จัดให้เด็ก

โภชนาการ มีการจัดเตรียมตารางอาหารโดยขอความร่วมมือจากฝ่ายโภชนาการของหน่วยงานจัดตารางมาตรฐานเป็นรายเดือน โดยมีหลักในการจัดตารางอาหารให้มีคุณค่าของสารอาหารครบถ้วน ในแต่ละวันประกอบด้วยอาหาร 3 มื้อ มื้อเช้าจัดเป็นนมให้เด็ก อาหารกลางวันทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะมีแม่ครัวเป็นผู้จัดเตรียมอาหารตามตารางที่ได้กำหนดไว้ ส่วนตอนบ่ายจัดเป็นอาหารว่างและนม โดยจะมีการติดตารางอาหารประจำวันไว้ให้ผู้ปกครองรับทราบในบริเวณที่รับประทานอาหารของเด็ก

สุขอนามัย โดยปกติจะจัดให้เด็กได้ซึ้่งน้ำหนัก-วัดส่วนสูงอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นยังจัดให้มีแพทย์จากโรงพยาบาลในหน่วยงานเข้ามาหยอดวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอให้กับเด็ก และมีทันตแพทย์เข้ามาให้บริการตรวจสุขภาพฟันของเด็กปีละ 2 ครั้ง ซึ่งจะมีการบันทึกสภาวะทางช่องปากให้กับเด็กทุกคน ส่วนบริการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับเด็กจะจัดให้ปีละ 2 ครั้ง และมีการบันทึกการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการทางร่างกายของเด็กโดยบุคลากรประจำห้องลงในสมุดสุขภาพเด็กทุก ๆ 3 เดือน และจะมอบสมุดบันทึกสุขภาพให้ผู้ปกครองเมื่อเด็กออกจากสถานรับเลี้ยงเด็กเพื่อเป็นข้อมูลทางด้านสุขภาพของเด็กให้แก่สถานศึกษาที่เด็กจะเข้าเรียน ส่วนในกรณีที่เด็กป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุบุคลากรจะพาเด็กเข้ารับการรักษาจากโรงพยาบาลของหน่วยงานได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

ปัญหา บุคลากรไม่มีเวลารายงานพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองทุกคนรับทราบ แต่ถ้าผู้ปกครองคนใดต้องการทราบผลให้เข้ามาสอบถามเอง

ความปลอดภัย เนื่องจากตั้งอยู่ในบริเวณของหน่วยงานทหารจึงมีการป้องกันไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาได้ และบุคลากรส่วนใหญ่เป็นครอบครัวของข้าราชการในกองทัพทำให้มีความคุ้นเคยกับผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงสามารถส่งเด็กคืนให้ผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีพลทหารที่ประจำอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กเพื่อช่วยสอดส่องดูแลความปลอดภัยให้กับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก และเพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุของเด็ก ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้จัดทำสมุดเพื่อบันทึกอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กภายในสถานรับเลี้ยงเด็ก และรายงานให้ผู้บริหารรับทราบเพื่อพิจารณาหาสาเหตุและวิธีการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุแบบเดิมอีก ซึ่งวิธีนี้ช่วยทำให้อุบัติเหตุที่มีลักษณะเดียวกันในสถานรับเลี้ยงเด็กลดลง ในกรณีที่เด็กได้รับอุบัติเหตุ ถ้าเป็นอุบัติเหตุที่ทำให้เป็นรอยฟกช้ำดำเขียว ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่เด็ก แต่ถ้าเด็กมีบาดแผลที่ต้องเย็บหรือต้องแต่งแผลในขั้นต้นสถานรับเลี้ยงเด็กนำเด็กส่งเข้ารับการรักษาพยาบาลที่หน่วยพยาบาลภายในกองทัพ และจะส่งไปโรงพยาบาลถ้าเป็นบาดแผลที่มีอันตราย โดยผู้ปกครองไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล แต่ในกรณีที่เด็กป่วยมาจากที่บ้านหรือมาอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กแล้วมีอาการป่วยที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน หรือมีแนวโน้มที่จะติดเด็กคนอื่น ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้พาเด็กกลับไปดูแลรักษา

ปัญหา สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ในหน่วยงานขนาดใหญ่ ที่มีผู้คนเข้า-ออกพลุกพล่าน ทำให้การตรวจตราไม่สามารถทำได้เข้มงวดเท่าที่ควร อาจทำให้มีบุคคลที่ไม่ประสงค์ดีเล็ดลอดเข้ามาภายในหน่วยงานได้ ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพของเด็กถ้าไม่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็ก

8) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน

ทางสถานรับเลี้ยงเด็กมีการประสานงานผ่านบุคลากรโดยการพบปะพูดคุยขณะมารับ-ส่งเด็ก และมีการประชาสัมพันธ์โดยใช้หนังสือแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ส่วนการสนับสนุนที่สถานรับเลี้ยงเด็กได้รับจากผู้ปกครอง ส่วนมากจะได้รับเป็นสิ่งของหรือเงินช่วยเหลือในกรณีพิเศษ แต่การรับบริจาคจากผู้ปกครองไม่ใช่เป้าหมายหลักของสถานรับเลี้ยงเด็ก เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กส่วนใหญ่เป็นราชการชั้นผู้น้อยซึ่งมีรายได้ต่ำ ส่วนความสัมพันธ์กับชุมชนทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่ได้มีการประสานงานในด้านใด ๆ

ปัญหา ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจนโยบายในการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กของสถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งอาจเกิดจากการที่สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จัดการปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเบื้องต้น ทางผู้บริหารจึงแก้ปัญหาโดยการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเป็นรายบุคคล

9) ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก

การจัดสถานรับเลี้ยงเด็กในหน่วยงานทหาร ผู้บริหารให้คำนึงถึงความจำเป็นและความพร้อมของแต่ละหน่วยงาน เนื่องจากบางหน่วยงานอาจมีสถานรับเลี้ยงเด็กอื่นตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ถ้าจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นอีกจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อน และถ้าหน่วยงานจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นในขณะที่ไม่พร้อม ก็อาจเป็นปัญหาในการแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนบุคลากรเห็นด้วยกับการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตรหลานของกำลังพลในหน่วยงานขณะปฏิบัติหน้าที่ และช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการนำเด็กเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กภายนอก นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้ปกครองมีความสะดวกในการรับ-ส่งบุตรหลาน และมีความใกล้ชิดกับเด็ก

การปรับปรุงบริการสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารต้องการให้บุคลากรได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กเพิ่มขึ้น เพื่อจะสามารถพัฒนาเด็กให้เหมาะสมตามวัย ส่วนบุคลากรต้องการให้มีการแบ่งกันห้องระหว่างเด็กเล็กและเด็กโต เพื่อให้ทำการเลี้ยงดูและจัดการศึกษาให้แก่เด็กได้สะดวกมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน และบุคลากรควรเป็นคนรักเด็ก ใจเย็น สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก

2.5 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 2

1) ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ รับเด็กอายุระหว่าง 2 - 4 ปี โดยจะรับเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการทหารทั้งหมด ที่เหลือรับเด็กจากภายนอก ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งสิ้นประมาณ 145 คน โดยเป็นเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน 75 คน บุตรหลานของบุคคลภายนอกหน่วยงาน 70 คน ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง สำหรับเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการในหน่วยงานจะเก็บค่าบริการ 300 บาท/คน/เดือน ส่วนบุตรหลานของบุคคลภายนอกเก็บค่าบริการ 600 บาท/คน/เดือน อัตราเฉลี่ยของเด็ก : บุคลากร ประมาณ 36 : 1 โดยแบ่งกลุ่มเด็กเป็น 4 ห้องเรียน ตามช่วงอายุของเด็กดังนี้ 2 - 2 ปี 5 เดือน 2 ปี 6 เดือน - 2 ปี 9 เดือน 2 ปี 10 เดือน - 3 ปี และ 3 - 4 ปี โดยมีบุคลากรประจำห้อง ห้องละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน

2) แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

เพื่อเป็นการแสดงถึงความเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็น การช่วยลดภาระของข้าราชการทหารในการเลี้ยงดูบุตรหลานขณะปฏิบัติหน้าที่ โดยสามารถสรุป วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กได้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครอบครัวทหารชั้นผู้น้อยและแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองให้สามารถ ประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องเป็นห่วงและกังวลกับบุตรหลานของตน
2. เพื่อให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกวิธีและช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้กับ เด็ก
3. เพื่อฝึกอบรมให้เด็กมีพัฒนาการในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาตามวัย

3) สภาพแวดล้อม

สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ในหน่วยงานทหาร บริเวณชุมชน สถานรับเลี้ยงเด็กมีรั้วล้อม รอบบริเวณเป็นสัดส่วน ด้านหน้าอาคารเรียนจัดเป็นลานเสาธง สนามหญ้า และสนามเด็กเล่นที่ เป็นพื้นทราย ซึ่งภายในสนามมีเครื่องเล่นสนามที่เป็นเครื่องเล่นหลักและมีต้นไม้ขนาดใหญ่ให้ร่มเงา และมีบ่อน้ำเล็ก ๆ อยู่ในบริเวณอีกด้านหนึ่งของสนาม

ภายในสถานรับเลี้ยงเด็กประกอบด้วยอาคาร 4 หลัง อาคารหลังแรกประกอบด้วยห้อง ธุรการ และห้องเรียนของเด็ก โดยห้องเรียนมีทั้งหมด 4 ห้อง แบ่งตามช่วงอายุของเด็ก ห้องเรียนแต่ละห้องมีการแบ่งกันห้องเป็นสัดส่วนโดยใช้ตู้วางระหว่งห้อง และมีรูปแบบการจัดห้องเรียนที่ คล้ายคลึงกัน โดยทุกห้องเรียนจะติดเครื่องปรับอากาศซึ่งมักจะเปิดใช้ในช่วงที่เด็กนอนตอนกลางวัน และมีตู้ขนาดใหญ่ไว้สำหรับเก็บของ ซึ่งด้านบนจัดไว้สำหรับเก็บสื่อการเรียนการสอน ของใช้ ของครูและของเด็ก ด้านล่างจัดเป็นตู้สำหรับเก็บกระเป๋า และหมอนของเด็ก ส่วนที่นอนของเด็กได้ จัดไว้บริเวณมุมห้องด้านหนึ่ง และบริเวณมุมห้องอีกด้านหนึ่งได้จัดถึงขยะ และकुलเลอร์น้ำสำหรับ ให้เด็กดื่ม น้ำ นอกจากนี้ได้จัดทำตะขอสำหรับแขวนแก้วน้ำและผ้าเช็ดตัวสำหรับเด็ก บริเวณ ฝาผนังห้องมีการจัดตกแต่งด้วยกระดาษที่ตัดเป็นรูปสัตว์และตัวการ์ตูนต่าง ๆ โดยเป็นผลงานที่ บุคลากรในแต่ละห้องช่วยกันทำ ภายในห้องเรียนไม่มีการจัดโต๊ะสำหรับเด็ก ในช่วงกิจกรรม บุคลากรจะให้เด็กนั่งบนพื้นห้องแล้วบุคลากรนั่งบนเก้าอี้เด็กเพื่ออธิบาย นอกจากจัดเป็นห้องเรียน แล้วในช่วงกลางวันยังจัดเป็นห้องนอนสำหรับเด็กโดยมีการนำที่นอนของเด็กมาวางปูเรียงกันบน พื้นห้อง ส่วนบริเวณตรงกลางอาคารจัดเป็นที่โล่งสำหรับให้เด็กทำกิจกรรมรวม เช่น กิจกรรม เคลื่อนไหว ดุ๊กดีทัศน์ ส่วนห้องธุรการจัดไว้สำหรับจัดเก็บเอกสารและเป็นที่นั่งตรวจงานของ

ผู้บริหาร นอกจากนั้นยังได้จัดเตียงนอนไว้สำหรับเด็กป่วยนอนพักผ่อน ส่วนห้องพยาบาล ทางสถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จัดห้องพยาบาล เนื่องจากมีหน่วยพยาบาลตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เมื่อเด็กป่วยหรือมีอุบัติเหตุทางสถานรับเลี้ยงเด็กสามารถส่งเด็กเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทันที

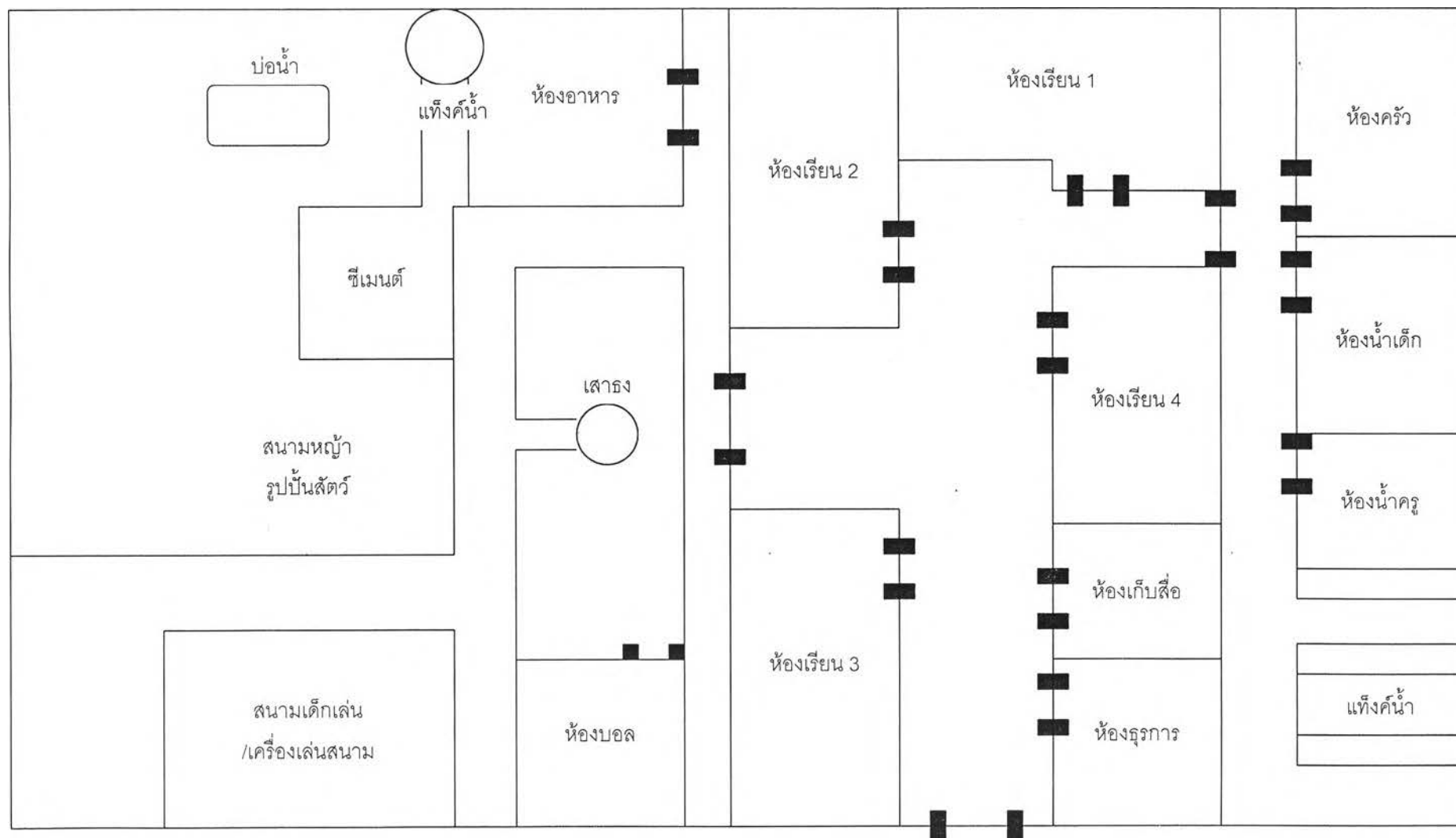
ส่วนอาคารหลังที่ 2 ตั้งอยู่ด้านหลังของอาคารเรียนหลังแรก ประกอบด้วยห้องน้ำของเด็ก ภายในห้องน้ำจัดเป็นโถส้วมแบบชักโครกให้เด็ก 9 ที่ และโถส้วมแบบนั่งของอีก 1 ที่ เพื่อให้เด็กที่ไม่คุ้นเคยกับโถส้วมแบบชักโครกใช้ โดยห้องส้วมแต่ละห้องมีการกั้นผนังห้องน้ำแต่ไม่มีประตู นอกจากนี้ยังได้จัดโถปัสสาวะสำหรับเด็กผู้ชายไว้อีก 5 ที่ และจัดฝักบัวสำหรับอาบน้ำเด็กไว้ในด้านหนึ่ง ในการอาบน้ำจะจัดให้เด็กเล็กได้อาบน้ำทุกวัน ส่วนเด็กโตจะให้อาบน้ำเฉพาะวันพุธที่เป็นวันกีฬาของเด็ก ส่วนพื้นและผนังห้องน้ำได้ปูด้วยกระเบื้อง และอุปกรณ์ในห้องน้ำทุกชิ้นได้จัดมีขนาดเล็กสำหรับเด็ก ส่วนห้องครัวได้จัดตั้งอยู่ติดกับห้องน้ำ ภายในห้องประกอบด้วยตู้สำหรับจัดเก็บอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร ตู้เย็น เตาก๋วยเตี๋ยว ถังแก๊ส ชั้นวางแก้วน้ำและจาน และอ่างล้างจาน ส่วนอีกด้านหนึ่งของอาคารทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังได้จัดเป็นส่วนของการชำระล้าง โดยประกอบด้วยอ่างล้างหน้าแปรงฟันของเด็ก อ่างล้างจานขนาดใหญ่ และที่คว่ำจาน

ส่วนอาคารหลังที่ 3 จัดเป็นที่รับประทานอาหารสำหรับเด็ก ตั้งอยู่บริเวณด้านข้างของอาคารเรียน อาคารมีลักษณะโปร่งโล่งไม่มีมุ้งลวดป้องกันฝุ่นละอองและแมลง ภายในจัดให้มีโต๊ะและเก้าอี้ยาวขนาดเล็กสำหรับเด็กนั่งรับประทานอาหาร

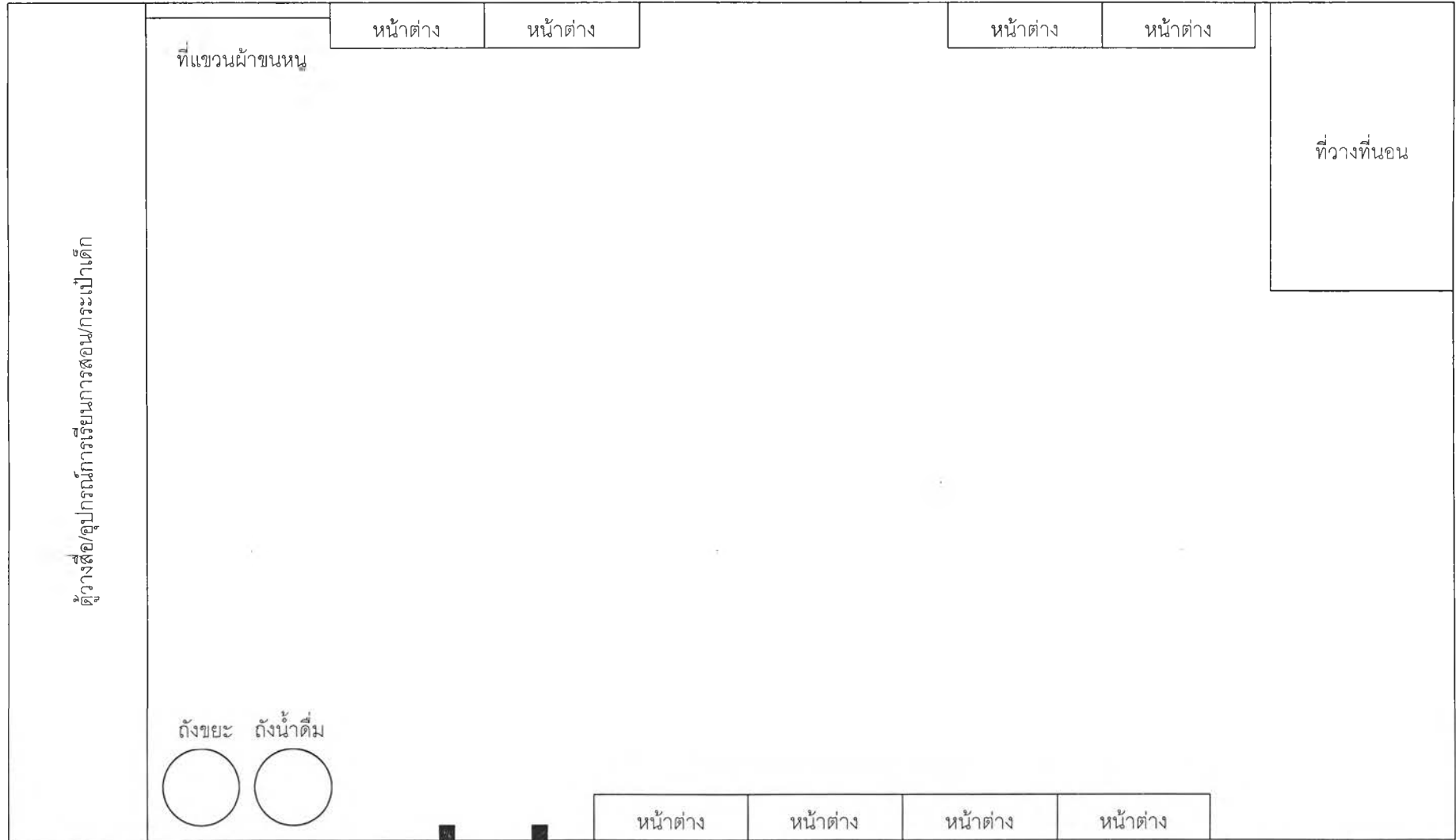
ส่วนอาคารหลังสุดท้ายจัดเป็นห้องบอล โดยจัดอยู่อีกด้านหนึ่งของอาคารเรียน ภายในห้องจัดเป็น 2 ระดับ ด้านล่างจัดเป็นที่เล่นบอลของเด็กโดยมีลูกบอลอย่างสีต่าง ๆ จำนวนมาก ส่วนด้านบนจัดเป็นที่ว่างไว้สำหรับนั่งเล่น ในการใช้ห้องจะมีการผลัดเปลี่ยนให้เด็กในห้องเรียนแต่ละห้องเข้ามาทำกิจกรรมตามตารางที่กำหนดไว้

ปัญหา เนื่องจากมีจำนวนเด็กเพิ่มมากขึ้นทำให้พื้นที่ของสถานรับเลี้ยงเด็กคับแคบไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก แต่ก็ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้อีกเนื่องจากมีสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ตั้งอยู่รอบสถานรับเลี้ยงเด็ก จึงทำให้พื้นที่ภายในสถานรับเลี้ยงเด็กคับแคบโดยเฉพาะพื้นที่ในห้องเรียนที่ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ยิ่งในช่วงที่จัดเป็นห้องนอนให้เด็ก เด็กบางคนตัวยาวเท่าจึงยันฝ่าผนังห้องทำให้ต้องนอนงอขา

แผนภาพที่ 16 อาคารเรียนสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 2

แผนภาพที่ 17 การจัดห้องเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 2

4) การบริหารและการนิเทศการสอน

การบริหารงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก มีชมรมแม่บ้านเป็นผู้กำกับดูแลและกำหนดนโยบายในการดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็กในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งมีการแบ่งเป็นคณะกรรมการด้านต่าง ๆ เพื่อควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ และมีกองทัพโดยผู้บังคับการเป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสร้าง/จัดซ่อมอาคารสถานที่ การสนับสนุนด้านกำลังพลให้ช่วยงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก ฯลฯ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นไปอย่างเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ นอกจากนี้มีการกำหนดให้สมาชิกในคณะกรรมการหมุนเวียนเข้ามาประจำในสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อดูแลความเรียบร้อย ประสานงานกับครูพี่เลี้ยง และให้คำปรึกษาในการดำเนินการเรียนการสอนและเลี้ยงดูเด็กให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีแผนภาพโครงสร้างการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็กดังเสนอในแผนภาพที่ 18

แผนภาพที่ 18 โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2

แหล่งงบประมาณส่วนใหญ่ของสถานรับเลี้ยงเด็กได้รับจากค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บกับผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนงบประมาณสำหรับจัดสร้าง ปรับปรุง/ซ่อมแซมอาคารสถานที่ ทางหน่วยงานต้นสังกัดจะทำเรื่องขอการสนับสนุนงบประมาณไปยังกองทัพ และทางกองทัพจะส่งเรื่องต่อไปยังมูลนิธิองค์การทหารผ่านศึก

การนิเทศการสอน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กเปิดโอกาสให้บุคลากรลาไปเรียนได้โดยยังได้รับเงินเดือน และในระหว่างปิดเทอมทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้เรียนเชิญอาจารย์จากสถาบันราชภัฏเข้ามาจัดการอบรมให้แก่บุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กทุกแห่งที่อยู่ในสังกัดเดียวกัน โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคนิควิธีจัดการศึกษาและเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เช่น สอนการทำสื่อ สอนเพลง วิธีการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ฯลฯ และในแต่ละปีหน่วยงานสวัสดิการของกองทัพจะจัดการอบรมให้แก่บุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยให้การอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ซึ่งทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมปีละ 1 คน นอกจากนั้นทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังเปิดโอกาสให้บุคลากรมีได้ศึกษาดูงานในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ๆ ทั้งของหน่วยงานเดียวกัน และหน่วยงานใกล้เคียง

5) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่มีการใช้หรือจัดทำหลักสูตรขึ้นเพื่อให้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารได้มอบหมายให้บุคลากรในแต่ละห้องเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมให้เด็ก โดยจะมีการกำหนดให้บุคลากรในห้องเด็กได้จัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างพื้นฐานทางวิชาการให้กับเด็ก ส่วนห้องเด็กเล็กจะเน้นการพัฒนาสุขภาพร่างกาย และพัฒนาทักษะทางสังคมเป็นส่วนมาก โดยกิจกรรมที่บุคลากรจัดเป็นกิจกรรมที่บุคลากรจัดขึ้นตามประสบการณ์ของตนเอง ส่วนกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ เช่น กิจกรรมศิลปะ และกิจกรรมในห้องบอล เนื่องจากอุปกรณ์และสถานที่มีเพียงพอสำหรับให้เด็กทำกิจกรรมที่ละ 1 ห้อง จึงมีการกำหนดเป็นตารางเพื่อผลัดเปลี่ยนให้เด็กในแต่ละห้องได้ทำกิจกรรมครบทุกห้องใน 1 สัปดาห์ ส่วนกิจกรรมประจำวันทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่ได้มีการติดตารางกิจกรรมไว้ แต่บุคลากรในแต่ละห้องจะทราบว่าช่วงเวลาไหนทำกิจกรรมอะไร โดยสามารถสรุปตารางกิจกรรมได้ดังนี้

ตารางที่ 28 ตารางกิจกรรมที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหามากที่สุดแห่งที่ 2

เวลา	กิจกรรม
8.30 - 9.00	เคารพธงชาติ
9.00 - 9.20	ออกกำลังกาย กิจกรรมเข้าจังหวะ ดุการ์ตูน (UBC)
9.20 - 9.30	สนทนา ตรวจร่างกาย
9.30 - 9.50	รับประทานอาหารว่าง
9.50 - 11.00	กิจกรรม
11.00 - 12.00	รับประทานอาหารกลางวัน
12.00 - 14.00	นอนพักผ่อน
14.00 - 14.30	เก็บที่นอน อาบน้ำ แต่งตัว
14.30 - 15.00	รับประทานอาหารว่าง
15.00	ลงสนามเด็กเล่น ดุการ์ตูน (UBC) รอผู้ปกครอง

สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ สื่อส่วนกลาง เป็นสื่อที่จัดให้บุคลากรในแต่ละห้องเรียนสามารถยืมไปใช้เพื่อจัดกิจกรรมในห้องได้ เช่น อุปกรณ์ร้อยหลอด หนังสือประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น และสื่อในห้องเรียน ซึ่งจัดอยู่ในแต่ละห้องเรียน สื่อส่วนมากเป็นสื่อที่เป็นของเล่น ซึ่งมีทั้งสื่อสำเร็จรูป เช่น ตัวต่อไม้ จิกซอร์ และสื่อที่บุคลากรจัดทำขึ้นเอง เพื่อใช้ประกอบกิจกรรมที่บุคลากรจัดให้เด็กในห้องเรียน โดยรองประธานแม่บ้านจะเป็นผู้ทำการจัดซื้อทั้งสื่อสำเร็จรูปและวัสดุสำหรับทำสื่อ ในการประเมินผลเด็ก บุคลากรใช้วิธีการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการขณะที่เด็กทำกิจกรรม และรายงานผลพัฒนาการของเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบขณะมารับ-ส่งเด็ก

6) บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

สถานรับเลี้ยงเด็กมีบุคลากรทั้งสิ้น 5 คน โดยเป็นผู้ดูแล 1 คน ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงาน และบุคลากรอีก 4 คน มีตำแหน่งเป็นพี่เลี้ยงเด็ก ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในแต่ละห้องเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากร คือ ต้องจบการศึกษาด้านปฐมวัย โดยไม่จำเป็นต้องเป็นภรรยา หรือครอบครัวของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน ซึ่งแตกต่างจากเกณฑ์การรับในสมัยก่อนที่จะคัดเลือกบุคลากรจากแม่บ้านของข้าราชการทหารในหน่วยงาน ที่อยากทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก และเมื่อผ่านเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาแล้ว จะทำการคัดเลือกโดยจัดให้มีการสอบสัมภาษณ์

จากผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก และมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดตำแหน่งและหน้าที่ของบุคลากรตามความสามารถและความเหมาะสม ในการประเมินผลบุคลากร คณะกรรมการบริหารฝ่ายวิชาการจะทำการประเมินบุคลากรในทุกภาคการศึกษา โดยจะเน้นการสังเกตพฤติกรรมของบุคลากรในขณะที่ทำการเลี้ยงดูเด็ก นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้มอบหมายให้ผู้ดูแลเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร หากมีข้อแก้ไขปรับปรุงจะรายงานให้ผู้บริหารรับทราบ ซึ่งผู้บริหารจะเรียกบุคลากรมาพูดคุยเป็นรายบุคคลเพื่อให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสม หรือถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม ผู้บริหารจะจัดให้มีการนัดหมายการประชุมเพื่อปรึกษาหารือและหาวิธีแก้ไขข้อขัดข้อง ในการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร ผู้บริหารได้ขึ้นเงินเดือนให้บุคลากรทุกปี แต่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะเวลาการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร โดยผู้บริหารจะรับทราบผลงานของบุคลากรจากรายงานที่นำเสนอให้ผู้บริหารเห็นรับทราบ เท่าที่ผ่านมาผู้บริหารยังไม่ค่อยพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร

ปัญหา

1. เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประกอบกับไม่มีบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กลาออก ทำให้สถานรับเลี้ยงเด็กไม่สามารถทำการรับบุคลากรใหม่ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ได้ ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้พยายามส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้เพิ่มเติม โดยการจัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย และยังสนับสนุนให้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาได้มีโอกาสลาเพื่อศึกษาต่อทางด้านการศึกษาปฐมวัย โดยยังได้รับเงินเดือนตามปกติ

2. บุคลากรบางคนชอบลงโทษเด็กด้วยการตี ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กจึงมีนโยบายไม่ให้บุคลากรลงโทษเด็กด้วยการตี ทำให้บุคลากรไม่สามารถลงโทษเด็กที่มีความประพฤติไม่ดีได้ เด็กจึงเคยตัวและมีพฤติกรรมที่ไม่ดีรุนแรงมากขึ้น และเป็นแบบอย่างให้เด็กคนอื่น ๆ ประพฤติตัวตามส่งผลให้การควบคุมเด็กเป็นไปด้วยความลำบาก

7) บริการที่จัดให้เด็ก

โภชนาการ ผู้บริหารได้มอบหมายให้พยาบาลฝ่ายโภชนาการของหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตารางอาหาร ส่วนการประกอบอาหารเป็นหน้าที่ของแม่ครัวซึ่งจบการศึกษาทางด้านโภชนาการโดยเฉพาะ ในการจัดตารางอาหารจะเน้นเรื่องความสะดวกและคุณภาพของอาหาร โดยแต่ละวันจะมี 3 มื้อ ในตอนเช้าจะจัดเป็นนม ไมโล หรือน้ำเต้าหู้ให้เด็ก ส่วนในตอนกลางวัน อาหารที่จัดให้เด็กจะกำหนดให้มีส่วนประกอบของผัก เช่น พริกทอง แครอท ฯลฯ และ

ของว่างในตอนบ่ายจะจัดเป็นขนมหรือผลไม้ให้กับเด็ก โดยตารางอาหารยังไม่มีแสดงรายการอาหารไว้ให้ผู้ปกครองรับทราบ

สุขอนามัย บุคลากรได้จัดให้เด็กชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงทุกเดือน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับน้ำหนักและส่วนสูงของเด็กที่ได้มีการบันทึกไว้ และจะนำส่งให้สาธารณสุขตรวจสอบเพื่อคัดแยกเด็กที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เพื่อให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้เด็กจะได้รับการหยอดวัคซีน และตรวจสุขภาพร่างกายและฟันจากหน่วยพยาบาลของกองทัพ ซึ่งแพทย์ที่ทำการตรวจจะเขียนรายงานผลตรวจสุขภาพเด็กเป็นรายบุคคล สำหรับเด็กที่มีสุขภาพที่ผิดปกติทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบเพื่อนำเด็กเข้ารับการรักษา และในกรณีที่เด็กเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุขณะอยู่ที่สถานรับเลี้ยงเด็ก ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะพาเด็กไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลภายในหน่วยงานทันที แต่ถ้ามีอาการรุนแรงทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะโทรแจ้งให้ผู้ปกครองมารับเพื่อพาเด็กไปโรงพยาบาล แต่ถ้าผู้ปกครองไม่สามารถมารับเด็กได้ทางสถานรับเลี้ยงเด็กก็จะนำเด็กส่งโรงพยาบาล หรือเรียกหมอมาตรวจดูอาการที่สถานรับเลี้ยงเด็ก

ปัญหา ทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองว่าถ้าบุตรหลานไม่สบายขอให้เด็กหยุดอยู่กับบ้านเพราะถ้ามาสถานรับเลี้ยงเด็ก เด็กคนอื่น ๆ อาจติดหวัดไปด้วย ผู้ปกครองบางส่วนก็เข้าใจและปฏิบัติตาม แต่ผู้ปกครองอีกบางส่วนก็ยังพาเด็กมาที่สถานรับเลี้ยงเด็ก ทำให้บุคลากรจำเป็นต้องแยกเด็กป่วยออกมาต่างหาก

ความปลอดภัย เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ในบริเวณของหน่วยงานทหารจึงมีการป้องกันไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาได้ และบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กก็เป็นครอบครัวของข้าราชการทหารในกองทัพทำให้มีความคุ้นเคยกับผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงสามารถส่งเด็กคืนให้ผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ภายในสถานรับเลี้ยงเด็กยังมีพลทหารมาอยู่ประจำเพื่อช่วยดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก

ปัญหา เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหารซึ่งมีการดูแลตรวจตราบุคคลที่จะเข้า-ออกอย่างเข้มงวด ทำให้ผู้ปกครองของเด็กภายนอกเข้ามาส่งเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กไม่สะดวก ผู้บริหารได้ตระหนักถึงปัญหาข้อนี้จึงได้จัดทำป้ายติดรถให้กับผู้ปกครองของเด็กภายนอกเพื่อให้สามารถนำรถเข้า-ออกหน่วยงานทหารได้สะดวกขึ้น

8) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน

สถานรับเลี้ยงเด็กมีประสานงานกับผู้ปกครองหลายวิธี โดยส่วนมากทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะให้บุคลากรเป็นผู้บอกข่าวสารของสถานรับเลี้ยงเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบในขณะเข้ามา-เย็นขณะมารับ-ส่งเด็ก และเขียนแจ้งไว้บนกระดานของสถานรับเลี้ยงเด็กหรือแจ้งทางหนังสือให้ผู้ปกครอง

รับทราบ ส่วนกิจกรรมที่สถานรับเลี้ยงเด็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมส่วนมากเป็นเทศกาลต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ ลอยกระทง นอกจากนั้นยังได้ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดเตรียมของให้เด็กเพื่อนำมาร่วมกิจกรรมกับสถานรับเลี้ยงเด็ก ส่วนความสัมพันธ์กับชุมชน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่ได้มีการประสานงานในด้านใด ๆ

ปัญหา เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหาร ทำให้บุคคลภายนอกเข้าใจว่าสถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้เฉพาะบุตรหลานของข้าราชการทหารภายในหน่วยงานเท่านั้น จึงไม่นำเด็กเข้ามาใช้บริการของสถานรับเลี้ยงเด็ก ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้แก้ปัญหาโดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่อง UBC และฝากผู้ปกครองให้ช่วยประชาสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก เพื่อให้บุคคลภายนอกทราบว่าสถานรับเลี้ยงเด็กเปิดรับเด็กภายนอกด้วย

9) ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก

ผู้บริหารและบุคลากรเห็นด้วยกับการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหมเนื่องจากเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กำลังพล แต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น หน่วยงานที่จัดควรมีขนาดใหญ่ และมีศักยภาพในการดำเนินงาน

การปรับปรุงบริการสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารต้องการให้สถานรับเลี้ยงเด็กมีโครงสร้างการบริหารงาน และระบบงบประมาณที่แน่นอน

ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก การบริหารสถานรับเลี้ยงเด็กควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงานที่มีขอบเขตชัดเจน และบุคลากรควรมีนิสัยรักเด็ก ใจเย็น มีความอดทนสูง มีแนวคิดในการพัฒนา และมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

2.6 สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 3

1) ข้อมูลทั่วไปของสถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ รับเด็กอายุระหว่าง 1 1/2 - 3 ปี ปัจจุบันมีเด็กอยู่ในความดูแลทั้งสิ้นประมาณ 20 คน โดยเป็นเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน 9 คน บุตรหลานของบุคคลภายนอกหน่วยงาน 11 คน ค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครอง 1,000 บาท/คน/เดือน อัตราเฉลี่ยของเด็ก : บุคลากร ประมาณ 7 : 1 โดยมี 1 ห้องเรียน และมีบุคลากรทั้งสิ้น 3 คน

2) แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก

เนื่องจากค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองที่ต้องฝากเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภายนอกค่อนข้างสูง ทางหน่วยงานจึงมีนโยบายในการจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นภายในหน่วยงาน เพื่อให้การดูแลเด็กที่เป็นบุตรหลานของข้าราชการ โดยจัดเก็บค่าใช้จ่ายที่ถูกลงแต่มีการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นสวัสดิการของข้าราชการในหน่วยงาน
2. เพื่อเป็นรายได้แก่แม่บ้าน
3. เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนเข้าอนุบาล

3) สภาพแวดล้อม

สถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหารใกล้สนามบิน สถานรับเลี้ยงเด็กมีรั้วล้อมรอบบริเวณเป็นสัดส่วน ด้านหน้าอาคารเรียนจัดเป็นลานปูนซึ่งมีของเล่นที่เป็นรถลากของเด็กวางไว้ และสนามเด็กเล่น ซึ่งภายในสนามมีเสาธง และเครื่องเล่นสนามที่เป็นเครื่องเล่นเหล็กซึ่งค่อนข้างเก่า และเป็นสนิมอยู่จำนวน 4 ชิ้น ทางด้านข้างและด้านหลังอาคารเรียนเป็นสนามหญ้า ที่มีหญ้าค่อนข้างยาวและรก

เดิมอาคารเรียนจัดเป็นสโมสรนายทหารชั้นประทวน แต่ภายหลังที่ผู้บังคับการมีนโยบายในสถานจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้มีการปรับพื้นที่ใช้สอยเพื่อให้เหมาะสำหรับจัดเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยอาคารเรียนเป็นอาคารชั้นเดียว ตัวอาคารยกระดับสูงจากพื้น ทางขึ้นอาคารเป็นบันไดที่มีความสูงของขั้นสำหรับผู้ใหญ่ พื้นที่ตรงกลางอาคารเป็นลานโล่ง ด้านข้างจัดเป็นที่วางกระเป๋ารองเท้าและมีกระดานไวท์บอร์ดสำหรับเช้คชื่อ ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นที่วางรองเท้าของเด็ก ภายในอาคารเรียนประกอบด้วยห้องกิจกรรมที่จัดเป็นห้องปรับอากาศใช้สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเคลื่อนไหว ดุวีดีทัศน์ เล่นของเล่น รับประทานอาหารว่าง ฯลฯ ภายในประกอบด้วยชั้นวางโทรทัศน์ และวีดีทัศน์ตั้งอยู่บริเวณมุมห้อง อีกมุมหนึ่งจัดเป็นโต๊ะและเก้าอี้ยาวขนาดเล็กสำหรับสำหรับให้เด็กนั่งทำกิจกรรม แต่จากการสังเกตพบว่าเด็กจะนั่งทำกิจกรรมบนพื้นห้องมากกว่าบนโต๊ะ ส่วนอีกด้านหนึ่งของมุมห้องได้จัดเป็นโต๊ะและตู้สำหรับวางของเล่นเด็ก ซึ่งจะเก็บอยู่ในตะกร้าพลาสติก หน้าต่างของห้องได้ติดผ้าม่านไว้บังแดด ส่วนพื้นห้องปูด้วยกระเบื้องยาง

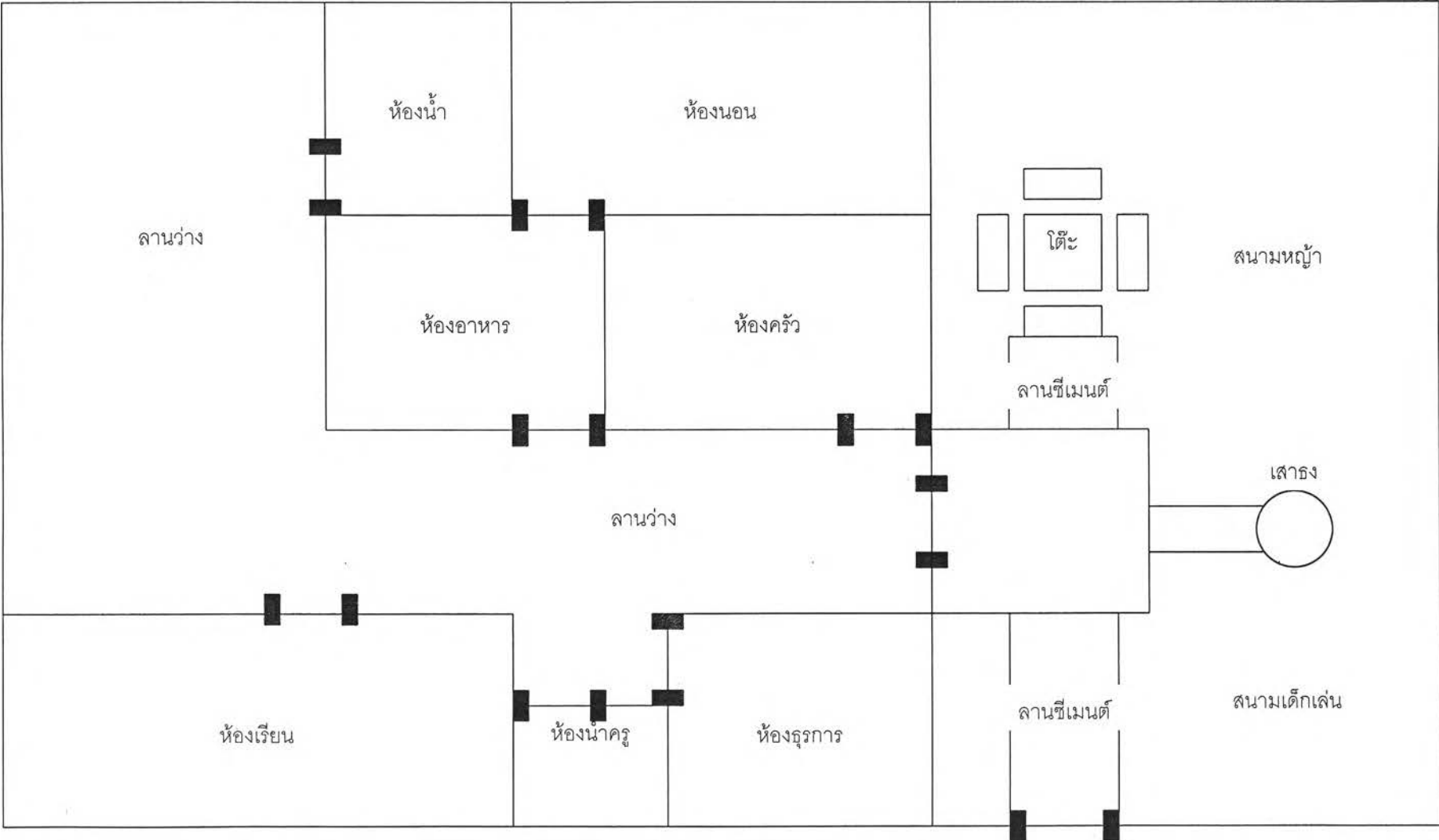
ห้องน้ำเด็กอยู่ภายในอาคารเรียน ภายในประกอบด้วยโถส้วมขนาดเล็กสำหรับเด็ก 1 ที่ และโถปัสสาวะขนาดใหญ่สำหรับผู้ใหญ่ 2 ที่ และมีอ่างล้างหน้าสำหรับเด็กแปรงฟัน ส่วนบริเวณที่อาบน้ำเด็กจัดอยู่ด้านในบริเวณเดียวกันกับโถส้วมเด็ก โดยมีถึงน้ำขนาดใหญ่ไว้สำหรับตักน้ำอาบ

เด็ก พื้นห้องปูด้วยกระเบื้อง จากการสังเกตพบว่าสภาพภายในห้องค่อนข้างแคบและไม่สะอาด ห้องนอนเด็กค่อนข้างแคบโดยจัดเป็นห้องปรับอากาศเช่นเดียวกับห้องเรียน ภายในห้องได้ติดม่าน และผ้าห่มไว้ที่หน้าต่างเพื่อบังแดดไม่ให้ส่องเข้ามาในห้อง และกระจกด้านบนบุคลากรได้นำเอา กระจาดยี่ด้ามมาปิดและจัดตกแต่งเป็นลวดลายต่าง ๆ ที่นอนเด็กที่ยังไม่ได้ปูได้จัดวางซ้อนกันไว้ที่ มุมห้อง และมีตู้สำหรับเก็บหมอนและผ้าห่มของเด็ก ห้องรับประทานอาหารจัดอยู่บริเวณกลาง อาคารอยู่ติดกับห้องครัว ภายในห้องค่อนข้างแคบ มีการจัดโต๊ะและเก้าอี้ขนาดเล็กสำหรับเด็ก นั่งรับประทานอาหารอยู่กลางห้อง ห้องครัวจัดอยู่บริเวณด้านหน้าของอาคารเรียน ภายในห้องมี อุปกรณ์สำหรับขงนมเด็ก ภาชนะสำหรับใส่อาหารและมีบริเวณพื้นที่สำหรับชำระล้าง ส่วนห้อง พยาบาล ทางสถานรับเลี้ยงเด็กไม่ได้จัดห้องพยาบาลไว้สำหรับเด็กป่วยเนื่องจากมีโรงพยาบาล ของหน่วยงานตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เมื่อเด็กป่วยหรือมีอุบัติเหตุทางสถานรับเลี้ยงเด็กสามารถ ส่งเด็กเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ทันที

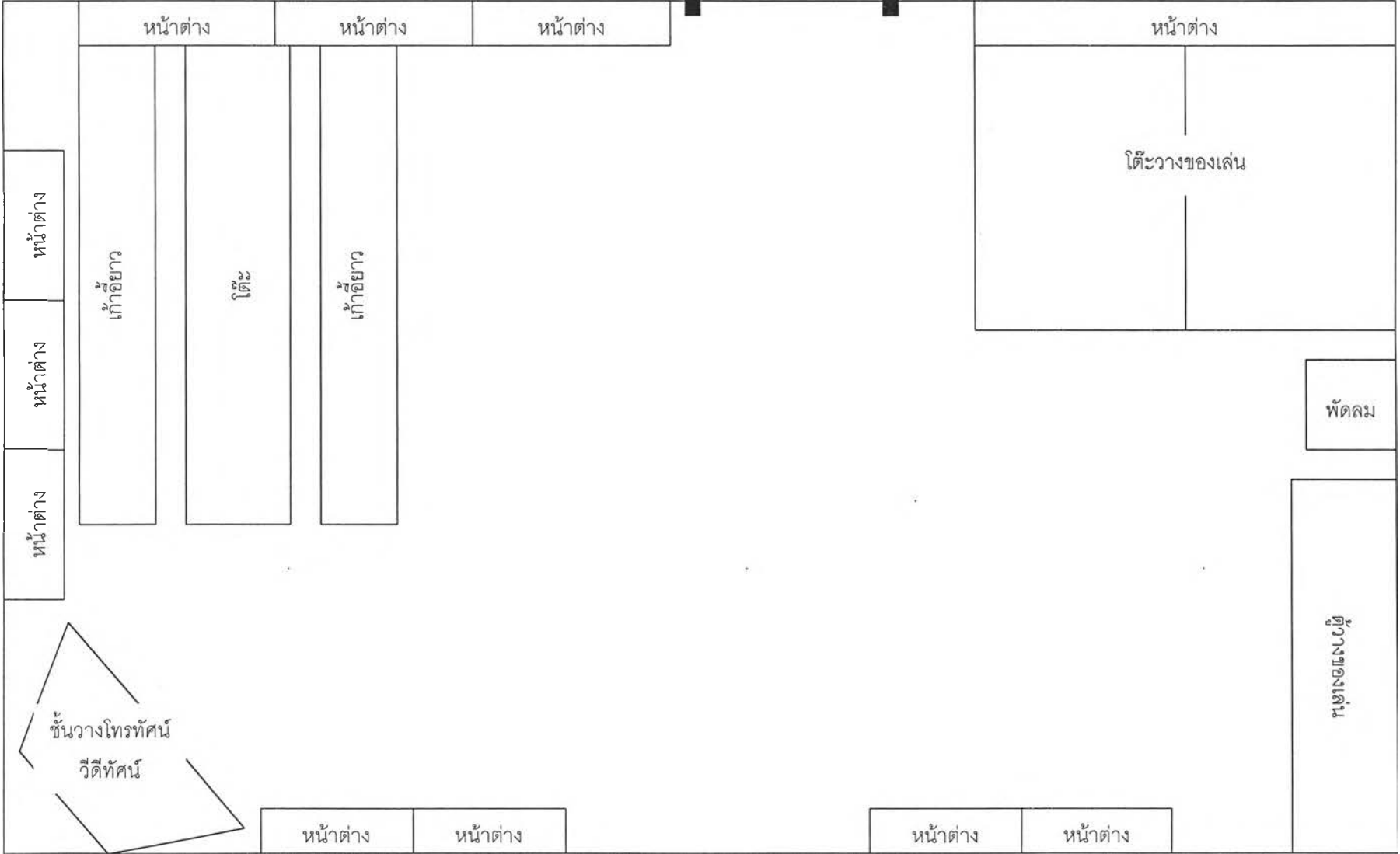
ปัญหา

1. เนื่องจากบริเวณที่ตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ใกล้สนามบิน ซึ่งมีเครื่องบินขึ้นลงเป็นประจำ ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนถึงแม้ว่าห้องเรียนจะติดเครื่องปรับอากาศแต่ก็ยังได้ยินเสียงอยู่ จากการ สังเกตพบว่า เมื่อเด็กเห็นเครื่องบินขึ้นหรือลงจอด เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนองโดยการโบกมือ ทักทาย หรือปรบมือแสดงความดีใจ
2. เมื่อสถานรับเลี้ยงเด็กต้องการจัดสร้างหรือซ่อมแซมอาคารสถานที่ จะต้องแจ้งให้หน่วย ช่อมบำรุงของหน่วยงานเข้ามาดูแลซึ่งต้องรอนานเนื่องจากหน่วยซ่อมบำรุงต้องหมุนเวียนไปตาม หน่วยงานอื่น ๆ ในกองทัพ นอกจากนี้ อุปกรณ์ที่จะใช้ในการก่อสร้างซ่อมแซมต้องรอต้งเบิกและ บางครั้งก็ไม่มีของในคลังทำให้เสียเวลารอจนกว่าจะมีของ ส่วนการดูแลภายนอกอาคาร เช่น การ ตัดหญ้า จะมีหน่วยดูแลสถานที่ของหน่วยงานหมุนเวียนตามหน่วยต่าง ๆ เพื่อดูแลความเรียบร้อย แต่ปัจจุบันเนื่องจากขาดแคลนอุปกรณ์ทำให้การทำงานล่าช้าหญ้าที่รอบอาคารเรียนจึงยาวมาก ถึงแม้ว่าสถานรับเลี้ยงเด็กจะมีทหารมาช่วยดูแลทำความสะอาด แต่ก็ไม่สามารถช่วยตัดหญ้าให้ได้ เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์สำหรับตัดหญ้า

แผนภาพที่ 19 อาคารเรียนสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 3

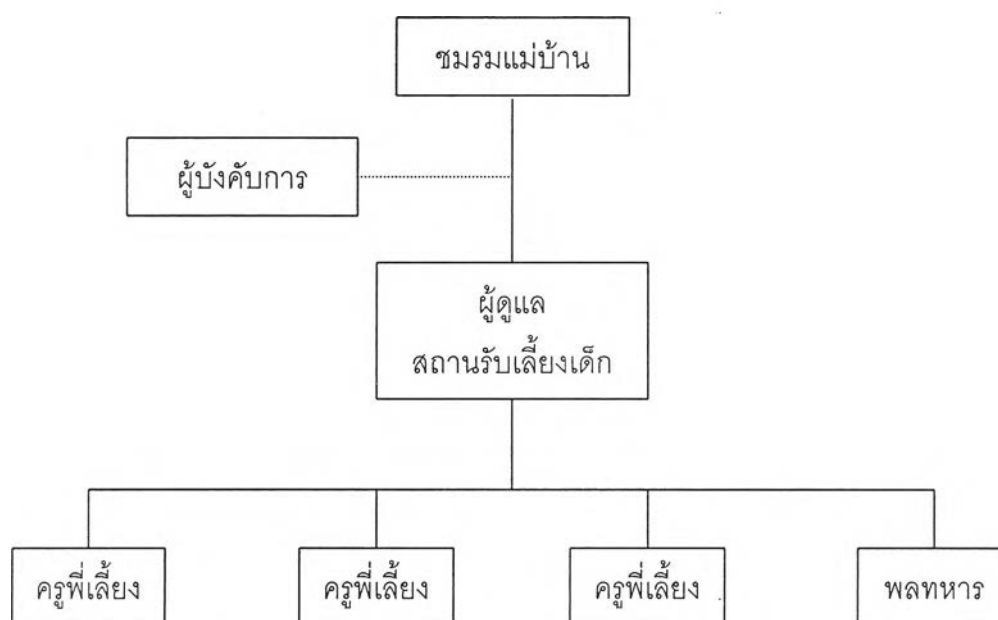

แผนภาพที่ 20 การจัดห้องเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 3

4) การบริหารและการนิเทศการสอน

การบริหารงานในสถานรับเลี้ยงเด็ก ชมรมแม่บ้านในรูปแบบของคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็ก และทางกองทัพโดยผู้บังคับการจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสร้างจัดซ่อมแซมอาคารสถานที่ การดูแลความเรียบร้อยรอบบริเวณสถานรับเลี้ยงเด็ก ฯลฯ และมอบหมายให้ผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้ประสานงานระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงให้ เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ตลอดจนเป็นผู้ให้คำปรึกษา จัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอน/ของเล่นต่าง ๆ และประสานงานกับผู้บริหารในกรณีที่เกิดปัญหา/ข้อขัดข้องในการดำเนินงาน หรือเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานภายนอก ในกรณีที่เกิดปัญหาถ้า เป็นปัญหาเกี่ยวกับการดูแลเด็กหรือการปฏิบัติงานจะมอบอำนาจให้ผู้ดูแลสามารถตัดสินใจได้เลย ส่วนปัญหาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินหรือนโยบายที่ไม่ต้องการการอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรจะ ให้รองประธานกรรมการชมรมแม่บ้านเป็นผู้ตัดสินใจ แต่ถ้าต้องการการอนุมัติเป็นลายลักษณ์ อักษรจะส่งเรื่องไปยังประธานกรรมการชมรมแม่บ้าน โดยมีแผนภาพโครงสร้างการบริหารสถานรับ เลี้ยงเด็กดังเสนอในแผนภาพที่ 21

แผนภาพที่ 21 โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 3

แหล่งงบประมาณส่วนใหญ่ของสถานรับเลี้ยงเด็กได้รับจากค่าบริการที่จัดเก็บจากผู้ปกครองของเด็ก โดยนำมาใช้เป็นค่าอาหารกลางวัน/ของว่าง ค่าสื่อการเรียนการสอน และเป็นเงินเดือนของบุคลากร ซึ่งจะมีการจัดทำบัญชีรายรับ/รายจ่ายเพื่อเสนอผู้บังคับการทุกเดือน ส่วนเงินที่เหลือจากการดำเนินการจะนำเข้าเป็นรายได้ของชมรมแม่บ้าน ซึ่งจะนำมาใช้ในกิจการของชมรมแม่บ้าน ส่วนงบประมาณสำหรับจัดสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ เช่น การสร้างรั้ว ก่อสร้างตัวอาคารเพิ่มเติม ฯลฯ ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะทำเรื่องเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด จากชมรมแม่บ้านและขอรับบริจาคเงินจากบุคคลภายนอก

ปัญหา

1. สถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่มีการจัดเก็บเอกสารที่เป็นระบบ เมื่อมีการเปลี่ยนผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็กตามวาระ ทำให้มีปัญหาในการส่งต่องานระหว่างผู้ดูแลคนเก่ากับคนใหม่ เนื่องจากไม่มีเอกสารให้ศึกษา ทำให้ผู้ดูแลคนใหม่จึงต้องเรียนรู้งานใหม่ทั้งหมด และเมื่อสถานรับเลี้ยงเด็กทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ในกองทัพ ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะไม่สามารถติดตามความก้าวหน้าของการเดินเรื่องได้ เนื่องจากไม่มีการแจ้งหรือทำหนังสือตอบกลับทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงต้องติดตามผลเอง และเมื่อมีหนังสือทำมาถึงสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานรับเลี้ยงเด็กก็ไม่ได้จัดเก็บหนังสือไว้เองและไม่ทราบว่าเป็นเรื่องไปเก็บอยู่ที่ใด ทำให้ทางสถานรับเลี้ยงเด็กไม่มีเอกสารเก็บไว้ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตรวจสอบข้อมูล

2. เงินส่วนที่เหลือจากการดำเนินงานสถานรับเลี้ยงเด็กที่นำเข้าเป็นรายได้ของชมรมแม่บ้าน เมื่อสถานรับเลี้ยงเด็กต้องการเบิกมาใช้จ่าย จะต้องทำเรื่องขออนุมัติตามขั้นตอนซึ่งมีความยุ่งยากและไม่แน่ว่าจะได้รับหรือไม่ ผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็กจึงแก้ปัญหาโดยการจัดสรรเงินส่วนหนึ่งไว้สำหรับจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน และข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นก่อนที่จะนำเงินส่วนที่เหลือส่งเป็นรายได้ของชมรมแม่บ้าน

3. เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กเพิ่มค่าบริการจาก 1,000 บาท เป็น 1,200 บาท ทำให้ผู้ปกครองบางส่วนพาเด็กออกจากสถานรับเลี้ยงเด็กไปอยู่สถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ส่วนผู้ปกครองที่จะนำเด็กมาเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กเมื่อทราบว่าสถานรับเลี้ยงเด็กเพิ่มค่าบริการจึงเปลี่ยนใจนำเด็กไปเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่น ทำให้เด็กที่เข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กมีจำนวนลดลงส่งผลให้รายได้ที่ได้รับจากผู้ปกครองลดลงไปด้วย

การนิเทศการสอน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้เคยจัดให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาดูงานในศูนย์พัฒนาเด็กของโรงพยาบาลและในสถานรับเลี้ยงเด็กอื่นในบริเวณใกล้เคียง ส่วนการให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ ผู้บริหารได้มอบหมายให้ภรรยาของข้าราชการทหารในกองทัพที่เป็นอาจารย์ทางด้านการศึกษาปฐมวัย เข้ามาเป็นกรรมการบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อเข้ามาช่วยวางแผนทางการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก ส่วนการเข้ารับการอบรม

บุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่เคยมีโอกาสดำเนินการอบรมจากหน่วยงานใด ๆ แต่ผู้บริหารได้พยายามติดต่อประสานงานกับสมาคมอนุบาลของจังหวัดเพื่อขอเข้ารับการอบรมด้วย

5) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่มีการใช้หรือจัดทำหลักสูตรขึ้นเพื่อใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กทางชมรมแม่บ้านได้มอบหมายให้บุคลากรเป็นผู้รับผิดชอบ โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดให้กับเด็กเป็นกิจกรรมที่บุคลากรนำมาจากประสบการณ์ที่ได้รับจากอบรมจากการอ่านหนังสือและจากการสอบถามบุคคลอื่นที่เป็นครู โดยบุคลากรส่วนใหญ่จะไม่มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า และบุคลากรจะมีการผลัดเปลี่ยนกันสอนเด็กขึ้นอยู่กับว่าคนไหนว่าง และในช่วงก่อนที่เด็กจะเข้าโรงเรียนอนุบาล บุคลากรจะแยกเด็กโตออกมาเพื่อเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการให้กับเด็ก ส่วนตารางกิจกรรมของสถานรับเลี้ยงเด็กได้กำหนดขึ้นโดยผู้ดูแลคนเดิม ซึ่งใช้มาตั้งแต่แรกเริ่ม โดยได้มีการติดตามกิจกรรมไว้ในบริเวณลานกลางอาคาร แต่จากการสังเกตพบว่า กิจกรรมที่ระบุในตารางไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่พบจากการสังเกต ดังเสนอในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ตารางกิจกรรมที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีปัญหาน้อยที่สุดแห่งที่ 3

เวลา	กิจกรรมตามตาราง	กิจกรรมจากการสังเกต
7.30 - 8.15	รับเด็ก	รับเด็ก
8.15 - 8.30	เคารพธงชาติ และกิจกรรมเคลื่อนไหวและเข้าจังหวะ	เคารพธงชาติ สวดมนต์
8.30 - 9.30	เข้าห้องเรียน ตรวจสอบสภาพความพร้อมทั่วไปประจำวัน กิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านภาษา	เล่นอิสระ
9.30 - 10.00	รับประทานอาหารเช้า เครื่องดื่ม นม (ผลไม้)	กิจกรรมในห้องเรียน ดูวีดีทัศน์
10.00 - 11.00	กิจกรรมสร้างสรรค์ ศิลปะ การใช้มือ	
11.00 - 11.30	รับประทานอาหารกลางวัน	รับประทานอาหารกลางวัน
11.30 - 12.00	สุขอนามัย อาบน้ำ แต่งตัว เปลี่ยนเสื้อผ้า	อาบน้ำ
12.00 - 15.00	นอน	นอนพักผ่อน
15.00 - 15.30	ตื่นนอน จัดเก็บที่นอน รับประทานอาหารเช้า	ตื่นนอน อาบน้ำ แต่งตัว
15.30 - 15.50	เล่นอิสระ ดูวีดีทัศน์	
15.50 - 16.00		รับประทานอาหารเช้า เครื่องดื่ม
16.00	รอผู้ปกครอง	เล่นอิสระ ดูวีดีทัศน์ รอผู้ปกครอง

สื่อการเรียนการสอน บุคลากรจะคัดเลือกโดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กและเลือกสื่อที่มีวิธีเล่นที่ไม่ซับซ้อนเด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย โดยส่วนใหญ่จะเป็นสื่อเกี่ยวกับการร้องรำทำเพลง เช่น ม้วนวีดิทัศน์เพลงเด็ก ในการจัดซื้อบุคลากรจะส่งรายละเอียดของสื่อ/อุปกรณ์ที่ต้องการให้ผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็กพิจารณาเพื่อจัดซื้อ โดยสื่อส่วนใหญ่ที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นสื่อสำเร็จรูป เช่น บล็อกไม้ บล็อกพลาสติก ม้วนวีดิทัศน์ ฯลฯ ในการวัดและประเมินผลเด็ก บุคลากรยังไม่มี การวัดและประเมินผลเด็กอย่างเป็นทางการ ส่วนใหญ่บุคลากรใช้การสังเกตจากพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรม และรายงานผลพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบโดยการพูดคุยกับผู้ปกครองในขณะที่มารับ-ส่งเด็ก และใช้สมุดพกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กขณะอยู่ที่สถานรับเลี้ยงเด็กและอยู่ที่บ้าน แต่ภายหลังเนื่องจากผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาในการตอบกลับจึงเลิกทำ

ปัญหา สื่อและของเล่นที่สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้เด็กเล่น บางชิ้นอยู่ในสภาพที่ชำรุดแตกหักเสียหายและมีคมซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็ก แต่ทางสถานรับเลี้ยงเด็กก็ยังนำมาให้เด็กเล่น นอกจากนี้ผู้บริหารมีความเห็นว่าลักษณะของเล่นที่จัดให้กับเด็กยังไม่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเท่าที่ควรและมีจำนวนน้อยเกินไป ส่วนตารางกิจกรรมที่ใช้ในสถานรับเลี้ยงเด็กบุคลากรได้มีการปรับเปลี่ยนตารางตามความเหมาะสมโดยได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับเด็ก

6) บุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย

สถานรับเลี้ยงเด็กมีบุคลากรทั้งสิ้น 4 คน โดยเป็นผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็ก 1 คน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานในสถานรับเลี้ยงเด็กให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยงาน และควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก บุคลากรอีก 3 คน มีตำแหน่งเป็นที่เลี้ยงเด็กมีหน้าที่เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและให้การเลี้ยงดูเด็ก เกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานในสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนมากจะคัดเลือกจากภรรยาหรือครอบครัวของข้าราชการทหารภายในหน่วยงาน ซึ่งเป็นนโยบายของหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือให้ครอบครัวทหารชั้นผู้น้อยมีรายได้เพิ่มเติม นอกจากนี้ยังดูถึงบุคลิกภาพลักษณะนิสัย และถ้ามีความรู้ทางการศึกษาปฐมวัยโดยตรงจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ แต่เท่าที่ผ่านมาบุคลากรยังไม่ได้ที่จบการศึกษาทางด้านนี้ และทำการสัมภาษณ์โดยผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็ก และส่งเรื่องให้ประธานชมรมแม่บ้านเป็นผู้อนุมัติ ในการกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้บริหารจะเป็นผู้มอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสม ส่วนการประเมินบุคลากร ผู้บริหารใช้การสังเกตขณะที่บุคลากรปฏิบัติงาน และสังเกตจากพัฒนาการของเด็กว่ามีการพัฒนาที่ดีขึ้นหรือ

ไม่อย่างไร แต่ถ้ามีข้อปรับปรุงแก้ไขผู้บริหารจะเรียกบุคลากรมาคุยเป็นการส่วนตัวเพื่อซักถามหรือให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง โดยที่ผ่านมาผู้บริหารยังไม่ค่อยพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ส่วนสวัสดิการที่บุคลากรได้รับจากสถานรับเลี้ยงเด็กนอกเหนือจากสวัสดิการที่ได้รับเนื่องจากเป็นภรรยาของข้าราชการทหารภายในหน่วยงานแล้ว บุคลากรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นการส่วนตัวจากผู้บริหารเมื่อบุคลากรเดือดร้อน และมีการเลี้ยงอาหารหรือมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร

ปัญหา เนื่องจากบุคลากรเป็นแม่บ้านที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านปฐมวัย ถึงแม้จะเคยเข้ารับการอบรมมาบ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ ได้ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้บุคลากรยังไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตามตารางที่กำหนดไว้ ทางผู้บริหารจึงได้พยายามแก้ปัญหาโดยการจัดส่งบุคลากรให้เข้ารับการอบรมทางด้านปฐมวัยตามโอกาส และส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการเด็กมากขึ้น โดยการจัดหาหนังสือให้ศึกษาเพิ่มเติม

7) บริการที่จัดให้เด็ก

โภชนาการ ผู้ดูแลสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นผู้รับผิดชอบการจัดตารางอาหาร โดยมีหลักในการจัดตารางอาหารให้มีสารอาหารครบ 5 หมู่ สะอาด รสชาติอาหารต้องจัด และมีลักษณะของอาหารที่เหมาะสมสำหรับเด็ก อาหารที่ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้เด็กในแต่ละวันมี 2 มื้อ ประกอบด้วยอาหารกลางวันซึ่งทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้จ้างให้ร้านอาหารในหน่วยงานประกอบให้ และตอนบ่ายได้จัดของว่างที่เป็นน้ำหวานและขนม และได้จัดให้เด็กได้ดื่มนมอาทิตย์ละครั้งแทนน้ำหวาน ซึ่งได้มีการติดตารางอาหารในห้องครัวเพื่อให้บุคลากรรับทราบรายการอาหารในแต่ละวัน แต่ไม่ได้ติดเพื่อแสดงให้ผู้ปกครองรับทราบ

ปัญหา เนื่องจากจำนวนของเด็กลดลงทำให้รายได้ของสถานรับเลี้ยงเด็กลดลงไปด้วย ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจึงได้ลดค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ รวมทั้งลดนมของเด็ก จากการให้เด็กดื่มนมทุกวันเหลือเป็นอาทิตย์ละวัน แต่ในปัจจุบันทางผู้บริหารพยายามจัดให้เด็กดื่มนมเพิ่มขึ้น

สุขอนามัย สถานรับเลี้ยงเด็กจะจัดให้เด็กได้ซึ้่งน้ำหนักวัดส่วนสูงทุกเดือนเพื่อบันทึกและจัดส่งให้สาธารณสุขจังหวัดเพื่อประเมินพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งให้การสนับสนุนวิตามินกับเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก นอกจากนี้ยังจัดให้มีแพทย์เข้ามาตรวจพัฒนาการของเด็กและจัดให้ทันตแพทย์เข้ามาสุขภาพฟันให้กับเด็กทุกเดือน ส่วนบริการด้านวัคซีน ผู้ปกครองของเด็กจะเป็นผู้พาเด็กไปฉีดวัคซีนเอง ในกรณีที่เด็กป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุที่รุนแรงทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะนำส่งโรงพยาบาลของหน่วยงานเพื่อทำการรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ถ้าเป็นในระยะแรกเริ่มหรือ

เป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพฟัน ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะแจ้งให้ผู้ปกครองพาเด็กไปพบแพทย์เอง โดยทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะมีการบันทึกผลการตรวจสุขภาพฟันในสมุดบันทึก แล้วแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ

ปัญหา เวลาเด็กป่วยทางสถานรับเลี้ยงเด็กจะขอให้ผู้ปกครองหยุดดูแลเด็กที่บ้าน แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาดูแลเด็ก ทำให้เด็กไม่สบายเรื้อรังและเด็กคนอื่นติดหวัด

ด้านความปลอดภัย เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในเขตของทหารซึ่งมีการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มงวดทำให้มีความปลอดภัยสูง และบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งหมดก็เป็นครอบครัวของข้าราชการในหน่วยงานทำให้มีความคุ้นเคยกับผู้ปกครองเป็นอย่างดี จึงสามารถส่งเด็กคืนให้ผู้ปกครองได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นทางสถานรับเลี้ยงเด็กได้จัดสร้างรั้วล้อมรอบสถานรับเลี้ยงเด็กเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเดินออกนอกสถานรับเลี้ยงเด็กได้โดยลำพัง

ปัญหา เนื่องจากสถานรับเลี้ยงเด็กตั้งอยู่ภายในหน่วยงานทหารซึ่งมีการดูแลตรวจตราบุคคลที่จะเข้า-ออกอย่างเข้มงวด ทำให้ผู้ปกครองของเด็กภายนอกพาลูกเข้ามาสถานรับเลี้ยงเด็กไม่สะดวก

8) ความสัมพันธ์ระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับครอบครัวและชุมชน

สถานรับเลี้ยงเด็กมีประสานงานกับผู้ปกครองหลายวิธี ส่วนมากจะให้บุคลากรเป็นผู้บอกข่าวสารของสถานรับเลี้ยงเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบในขณะที่มารับ-ส่งเด็ก โดยเรื่องส่วนใหญ่ที่มีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและพฤติกรรมของเด็กขณะอยู่ที่สถานรับเลี้ยงเด็ก นอกจากนั้นจะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของหน่วยงาน และจะมีการประกาศผ่านทางสถานีวิทยุของหน่วยงาน แต่เป็นวิธีที่ค่อนข้างยุ่งยากเนื่องจากต้องทำเรื่องผ่านผู้บังคับการไปยังฝ่ายสื่อสาร ส่วนความสัมพันธ์กับชุมชนทางสถานรับเลี้ยงเด็กยังไม่ได้มีการประสานงานในด้านใด ๆ

9) ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก

ผู้บริหารและบุคลากรเห็นด้วยกับการจัดสถานรับเลี้ยงเด็กของกระทรวงกลาโหม เนื่องจากเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตรหลานของกำลังพลในหน่วยงานขณะปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะครอบครัวที่ผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องทำงานนอกบ้าน และช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการนำเด็กเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กภายนอก แต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึง

ปัจจัยต่าง ๆ เช่น ถ้ามีจำนวนบุตรหลานของข้าราชการในหน่วยงานน้อย หรือมีสถานรับเลี้ยงเด็ก ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงเพียงพอ ทางหน่วยงานก็ไม่จำเป็นต้องจัดสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้น เนื่องจากหน่วยงานต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

การปรับปรุงบริการสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารต้องการให้สถานรับเลี้ยงเด็กมีบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านปฐมวัยโดยเฉพาะอย่างน้อย 1 คน มีระบบการบริหารงานที่มีโครงสร้างแน่นอน และมีของเล่นที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ส่วนบุคลากรต้องการให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารเรียน โดยเฉพาะเครื่องเล่นสนามที่มีสภาพค่อนข้างเก่า

ข้อเสนอแนะในการจัดสถานรับเลี้ยงเด็ก ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก และมีทักษะในการบริหารงานเนื่องต้องดูแลความเรียบร้อยของสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งหมด นอกจากนั้นผู้บริหารยังควรมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรเนื่องจากต้องทำงานร่วมกัน ส่วนบุคลากรควรมีนิสัยรักเด็ก ใจเย็น และควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กหรือมีประสบการณ์ในการเลี้ยงดู